Serie nouă
martie 2016
3
(CLXXVI)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

- Premiile anuale ale Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România
- Adio, Pascal Bentoiu!
- *Cosi fan tutte* la ONB
- Festivalul de la Sanremo
- Festivalul de romanțe de la Zlatna
- Premieră la "Tănase"

În imagine:
General maior - cu două stele Emilian Ursu
Câştigătorul Marelui Premiul al UCMR pe anul 2015

De vorbă cu Generalul-maior - cu două stele Emilian Ursu, câştigător al Marelui Premiu al UCMR

Istoria muzicilor militare din România este strâns legată, aproape comună cu cea a Generalului **Emilian Ursu**. Domnia sa şi-a dedicat întreaga viaţă promovării şi dezvoltării muzicilor militare, mai întâi ca profesor şi dirijor, iar mai apoi, ca şef de muzică militară şi compozitor, comandant al Şcolii Militare de Muzică şi, în final, Inspector General al Muzicilor Armatei.

Andra Fraţilă: *Stimate domnule General, unde a început pentru Dumneavoastră acest traseu muzical?*

Emilian Ursu: Totul a început de timpuriu, de când eram copil de trupă şi instrumentist în Regimentul 91 Infanterie din Alba-Iulia. Am continuat la Şcoala Militară de Muzică unde am absolvit cursul de ofiţeri în anul 1951.

A.F.: *Aţi venit, apoi, în Bucureşti pentru studiile superioare. Ce personalităţi v-au marcat definirea Dvs. ca muzician?*

E.U.: Sunt absolvent al secţiei de Dirijat Orchestră din cadrul Conservatorului ”Ciprian Porumbescu”, astăzi Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti. Am studiat cu mari personalităţi ale lumii muzicale româneşti; am avut plăcerea să-l am ca maestru de dirijat chiar pe Constantin Silvestri şi nu numai: Paul Constantinescu şi Ion Dumitrescu la armonie, Zeno Vancea la contrapunct, George Breazul la istoria muzicii, Tudor Ciortea la forme muzicale sau I. D. Chirescu la teorie-solfegiu. Sunt nume care astăzi stau la baza formării oricărui tânăr muzician.

A.F.: *După absolvirea studiilor în anul 1958 cariera Dvs. a luat amploare, în paralel, atât pe latura militară cât şi pe cea strict muzicală.*

E.U.: De fapt, între 1951 şi 1958 am fost şef de muzică la Comandamentul Armatei a II-a şi la Academia Militară Generală din Bucureşti. După 1958 am activat exclusiv în Inspectoratul General al Muzicilor Militare. Tot în această perioadă am fost numit şef al Biroului ”Repertoriu muzical” şi locţiitor al inspectorului general al Muzicilor Militare. Odată cu plecarea din această lume a Gen. Dumitru Eremia în 1976, pe atunci Inspector, eu i-am preluat funcţia, încercând să duc mai departe, atât activitatea didactică şi pedagogică din Şcoala Militară de Muzică din Capitală, cât şi conducerea muzicilor militare ale Armatei. Din această poziţie am desfăşurat o activitate foarte bogată pe linie dirijorală, compoziţională, pedagogică şi, desigur, organizatorică.

A.F.: *Putem, aşadar, afirma că v-aţi dedicat întreaga viaţă muzicilor Armatei. Cum erau activităţile orchestrelor Armatei în acea perioadă?*

E.U.: Să ştiţi că lucrurile chiar mergeau foarte bine. Cred că am participat la sute de concerte şi înregistrări, să nu mai vorbim de concursurile şi festivalurile naţionale şi internaţionale (Elveţia, Franţa, Iran, Belgia, Sudan, Iugoslavia, Polonia, Bulgaria etc.). Am călătorit pe toate continentele şi am dirijat sute de concerte alături de Orchestra Reprezentativă a Ministerului Apărării Naţionale.

DIN SUMAR

Premiile UCMR pe anul 2015...................1-8
Adio, Pascal Bentoiu!............................9-16
Omagiul *Columnei infinite*.......................17
Cosi fan tutte la ONB..........................18-19
Elena Moşuc în *Boema*............................20
Concerte sub... lupă la Ateneu.............21-25
În ţară...26-28
Acorduri moldave....................................31
Sanremo 66...32-36
Hapciu în Re Major................................37
Grammy/ Brit Awards.............................38
Festivalul de romanţe de la Zlatna......40-41
Variété de 7 stele...............................46-47
Muzica pe micul ecran............................48

A.F.: *În ce măsură a contribuit activitatea Dvs. componistică la dezvoltarea repertoriului ansamblurilor orchestrale militare?*

E.U.: Anul acesta voi împlini 88 de ani (19 decembrie) şi tot ce am compus până astăzi a fost dedicat acestor ansambluri alături de care am trăit întreaga viaţă. Am scris numeroase opusuri, de la marşuri, suite şi fantezii, până la poeme simfonice, rapsodii, diferite prelucrări şi aranjamente din creaţia muzical-simfonică a compozitorilor români şi universali, în care o poziţie specială ocupă creaţia lui George Enescu.

A.F.: *Aţi primit Marele Premiu al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România pe anul 2015 pentru întreaga Dumneavoastră activitate, o premiera absolută pentru subsecţia de fanfară!*

E.U.: Mărturisesc că am fost bucuros de această apreciere care, de fapt, recunoaşte activitatea întregii bresle a muzicienilor militari din România. Acest premiu este, în acelaşi timp, şi un omagiu adus tuturor formaţiilor profesioniste de fanfară din România care de-a lungul timpului, încă de la începuturile lor din 1831, au fost prezente, fără excepţie, la cele mai importante evenimente militare dar şi civile. Un mare vis al meu este ca această profesie să nu se stingă ci să fie continuată şi apreciată la adevărata ei valoare de generaţiile care urmează.

A.F.: *Vă mulţumim!*

Interviu de Andra FRĂŢILĂ

SECŢIA DE MUZICA INSTRUMENTALA ŞI MULTIMEDIA

Premiul pentru lucrare concertantă:

George Balint: *Nedespărţiţi* – poem pentru Sax-Viola şi orchestră

„Nedespărţiţii" (2009) - pentru Sax(-Alto/Soprano), Violă şi orchestră (2*,1,2*,1/2,1/1, Celesta/Coarde) este un *poem concertant* sugerat de duo-ul unor valoroşi instrumentişti - violista Cornelia Petroiu şi saxofonistul francez Daniel Kientzy - cărora piesa le este dedicată. Conceptul compoziţional prevede contopirea celor două instrumente monodice într-un format poli/multifonic cu timbralitate de *sax-violă*. Forma se clădeşte pe baza unui singur motiv-semnal, alcătuit el însuşi dintr-o pereche celulară de tiporitmie ternară, sinonimă silabicului cretic (*longa-brevis-longa*), fiecare termen al perechii comportând un alt profil de arc melodic - negativ, respectiv pozitiv. De expresie diatonică, melodica evoluează într-un câmp modal tetratonic (2, 3, 2). Deşi se derulează într-o singură mişcare de ansamblu (aprox. 16 min), se disting mai multe stări de parcurs - *larghetto*, *andantino*, *moderato*, *lento*, *poco più mosso*, *largo*, *più largo*, *larghetto* - constituind tot atâtea tablouri sonore. Am apelat la trei moduri de flexionare minim-formală: prin *sunete lungi* sau ţinute; *sunete repetate*; *sunete împerecheate melodic*, în paradigma motivului generic. Atmosfera generală este lirică, proprie vocii de alto şi, totodată, prin substanţa modului melodic, luminoasă. (**G. Balint**)

Premiul pentru lucrare camerală:

Călin Ioachimescu: *Tetra-Chords* – cvartet pentru flaut, violină, violoncel şi pian

Am compus lucrarea ***Tetra-Chords*** la îndemnul fiului meu, pentru al său *Green Thing Ensemble* care a şi interpretat-o în primă audiţie absolută în vara anului 2015, la Viena. După cum sugerează numele, întreaga ţesătură sonoră se bazează pe cele 4 tipuri de acorduri: majore, minore, mărite si micşorate, utilizate în structuri verticale (omofone), cât şi orizontale (melodico-polifone). Ele generează stările emoţionale asociate, prin convenţie culturală, acestora: major = stare de bine, pozitivă etc., minor = stare depresivă, nostalgică etc., mărit = stare de imponderabilitate, incertitudine etc., micşorat = stare de anxietate, mister etc.

Scrisă pentru un cvartet instrumental compus din flaut, vioară, violoncel şi pian, piesa are o formă specială în care o secţiune de ansamblu ce aminteşte de clasicul *Rondo* (forma de cuplet/refren), este urmată de 4 minicadenţe solistice, precum şi o *coda* finală. (**C. Ioachimescu**)

SUBSECȚIA DE FANFARĂ

Alexandru D. Biriş: *Fantezia luminii* pentru orchestră de suflători

Una dintre cele mai interesante lucrări contemporane dedicate fanfarei, ***Fantezia luminii***, aparține unui compozitor prolific pe coordonata ideilor inovatoare – Alexandru Biriş.

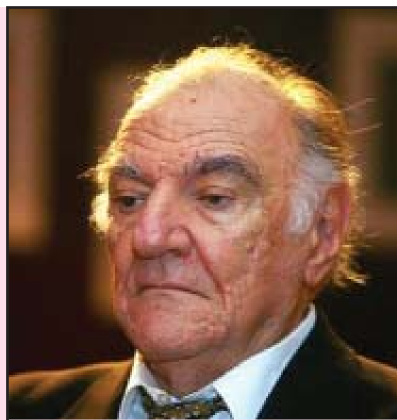
Creația sa reuşeşte să iasă din tiparele sonorității clasice a muzicii de fanfară, impunându-se prin surprinzătoare combinații ritmico-melodice în care descoperim adevărate valențe jazz-pop.

Bogăția culorilor imaginate şi cuprinse în această lucrare muzicală îmbracă un substrat avangardist cu profundă încărcătură simbolică ce atinge corzile cele mai fine ale simțirii autorului. Stilul autorului devine astfel de neconfundat, iar acest lucru este apanajul personalităților creatoare puternice ce îşi lasă cu uşurință amprenta în lumea muzicii de fanfară.

Ca orice artist, domnul Alexandru Biriş îşi deschide poarta sufletului cu sinceritate în fața celor dornici să primească din prinosul bogatelor sale sentimente, fiind convins că publicul apreciază comunicarea cu adevăratele personalități ale zilelor noastre. Perfecționist din fire şi educație, creația sa decurge neîngrădită de convenții, în firească evoluție: inspirație – scris. (**Aurel Buga**)

COMISIA MIXTA VOCAL - INSTRUMENTALA

Premiul pentru lucrare vocal-instrumentală - ex aequo:

Valentin Gheorghiu: *Eminesciana* pentru pian şi cor mixt

Inițial am vrut să scriu un lied pe versurile poeziei "Mai am un singur dor" de Mihai Eminescu. Ulterior, m-am gândit să compun o lucrare mai mare, unde cele mai multe şi mai îndrăgite metafore eminesciene (îndrăgite chiar de poet, deoarerce erau mereu prezente în poeziile lui) să se regăsească; un poem eminescian.

Astfel, am căutat şi am găsit câteva versuri din poeziile lui, care m-au ajutat să alcatuiesc până la urmă planul muzical al acestei piese. Aceste versuri sunt ca nişte motto-uri: "La steaua care a răsărit e o cale atât de lungă...", "...trec stoluri zburând, la marginea mării...", "...o , valuri, eternelor valuri...", "...mai am un singur dor...!" şi la urmă... "Luceferi, ce răsar din umbre de cetini...".

Începutul şi sfârşitul piesei sunt asemănătoare; amândouă au un arc ascendent de patru note întregi şi amândouă sunt în pianissimo, într-o linişte totală.

Spre sfârşitul *Eminescianei*, soprana are un solo cu o melodie-melopee extrem de simplă, acompaniată la fel, fie de pian sau de orchestră (în viitor sper), după care se mai aude corul, şoptind "Luceferi ce răsar din umbra de cetini" şi totul se termină cu o notă în registrul acut al pianului, un sunet accentuat care rămâne în rezonanță până la sfârşitul lui, simbolizând "Luceafărul nemuritor şi rece", ce pluteşte peste toți şi toate. (**V. Gheorghiu**)

Doina Rotaru: *Bocet III* pentru mezzosoprană, flaut, clarinet, percuție, harpă, violă şi violoncel

Versiunea inițială, pentru voce şi flaut alto, a fost scrisă pentru soprana Irina Ungureanu în vara anului 2013. Ulterior am rescris Bocetul pentru 3 voci feminine şi flaut, şi apoi mi s-a cerut o nouă versiune, pentru formula instrumentală a lucrării *Folk Songs* de Luciano Berio – voce, flaut, clarinet, percuție, harpă, violă şi violoncel.

Am folosit câteva fragmente de text şi câteva celule melodice specifice bocetului românesc: *Nu, / Zorile nu au zorit!/ … … …/ Cale lungă şi udată,/ Toată-n lacrimi înecată!/ … … …/ Plângi şi tu, ogradă largă,/ Mămuca nu te mai calcă,/ Mămuca nu te mai udă!*

Lucrarea *Bocet III* a fost interpretată în primă audiție de către ansamblul Artefacts din Grecia, într-un concert intitulat *Folk Songs*. Concertul a avut loc la Atena (24 februarie 2015) şi avut ca lucrare centrală binecunoscutul ciclu Folk Songs al lui Luciano Berio. Toate lucrările din program au fost scrise pentru aceeaşi formulă vocal-instrumentală, ca un omagiu adus suitei lui Berio. (**D. Rotaru**)

SECȚIA DE MUZICA VOCALA

Premiul pentru lucrare corală amplă - ex aequo:

Sebastian Androne: ***Fearful Darkness***

Lucrarea ***Fearful Darkness*** pentru ansamblu de 12 solişti vocali (3S, 3A, 3T, 3B) reprezintă primul meu proiect de acest fel şi a fost o directă consecință a participării la un workshop internațional de compoziție (*Tenso Young Composer Workshop*). Invitați în Mechelen – Belgia, compozitorii selectați au putut lucra cu uimitorul ansamblu vocal *Musicatreize*, cu compozitorul şi dirijorul pieselor James Wood, cu Leo Samama şi cu compozitorul invitat din respectivul an (în cazul meu, Marco Stroppa).

Memoriile Reginei Maria a României au constituit sursa mea extramuzicală şi soluția de a găsi un text într-o limbă circulată, care să fie neapărat legată de Primul Război şi de România. Textul selectat este acesta: „I was as one wandering in fearful darkness wondering how much anguish one single heart can hear. (...) lonely little grave lay there (...) There is too much to tell, too many pictures haunt me, pictures of what was, what is, and of what we hope one day will be."

Una dintre năzuințele personale a fost de a fi cât mai fidel textului selectat şi de a-i pătrunde însemnătatea prin transmutarea, în planul sonor, a complexului de stări sufleteşti pe care îl emitea, trecându-l prin filtrul subiectivității mele. (**S. Androne**)

Marcel Octav Costea: Missa brevis ***„Kyrie eleison"***

Lucrarea respectă tipicul liturgic romano-catolic pentru părțile fixe ale slujbei. Poate fi cântată în *Timpul liturgic* de peste an, sau în celelalte perioade ale anului liturgic, mai puțin în *Timpul Postului Mare*. Este scrisă pentru cor mixt, solişti, orgă si percuții, fiind o creație pentru cor profesionist. Este caracterizată de un limbaj modal cromatic şi o sintaxă muzicală preponderant omofonă. Am gândit lucrarea ca un dialog între voci (cor sau/şi solist) şi orgă respective percuții, o relatare antifonal-responsorială a sensului primordial celebrativ liturgic; un dialog între vocile umane şi cele instrumentale, o întruchipare a discursului christic prezent permanent între om şi Dumnezeu.

În privința registrațiilor recomand orgile de tip francez sau, în cazul altor orgi, combinații sonore care să se apropie cât mai mult de cromatica tipică orgilor de construcție franceză. (**M. O. Costea**)

Premiul pentru Lied - ex aequo:

Adrian Pop: *Şi-acum dormi*, lied pentru voce şi pian, pe versuri de Ion Minuescu

Nani, nani.../ Dormi, căci somnul a cuprins de mult grădina – / Lacul,/ nuferii,/ castanii,/ stânjeneii/ şi glicina – / Dormi şi tu – / Prin candelabre, iată,-adoarme şi lumina...

Limbajul poetic minulescian, în care simbolismul flamboyant şi virtuozitatea verbului şi a rimei se colorează cu tuşe ironic-sarcastice, sentimentalism teatral sau, dimpotrivă cu gingăşia cea mai autentică este oricând o provocare pentru întruchiparea în cântec.

Versurile extrase din catifelatul *Cântec de leagăn* (cuprins în volumul *De vorbă cu mine însumi* - 1933) prilejuiesc liedul intitulat Şi-acum dormi, un moment muzical impregnat de lirism cald şi delicat. Domol şi mângâietor, cântecul dezmiardă clipa magică a crepusculului unei zile de vară, atmosfera de şoapte şi miresme a grădinii, cufundarea copilului în visele de bun augur. Limbajul muzical filtrează ecouri impresioniste, unde pianului îi revine rolul de a crea atmosfera intimă şi de a sugera reflexele auditive şi vizuale ce abundă în text, înfăşurând discursul melodic simplu al vocii într-un fuior de armonii şi rezonanţe.

Prima audiţie absolută a lucrării se datorează sopranei Bianca Manoleanu şi pianistului Remus Manoleanu, în cadrul Festivalului Internaţional „Georgen Enescu" ediţia 2015. (**A. Pop**)

Mihai Murariu: Ciclul *Trei* pe versuri de Lucian Blaga

Compuse în 2008 pentru ediţia a doua a concursului internaţional de compoziţie *De la romantici la contemporani* (în cadrul căruia au fost distinse cu premiul III), cele trei lieduri intitulate ***Trei feţe, Madrigal***, respectiv ***Sonata lunii*** au la bază poeziile omonime ale lui Lucian Blaga.

Din punct de vedere componistic, lucrările fac apel la tehnici proprii postmodernismului, incluzând pastişa, citatul sau colajul, toate aplicate unor structuri sonore miniaturale. Legăturile dintre lieduri se manifestă însă şi în planul materialului sonor, anumite elemente "migrând" între cele trei piese cu scopul de a spori coeziunea ciclului. (**M. Murariu**)

PREMIUL FILIALEI CLUJ

Tudor Feraru: Opera *Profesorul de pian* – operă de cameră după *La ţigănci* de Mirecea Eliade

Opera de cameră într-un act ***Profesorul de pian (The Piano Teacher)*** de Tudor Feraru a fost compusă în intervalul 2007-2008, pe timpul şederii în Canada a compozitorului. Acesta şi-a alcătuit propriul libret în limba engleză, adaptând nuvela fantastică *La ţigănci* de Mircea Eliade. Adaptarea este semnificativă, implicând reducerea numărului personajelor şi esenţializarea momentelor conflictului. Având o durată aproximativă de 60 minute, opera apelează la patru solişti vocali: tenor, soprană, mezzosoprană, bas-bariton şi la 15 partide instrumentale. Scopul principal al lucrării este de a reda muzical-scenic povestirea simbolică, precum şi de a propune o abordare inedită a genului de operă. Această abordare presupune un subiect foarte puţin explicit, desfăşurat într-un cadru scenic minimal. În adaptarea nuvelei, personajul central (Profesorul) primeşte un rol muzical-dramaturgic deosebit de consistent, în vreme ce celorlalte personaje le sunt atribuite roluri secundare de importanţă relativ egală. Opera se structurează pe o succesiune de 12 scene scurte, precedate de un preludiu orchestral; acestea se succed fără întreruperi notabile. O serie de 12 bătăi de orologiu, orchestrate variat şi răsfirate pe parcursul lucrării, ajută la unificarea acesteia. *Scheletul* constant de recitativ acompaniat este punctat cu scurte momente de arioso, unele având un substrat motivic comun. Modul de utilizare a ideilor muzicale reflectă desfăşurarea spiralată a acţiunii. Pot fi surprinse diverse formule de reapariţie motivică, recapitulări pe scară largă, o omogenitate voită a fundalului armonic, precum şi repetate aluzii la muzica preludiului. Toate acestea conferă operei un puternic aspect ciclic. (**T. Feraru**)

SECȚIA DE MUZICĂ JAZZ/ POP

Premiul pentru melodie sau *grupaj de melodii*:

Virgil Popescu: ***Vreau să mint şi eu, Vreau şi eu un Făt-Frumos, Nu-i frumos ce e frumos, Marea trăieşte***

Vreau să mint şi eu s-ar încadra în categoria muzicii *funk* (nu foarte explorată la noi în România...) Cred că sunt ani buni de când cânt alături de pianistul Puiu Pascu (un excepțional jazzman) şi asta se simte şi în *groove*-ul acestei melodii. Claviaturile (pian electric şi orgă) sunt executate de Puiu Pascu, iar eu am înregistrat chitara bass cu propriul meu bass (un Warwick F.N.A.). Cele câteva intervenții de chitară sunt asigurate de Sorin Romanescu, iar scurtul pasaj de trompetă este executat de Dan Nicolau. Melodia *Vreau să mint şi eu* beneficiază de două interpretări (amândouă la fel de bune şi diferite): Oana Sîrbu – pe albumul *Un altfel de portret* şi Silvia Dumitrescu – pe albumul *Fiorul iubirii*.

Vreau şi eu un Făt-Frumos aş încadra-o în categoria baladelor. Ce-i drept, aici textul regretatului meu colaborator George Popovici m-a inspirat mult. Am încercat să creez o atmosferă de basm, cu o sonoritate *soft* (de aceea mi-am şi pregătit un solo de bass la jumătatea piesei – dublat cu succes de Oana Sîrbu, dar şi cele patru intervenții de la sfârşitul piesei, care sper să fie gustate de cei avizați...)

În cazul melodiei ***Nu-i frumos ce e frumos*** aportul chitaristului Florin Ochescu este esențial. Experiența şi talentul lui au făcut ca propunerile mele să fie doar nişte vagi sugestii, execuția lui fiind mult peste aşteptări. Nu mă puneți să încadrez această melodie în vreo categorie?!... Probabil e *soul*... *funk*...?!... Cam pe-acolo....

Şi în cazul melodiei ***Marea trăieşte*** eu am fost cel inspirat de versurile frumoase semnate de prețiosul meu colaborator George Popovici. Maniera?!... Cred că beat (gândindu-mă că e cam aceeaşi pulsație cu cea a celebrei *Eleonor Rugby* a Beatles-ilor, dar având altă orchestrație...) Şi compoziția aceasta mă defineşte destul de bine: intervenția preclasică executată la un fel de armoniu bisericesc trădează o altă mare categorie de muzică în care mă simt teribil de bine – muzica preclasică (şi în genul acesta am mai multe compoziții, dar şi muzica pentru baletul *Visul unei nopți de vară*, deasemenea premiată de UCMR în anul 2002).

Doar spațiul restrâns mă determină să trec destul de repede peste importanța *backing*-ului asigurat de Ramona Nicolae. Altfel, mulțumesc tuturor colaboratorilor participanți la înregistrarea acestor patru melodii (şi nu numai...). (**V. Popescu**)

Premiul pentru spectacol (revistă, musical, operetă):

Mircea Tiberian: ***Jazzy Tarot*** **pe texte de Saviana Stănescu, Marta Hristea şi Bertold Brecht**

Ideea acestui tip de spectacol mi-a fost sugerată de poeta Saviana Stănescu, care actualmente trăieşte şi activează cu succes în lumea teatrului din Statele Unite, şi căreia îi cerusem o soluție dramatică pentru un *musical* cu forme flexibile. Aveam nevoie de o anumită maleabilitate a scenariului pentru a putea introduce improvizația în desfăşurarea scenelor. Îmi propusesem să scriu un fel de Opera Jazz. Saviana a avut ideea folosirii cărților de joc, şi mai apoi a celor 22 de arcane principale ale Tarotului. Ulterior, tot ea a compus câte un mic eseu-poem ce rezumă caracteristicile fiecărei cărți, urmând ca eu să compun muzica pe aceste texte, alocând un spațiu cât mai larg improvizației jazzistice. Ceea ce pusese pe hârtie era foarte serios, cam prea serios şi ezoteric pentru muzica pe care o aveam în vedere şi, ca să ies din atmosfera misterioasă, am decis să creez un talmeş-balmeş de genuri muzicale, unii l-ar putea numi post-modern, dar în realitate el era conform cu imaginile Tarotului. După cum ştiți probabil, între ele, alături de corpuri cereşti – Steaua, Luna, Soarele – apar personaje terestre precum Regele, Jongleurul magician,

Eremitul, Marea Preoteasă ori Nebunul, deasemenea calităţi umane şi universale cum sunt: Cumpătarea, Puterea, Iubirea. Pe lângă ele mai avem situaţii, pe care le-aş numi abrazive, precum Spânzurarea, Judecata, Roata norocului, Moartea sau personaje ca Diavolul. Cum s-ar putea cuprinde toate astea intr-un singur gen muzical? Atunci mi-a venit în ajutor umorul bulevardier, specific vodevilului şi musicalului Newyokez. Am privit toate personajele, entităţile şi forţele un pic mai relaxat, ba chiar în cheie umoristică alăturând Recitativul monteverdian cu *Rhythm and Blues*-ul, *Chansoneta* cu *Twistul*, *Polka* şi *Free Jazz*-ul, aşa cum mi-o cereau ritmurile textelor. Făcând asta nu ştiam că mă apropii de spiritul cărţilor. Nu bănuiam că, încercând să interacţionez cu imaginile lor şi cu ritmul versurilor, cărţile începuseră să-mi influenţeze hotărârile muzicale. Am realizat asta mai târziu, după primele spectacole în care foloseam aşa-zisul hazard şi vedeam conexiunea dintre spectator cu cartea pe care o alege. E neliniştitor să constaţi că nişte obiecte-imagini pot interacţiona cu oamenii relevând ceea ce li se va întâmpla în viitor, sau, poate, chiar determinând acest viitor. Mă opresc aici căci se conturează riscul ieşirii din zona sigură a *common* sens-ului, nu înainte însă de a vă invita să vedeţi spectacolul nostru *Jazzy Tarot.* (**M. Tiberian**)

Premiul pentru muzică de jazz sau *muzică instrumentală:*

Marius Popp: ***Combinata nordică*** **pentru pian**

Cel numit „arhitectul-pianist devenit pianistul-arhitect apoi muzician pur şi simplu” cum inspirat îl definea ilustrul om de artă Richard Oschanitzky pe Marius Popp, reprezintă fără dubiu unul dintre stâlpii cheii de boltă a jazz-ului românesc. Longevivul compozitor şi pianist care în septembrie 2015 împlinea venerabila etate de 80 de ani, aniversat ca atare printr-un concert derulat în Aula Palatului Cantacuzino, continuă să activeze fervent, fără întrerupere, mai ales în calitate de creator de piese în domeniul sonor care l-a consacrat, jazz-ul. Una dintre cele mai recente lucrări ale sale intitulată „Combinata nordică”, având drept reper al imaginaţiei autorului celebrele curse de schi de pe pârtiile scandinave, i-a adus lui **Marius Popp** ***Premiul pentru jazz*** al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, distincţie pe deplin meritată, venind să încununeze odată în plus, sub aspect creativ, activitatea de decenii a artistului, generos dăruită promovării contextului autohton al genului – în multipla ipostază de pianist, şef de formaţie, compozitor, aranjor, publicist şi mentor al tinerei generaţii. Semnatarul preţiosului tratat „Armonia aplicativă în improvizaţia de jazz, pop & rock” şi al caietului de compoziţii proprii „34 teme de jazz”, ambele tipărite de Editura Muzicală a UCMR, parte dintre creaţiile sale cu valoare de patrimoniu aflându-se incluse în compilaţia discografică „Antologia muzicii româneşti – Muzică de jazz” volumele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8), Marius Popp legitimează admiraţia şi respectul colegilor de breaslă, contribuţiile sale înfruntând timpul, moda, uitarea. (**Florian LUNGU**)

SECŢIA DE MUZICOLOGIE

Premiul pentru SISTEMATICĂ:

Dan Buciu: ***Domenico Scarlatti între Baroc, Clasicism şi Modern*** (Editura Glissando a UNMB, 2015)

Domenico Scarlatti a constituit pentru mine o permanentă preocupare încă din studenţie, atunci când profesoara mea de pian, distinsa muziciană Ana Iftinchi, mi-a deschis "apetitul" pentru muzica sa, propunându-mi la clasă câteva sonate ale compozitorului, pentru ca apoi excelenta monografie a lui Alexandru Leahu să-mi deschidă porţi nebănuite către o creaţie muzicală de o originalitate rar întâlnită în istoria muzicii.

Acest "diavol de napolitan" (cum îl numea renumitul istoriograf Roland Manuel) aduce o notă extrem de personală în epocă (Barocul târziu), combinând într-o manieră originală un modalism de sorginte hispanică cu o tonalitate aproape

cristalizată, totul finalizându-se într-un limbaj armonic care-i vesteşte pe Debussy, Ravel sau Stravinsky. În acelaşi timp, în sonatele scarlattiene, gândirea arhitectonică clasică este prevalentă celei de tip baroc, care, chiar dacă supravieţuieşte, o face într-o manieră ce apropie muzica sa de zona clasică.

Deseori eclipsată de strălucirea diamantină a scriiturii virtuoze, substanţa muzicii sale răzbate uneori mai greu, substanţă care însă, adăugată acestor extraordinare premoniţii armonice şi arhitectonice creează imaginea unui creator unic, ce se detaşează ca un actor singular pe scena creaţiei muzicale a tuturor timpurilor. Numele său este Domenico Scarlatti. (**Dan Buciu**)

Premiul pentru ISTORIOGRAFIE:

Nicolae Gheorghiţă: ***Musical Crossroads: Church Chants and Brass Bands at the Gates of the Orient*** Editura Muzicală, 2015)

Studiile din acest volum au fost elaborate de-a lungul a peste un deceniu, ele constituind fie subiectul unor comunicări prezentate la diferite simpozioane, congrese şi workshop-uri internaţionale de muzicologie din România şi din străinătate, fie rodul unor proiecte de cercetare derulate în cadrul unor institute de studii avansate.

În ceea ce priveşte conţinutul articolelor de faţă, trebuie spus că, în ciuda unei aparente lipse de unitate tematică, numitorul comun al acestora îl constituie interculturalitatea şi melajul sonor, deopotrivă sacru şi laic de influenţă vest-europeană, născute în teritoriile bizantine care vremelnic au intrat sub administraţie latină (spre exemplu, Creta) sau în spaţiul a ceea ce astăzi se numeşte România. Altfel spus, interferenţa muzicală dintre Orient şi Occident manifestată în Mediterana în timpul Venetocraţiei sau în provinciile nord-dunărene Valahia şi Moldova, în umbra oblăduitoare a moştenirii bizantine, practicile muzicale ale Bisericii Imperiului Roman de Răsărit, precum şi insinuările subtile ale ideologiei comuniste în studiile de muzicologie bizantină şi repertoriile destinate muzicilor militare în România totalitară, sunt câteva dintre temele tratate în această carte, teme care sper să ţină treaz interesul cititorilor, mai mult sau mai puţin specialişti, faţă de aceste zone poate mai puţin cunoscute ale culturii muzicale bizantine şi româneşti. (**N. Gheorghiţă**)

Premiul pentru PUBLICISTICĂ:

Luminiţa Vartolomei: *Lecţii de înot în Marea Muzică*, 2 volume (Editura Muzicală, 2015)

Atât printre „consumatorii” de muzică „serioasă” (sub forma ei vie, de interpretare publică, ori sub aceea conservată, de înregistrare audio/video), cât şi în rândurile viitorilor ei „producători” (aflaţi încă pe băncile şcolilor muzicale de toate gradele), există un număr considerabil de persoane care au învăţat singure (fără metodă şi fără stil, deci, dar cu infinită pasiune) să se lase scăldate de valurile sunetelor... Pe aceşti iubitori ai muzicii (dacă nu cumva şi pe cititorii ocazionali, pe care lectura i-ar putea îmbia către audiţia muzicală!), cartea de faţă îi învaţă cum să şi... înoate în acest univers fluid, populat de minunatele făpturi care sunt compozitorii, interpreţii şi creaţiile lor.

Ordonate alfabetic, „lecţiile” în cauză se constituie într-un instrument capabil să furnizeze (condensate şi agreabil ambalate ca scriitură) informaţiile de bază privind un foarte mare număr de subiecte, completând astfel materialul inclus de către aceeaşi autoare în volumul II al lucrării *Stop-cadru în sonor*, consacrat – cum spune şi subtitlul său – unor Portrete de muzicieni (români şi străini) şi distins în 2002 cu Premiul Academiei Române. (**L. Vartolomei**)

Pagini premii UCMR îngrijite de: **Adina SIBIANU**

Adio, PASCAL BENTOIU!

Îmi vine greu să cred că ne-a părăsit …

Nu însă şi muzica lui, cele opt *Simfonii*, opera *Hamlet*, poate cea mai importantă creaţie românească după *Oedip*.

Nu însă şi cartea lui, *„Capodopere enesciene"*, aflată într-o benefică circulaţie internaţională prin versiunile în engleză şi, recent, în germană.

Nu însă şi *Simfoniile IV*, *V* şi *Isis* de Enescu, pe care le-a descifrat şi orchestrat după o muncă de anahoret.

Ultima veste pe care i-am dat-o cu puţin timp în urmă l-a înseninat puţin: *Simfonia V-a* va fi interpretată curând la Berlin, iar testamentul eminescian din final – *„Mai am un singur dor"* – devine acum şi al său.

E primul preşedinte ales democratic la UCMR în 1990 , unde a instaurat un climat colegial pe care nu-l visam înainte.

Îi suntem recunoscători. Îi suntem datori.

Dumnezeu să-l odihnească!

Cornel ŢĂRANU

Pascal Bentoiu, maestrul teatrului muzical în secolul XX

Mare artist creator, Pascal Bentoiu, reprezintă strălucit o voce distinctă în cultura epocii noastre, iar prezenţele sale internaţionale, mai ales în ceea ce înseamnă muzica, sunt semnificative. Am optat, în această evocare a Maestrului, care a plecat pe drumul veşniciei, pentru o anume selecţie de lucrări care au fost, în ansamblul lor, reprezentative în relaţia continentală cu publicul, fireşte cu publicul de pretutindeni şi confraţii de breaslă. În deceniul al şaptelea, Pascal Bentoiu a dedicat o mare parte din forţa sa creatoare teatrului muzical, dăruind posterităţii trei titluri care ocupă un plan principal în muzica secolului XX. Urmând o idee ce şi-a aflat prima afirmare în gândirea wagneriană, compozitorul român şi-a asumat responsabilitatea creatorului unic pentru ambele dimensiuni ale genului, elaborarea libretului şi, mai apoi, a muzicii, sub imperiul unei dramaturgii muzicale menite să-i reprezinte pe de-a-ntregul concepţiile, idealurile estetice şi umaniste. Să adăugăm, de asemenea, opţiunea lui Pascal Bentoiu pentru titluri de mare rezonantă ale literaturii teatrale universale, cărora le-a oferit propria interpretare în tălmăcirea muzicală. Cele trei nume inspiratoare sunt, în ordinea cronologică a abordărilor sale componistice, Molière, Euripide şi Shakespeare, ceea ce reprezintă, stilistic şi istoric, antichitatea greacă, epoca elisabethană şi clasicismul francez; altfel spus, tragedia în antichitate şi sfârşitul Renaşterii, precum şi comedia franceză din timpul Regelui Ludovic al XIV-lea.

Cum a ales muzicianul comedia lui Moière, **Amorul doctor** este poate mai greu de presupus, în afara ascuţimii spiritului caustic ce îl caracterizează pe acest profund cunoscător al literaturii franceze. Este însă foarte clar că a intuit în construcţia comediei care, la vremea ei, interesase şi compozitori contemporani lui Molière, legi definitorii ale genului operei, în construcţia dramaturgică, în caracterizarea personajelor şi spirituala desfăşurare a naraţiunii.

Reprezentând, la finalizarea partiturii, anul 1964, **Amorul doctor, op. 15** a fost montat prima dată la Opera bucureşteană în 23 decembrie 1966, în viziunea regizorală a lui George Teodorescu şi sub bagheta dirijorului Mircea Popa. În rolurile principale, Sganarelle – basul Constantin Gabor, Lucinda - soprana Victoria Bezetti, Lorenzo – tenorul Vasile Moldoveanu, Lizetta - soprana Iolanda Mărculescu. Impresiile cu totul deosebite ale acestei premiere mi le reamintesc şi acum cu deosebită plăcere, printre reacţiile spontane ca spectator fiind şi faptul că, în seara respectivă, am trimis compozitorului o entuziastă telegramă de felicitări, pentru a personaliza astfel satisfacţia de a fi asistat la eveniment.

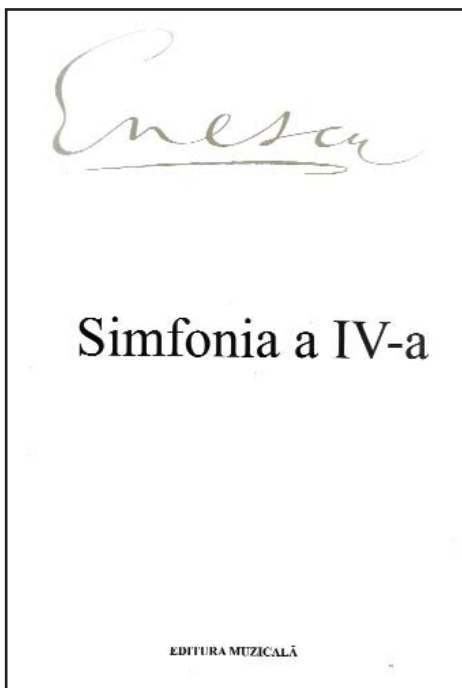
Calea spre public a operei **Amorul doctor** este grăitoare prin faptul că lucrarea a beneficiat de două montări semnate de Anghel Ionescu Arbore la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti (cu două formule orchestrale diferite, simfonică şi camerală), la care s-au adăugat prezentări în concert la Cluj şi Iaşi, de asemenea şi o înregistrare discografică, dirijată de Ion Baciu. Interesant este şi faptul că **Amorul doctor** a cunoscut, în afara libretului românesc, scris de Pascal Bentoiu, şi trei versiuni în limbi europene: este vorba de versiunea în limba maghiară pentru montarea pe scena Operei Maghiare din Cluj, apoi o versiune în limba engleză, pentru înregistrarea efectuată de către B.B.C. şi transmisă pe posturile de radio britanice şi versiunea în limba franceză, care a fost realizată de către ORTF (actualmente *France Musique*), de asemenea transmisă pe posturile de radio pariziene. Este un parcurs european care, după informaţiile existente, nu există în afara capodoperei enesciene **Oedipe**.

Aproximativ în anul premierei bucureştene deja amintite, Pascal Bentoiu împlinise o nouă creaţie, muzica de scenă pentru **Iphigenia in Aulis** de Euripide. Ideea era însă suficient de incitantă pentru ca muzicianul să-şi

continue acțiunea într-un proiect mai complex, care avea să devină, doi ani mai târziu, ca urmare a comenzii Radioteleviziunii Române o operă radiofonică, **Jertfirea Ifigeniei, op.17,** pe un libret de Alexandru Pop şi Pascal Bentoiu, după tragedia lui Euripide. Creație de studio, opera va fi înregistrată şi prezentată în primă-primă audiție de către Radio Bucureşti în septembrie 1968 (preluată şi pe disc *Electrecord*). Este interesant faptul că, pentru vocea feminină solistă, în absența momentană a sopranei Emilia Petrescu, autorul a recomandat o voce auzită de el la Opera Maghiară din Cluj în **Amorul Doctor**. Este vorba de soprana Iulia Tözer, devenită mai apoi o celebritate lirică internațională, Iulia Varady soția lui Dietrich Fischer Dieskau.

Care este legătura partiturii cu contextul european? Cu opera lui, Pascal Bentoiu a participat la un concurs de compoziție inițiat încă din 1948, şi destinat creațiilor muzicale radiofonice, concurs dotat cu „Premiul Italia". Ideea operei radiofonice, plăsmuire muzicală capabilă a concentra într-o singură dimensiune senzorială – cea auditivă – întreaga încărcătură expresivă a dramaturgiei muzicale, devenise pasionantă pentru italieni şi țara operei. Printre laureații care l-au precedat pe Pascal Bentoiu, menționăm pe Ildebrando Pizzetti, Henri Sauguet, Hans Werner Henze, Herni Pousseur, Luciano Berio, Krisztopf Penderetcki, Godfried von Einem. În ambianța acestui concurs internațional de creație, la ediția jubiliară se situează decernarea „Premiului Italiei" de către Radioteleviziunea italiană operei **Jertfirea Ifigeniei** de Pascal Bentoiu.

În perioada finisării acestei lucrări care, aşa cum îşi propusese autorul, utiliza sunetul înregistrat, tratat şi reprodus pe cale electromagnetică, Pascal Bentoiu terminase **Simfonia op. 16** şi lucra deja la o nouă creație de teatru muzical, opera **Hamlet op.18.** Această creație, pe un libret propriu, se încheie în 1969, urmând apoi prima audiție în concertul Filarmonicii din Bucureşti dirijat de Erich Bergel – solişti Florin Diaconescu în rolul titular, soprana Emilia Petrescu - Ofelia, Maria Slătinaru, Iulia Buciuceanu, Gheorghe Crăsnaru, la 19 noiembrie 1971.

Din nou însă, succesul categoric al lucrării lui Pascal Bentoiu vine din Italia. În urma cunoaşterii partiturii şi audiției înregistrării, celebra Casă editorială Ricordi îi va acorda, la propunerea regizoarei Margherita Wallman, în 1970 premiul pentru o creație lirică în două acte, repetând legendarele distincții primite, de-a lungul anilor de renumiți autori, începând cu Mascagni şi Leoncavallo. Premiul decernat lui Pascal Bentoiu se numea ***Guido Valcarenghi***, în amintirea celei mai importante personalități a Casei Ricordi, care continuase în a doua jumătate a secolului XX, să sprijine afirmarea genului. **Hamlet** va vedea luminile premierei absolute la Marsilia – 26 aprilie 1974 - pe scena de la Opèra Municipal, sub conducerea dirijorului Reynald Giovaninetti ți în regia nu mai puțin celebrei Margherita Wallman.

În cartea de memorii **Pridvoarele cerului**, Margherita Wallman evocă premiera franceză a compozitorului Pascal Bentoiu. Este poate cea mai convingătoare mărturie a drumului urmat de capodopera aceasta lirică, nu întâmplător alăturată celei enesciene. Despre premiera absolută de la Marsilia regizoarea spune: "Tânărul compozitor a cucerit, în competiție cu câteva zeci de concurenți, Premiul internațional ***Guido Valcarenghi***. Juriul, prezidat de Georges Auric, şi pus sub preşedinția de onoare a lui Herbert von Karajan, a reunit numeroase personalități care fac autoritate în lumea muzicală.

Mi se părea nepotrivit să asum eu însămi regia spectacolului. Dar Giovaninetti, directorul Operei din Marsilia, a insistat să accept şi Bentoiu cu atât mai mult: poate credea că rezervele mele indicau neîncredere în lucrarea lui şi că de aceea preferam să rămân la distanță. M-am hotărât deci să accept, cu atât mai multă bucurie cu cât eram profund convinsă de înalta valoare a acestui **Hamlet,** de o stranie forță**.** Părerea mea – continuă Margherita Wallman - a fost confirmată de succesul de critică şi de public repurtat atât la Marsilia cât şi la Bucureşti, unde opera a fost reprezentată în altă regie, în 1975. Un ziarist nu a ezitat să scrie că ne aflăm în fața celei mai interesante opere compuse de un muzician român de la **Oedipe** al lui Enescu."

Sunt aici, în aceste trei creații ce poartă ilustra semnătură a lui Pascal Bentoiu, importante elemente de cultură europeană. Pornind de la tematică, acestea se continuă prin capacitatea de europenizare a limbajului muzical la care apelează un artist român construind prin aceasta un dialog de largă adresare internațională, edificat pe teme ale marii literaturi universale, interpretate din perspectivă personalizată. Succesul însoțeşte aceste creații, nu numai în trecutul evocat ci, cu certitudine, în viitorul ce aparține posterității. Am dorit să readuc, prin aceste puține cuvinte, în atenția iubitorilor muzicii lui Pascal Bentoiu, epoca glorioasă a lansării celor trei capodopere destinate teatrului muzical de către marele nostru compozitor de care, acum, ne-am despărțit cu inima cernită.

Grigore CONSTANTINESCU

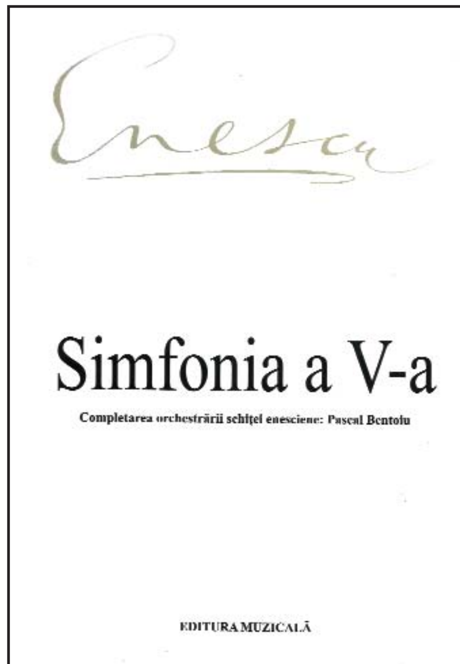
Ne-a părăsit un aristocrat al spiritului, maestrul Pascal Bentoiu

Nu de multe ori am putut întâlni, în zona culturii, a artelor, o asemenea concordanță între caracterul operei şi caracterul persoanei; …precum în cazul maestrului Pascal Bentoiu.

Muzician şi gânditor de primă mărime în zona culturii europene, a fost în egală măsură un aristocrat al spiritului. Personalitate de aleasă cultură, compozitor de

remarcabilă consecvență în plan stilistic, a fost un muzicolog de profundă pătrundere atât în domeniul creației. O opinie a domniei sale era clar formulată şi ferm argumentată. Atitudinile sale erau responsabil asumate, formulate laconic, atent motivate. A fost un eseist inspirat de simțul acut al cercetătorului aflat în aprofundată căutare a adevărului. A publicat mult, în țară. In străinătate. Activitatea publicistică a dublat-o practic pe cea componistică.

A fost ales preşedinte al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor într-una dintre cele mai dificile perioade pe care a parcurs-o obştea muzicienilor noştri, în urma evenimentelor din săptămânile sfârşitului de an 1989. A fost printre primii muzicieni intelectuali care s-a angajat trup şi suflet în înnoirea funcționalităților acestei Uniuni de creație, depăşind vechile anchiloze şi traume ale regimului totalitar-dictatorial. S-a retras prin demisie doi ani mai târziu, nedorind a fi părtaş unora dintre evenimentele acelor timpuri cenuşii.

O bună parte a creației sale se situează în zona a ceea ce am putea numi perioada clasicismului muzicii româneşti din deceniile de mijloc ale secolului trecut, din a doua jumătate a acestuia. Aş nota că este vorba de o muzică de şcoală națională profund ancorată în ființa europeană a culturii, a muzicii.

In componistica românească Pascal Bentoiu se dovedeşte a fi unul dintre ultimii simfonişti. A compus opt simfonii, dintre care ultimele trei, poartă titluri semnificative, „Culori", „Volume", „Imagini". Este marcată o anume evoluție privind atitudinea creatoare, o firească trecere din zona unui neoclasicism românesc orientat de maestrul său, de compozitorul Mihail Jora, spre nivelul gândirii componistice bazate pe un tematism inspirat poetic, servind decisiv procesului simfonic propriu-zis. Pe aceeaşi direcție se înscriu şi cele două creații închinate memoriei poetului „nepereche", anume Poemul „Luceafărul", o lucrare de tinerețe, şi Concertul pentru orchestră „Eminesciana III. Cele două „Concerte pentru pian şi orchestră", „Concertul pentru vioară", „Concertul pentru violoncel şi orchestră" se dovedesc a fi, în continuare, lucrări – nu le-aş numi unice – mai degrabă unicat în panoplia creației româneşti a celei de a doua jumătăți a secolului trecut. Pe aceeaşi direcție clasic-neoclasică a muzicii noastre se înscrie şi ciclul celor şase cvartete de coarde ce se extind pe o perioadă de aproape trei decenii. Este expresia unui considerații necondiționate acordate tradiției mari a muzicii europene; se poate vorbi de o filiație de ordin spiritual pe care Bentoiu a onorat-o; iar aceasta în afara rupturilor, a convulsiilor de orice tip, evitând orientările „la modă" din deceniile de mijloc ale secolului trecut, evitând în plan componistic căutările de dragul căutărilor dar fiind conştient de valoarea acestora.

Inclusiv în domeniul teatrului muzical, realizările sale se orientează pe o fundamentare firească a formulei scenei muzical-dramatice în cadrul căreia declamația muzicală cunoaşte dinamizările unui discurs ce include circuitul personajelor muzicale aflate în acțiune. A fost autorul propriilor sale librete create pe o relație directă cu muzica însăşi. Cea mai cunoscută lucrare scenic-muzicală rămâne opera „Hamlet", în două părți, după Shakespeare; …în egală măsură monumentală şi concisă, o lucrare a cărei dinamică muzicală are la bază complexitatea unui limbaj extrem de plastic, de sugestiv.

Cercetător de aleasă acribie profesională şi morală, a înțeles a se implica direct în refacerea unui număr important de partituri enesciene. Mă refer la această capodoperă camerală a muzicii enesciene care este Trioul cu pian; a lucrat folosind lupa de birou pentru a rescrie semnele unei partituri greu descifrabile, îngălbenite de timp. Una dintre importantele creații camerale europene ale primei jumătăți a secolului trecut a reintrat astfel în viața muzicală cu o imagine pe care Enescu însuşi şi-ar fi dorit-o.

Pascal Bentoiu a fost un vechi exeget al creației enesciene, urmărind valorificarea acesteia inclusiv în spațiul vieții de concert. S-a implicat într-o imensă strădanie privind readucerea în viața de concert a „Simfoniilor a 4-a" şi „a 5-a", capodopere ale simfonismului european, lucrări pe care maestrul Bentoiu le-a îngrijit literalmente, realizând partea orchestrală a acestor lucrări pe care George Enescu nu a ajuns a le finaliza. Iar aceasta în baza schițelor, a indicațiilor privind orchestrația, notițe lăsate de compozitor. Ulterior – cu aproximativ un deceniu în urmă – cele două simfonii enesciene au fost prezentate la Bucureşti în primă audiție absolută sub bagheta dirijorilor Horia Andreescu şi Cristian Mandeal.

Pornind de la nivelul partiturii, de la nivelul actului componistic, a apărut marele studiu „Capodopere enesciene", lucrare de importanță fundamentală în muzicologia noastră şi care, ulterior, a fost tradusă în limba engleză de inimosul muzician care a fost Lory Wallfisch. Este o lucrare pe care Pascal Bentoiu a dedicat-o analizei, de asemenea pătrunderii sensurilor adânci, înțelegerii resorturilor intime privind construcția marilor lucrări ale lui George Enescu.

In alt sens, nu se poate uita, Pascal Bentoiu a fost temeinic implicat în lucrările juriului Concursului Internațional de Compoziție ce poartă numele ilustrului muzician român.

Revin, de asemenea, la ideea potrivit căreia, în domeniul propriei creații, prin anume opus-uri fundamentale, Pascal Bentoiu defineşte zona de clasicism a muzicii româneşti iar aceasta în genuri dintre cele mai diferite, în domeniul simfoniei, al concertului instrumental, în domeniul operei.

Un echilibru al spiritului se regăseşte în construcția perfect echilibrată a fiecăreia dintre creațiile sale. Privit în perspectiva timpului, „Hamlet", un spectacol muzical-dramatic de o construcție densă, se dovedeşte a fi o capodoperă unică în felul ei în domeniul teatrului liric european din cea de a doua jumătate a secolului trecut.

În anii 50, în anii acelui teribil deceniu, alături de soția sa, de omul de cultură, de scriitorul, de omul de mare gentilețe care a fost Annie Bentoiu, a împărtășit soarta elitei intelectuale a țării. A fost fiul omului politic Aurelian Bentoiu, ministru în guvernul României în perioada interbelică, arestat si condamnat de regimul comunist pentru atitudinile sale consecvent democratice. A încetat din viață, ca deținut politic în penitenciarul Jilava.

Filarmonica bucureşteană i-a dedicat lui Pascal Bentoiu un tulburător omagiu deschizând primul concert al lunii martie cu marele cor din opera „Hamlet". Ar fi firesc ca în perioadele următoare Academia Română să delibereze în vederea acordării înaltul titlu de membru post-mortem; iar aceasta observând valorile operei, semnificația acesteia, argumentul intelectual-artistic pe care se fundamentează.

A fost condus pe ultimul drum la Cimitirul Bellu, cu onoruri militare, acoperit de tricolorul național.

Trecerea domniei sale prin această viață nu a fost una zadarnică. A fost una semnificativă. Pentru noi toți. Pentru cultura acestei țări.

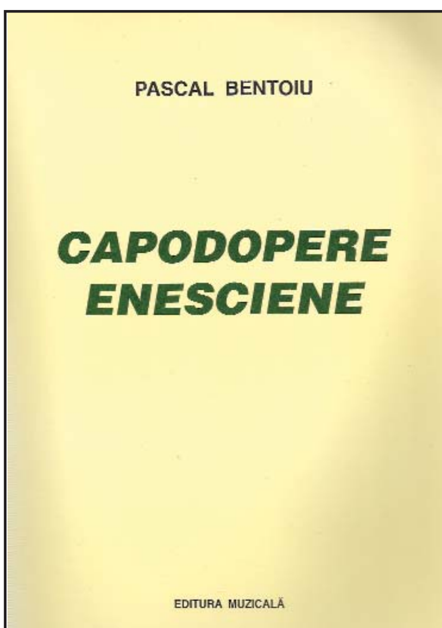
Nu se poate a nu observa, boieria în domeniul spiritului este un fapt rar. In toate timpurile. Am întâlnit-o la Pascal Bentoiu.

Dumitru AVAKIAN

Materialul a fost anterior publicat în revista România Literară

Testamentul lui Pascal Bentoiu

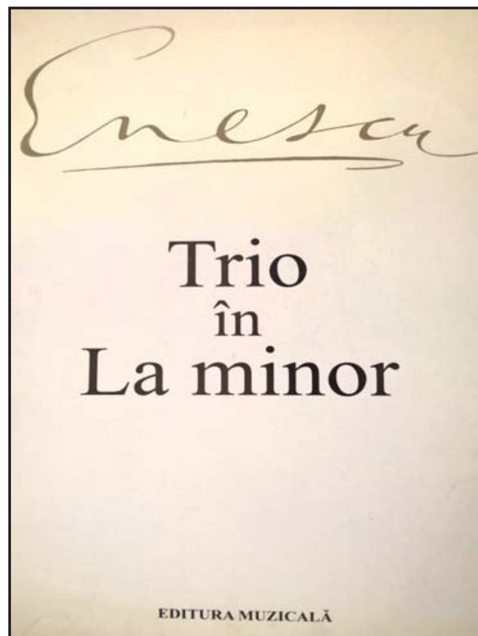
Ca o curtezană, atât de bruscă în capriciile ei, moartea ultimului senior al componisticii româneşti (aşa cum îi numea Geo Bogza pe reprezentanții generației Niculescu, Olah, Vieru, Stroe) a fost la fel de disprețuitoare şi, ca întotdeauna, prea în pripă, chiar dacă, mult mai credincioasă, nu a înşelat nici de această dată. Iar în proximitatea ei, omul, se ştie, pierde puterile când îşi vede sângele curgând, nu ca animalul, care în rana sa, nu simte decât durerea – şi asta îl înfurie. Pascal Bentoiu şi-a stăpânit detenta propriei creații încă de acum aproape trei decenii, orientându-se ulterior exclusiv spre polisarea unor manuscrise enesciene. Ne-a lăsat un autentic testament născut dintr-un rest deopotrivă sentimental şi rațional, conform căruia, în măsura în care creația nu se reduce la cunoaşterea unor regularități utile şi cercetează forme specifice de adevăr, ea trebuie să-şi legitimeze propriile uzanțe de joc. Un testament ce poartă titlul *Opt simfonii şi un poem* (Ed. U.N.M.B., Bucureşti, 2007) şi care investighează, ornamentând totodată cu propria-i componistică, doct, inspirat, o idee problematizată şi de către teoreticieni de primă mână ai postmodernismului, şi care în mod expres se referă la ceea ce, cu o sintagmă destul de compromisă, se numeşte „cunoaştere artistică". Pascal Bentoiu a avut deosebita capacitate de a susține un demers de sens contrar, şi anume de cercetare a unui conținut intelectual şi afectiv ca punct de sprijin şi de căutare a mijloacelor de expresie prin care el este livrat. Se conservă astfel mentalitatea pozitivistă ce apreciază drept primordiale faptele concrete. Testamentul e plin de tâlcuri şi poveţe întocmit cu pricepere, dar şi cu smerenia celui pentru care scrierea de simfonii constituie o spovedanie, o suplicație şi, de ce nu, chiar o mântuire. Motivația gestului testamentar e simplă şi la obiect: „Cred că grupul simfoniilor constituie partea cea mai substanțială a producției mele muzicale. Pentru acest motiv am decis să scriu un studiu asupra acestor lucrări, un studiu care din când în când îmbracă şi caracterul de confesiune – de pildă asupra ideilor de conținut sau a circumstanțelor elaborării -, dar care – în esență – încearcă să fie cât se poate de obiectiv, neeludând punctele de vedere tehnice". Că este sau nu aşa o va demonstra receptarea în perspectivă a opusurilor lui Pascal Bentoiu, o receptare ca toate celelalte, cu un traiect abscons, exemptă oricăror canoane şi criterii, avânt totodată toate şansele să fie încredințată unei *bouteille à la mer*. Însăşi ursita testamentului ar fi putut beneficia de un tratament analog dacă autorul nu ar fi intervenit prompt şi decisiv: „textul de față, datând din 1988, era destinat a fi postum. Cum însă ipoteza respectivă ar putea să nu fie prea departe, am preferat să fac eu corecturile". Testamentarul a organizat în spiritul libertății ceea ce destinul a organizat cândva sub constrângerea împrejurărilor. Totul este aici mărturisire în care țipă dorința compozitorului de a lăsa un semn, pe care pasul morții să nu-l poată şterge. E ca o poliță de asigurare în raftul eternității. Pascal Bentoiu a respectat întotdeauna hotarele care-l despart de alții. S-a născut în 1927 la Bucureşti, fiind, probabil, cel mai autorizat discipol al lui Mihail Jora. Încă din tinerețe i-a plăcut să se manifeste ca un artist liber, neînregimentat vreunei direcții estetice, şi nici instituționalizat profesional, exceptând două scurte perioade când a îndeplinit funcția de cercetător la Institutul de Folclor (1953-56) sau pe aceea de Preşedinte al UCMR (1990-92). Creația sa nu deține atributul abundenței. E, mai curând, aidoma unei stânci de munte ce la un moment dat, sub acțiunea puhoaielor, s-a transformat în canion. Facultatea trăirii lirice, pe un diapazon destul de larg, s-a cumpănit cu o egală bucurie a acțiunii, foarte rară în peisajul muzicii româneşti. Şi-a gestionat şi negociat aventura componistică într-o tonalitate incontestabil realistă: „Am lansat buchetul celor opt simfonii într-o lume în plină dezagregare culturală: puțini sunt sorții ca un număr semnificativ de oameni să se intereseze de ele şi de mesajul lor. Nu puteam face nicicum altfel, deşi perfect conştient de lipsa la noi a unui public consistent pentru muzică. Literatura sau arta plastică de azi au un public al lor. Muzica, mai puțin. În pofida acestor condiții sunt mulțumit că am acționat pe plan compozițional aşa cum am acționat. Privesc calm, fără nici o remuşcare artistică trecutul şi fără nici o speranță deplasată viitorul". Nu moartea este groaznică. Ba, uneori, ea este blândă când se leagă de viață. Doar uitarea subită, monstruoasă e ceea ce trebuie cu îndârjire să refuzăm a înțelege.

Liviu DĂNCEANU

Recviescat in pace Pascal Bentoiu!

Bunicia mi-a servit cea mai importantă lecție de pedagogie: noi oamenii învățăm mai întâi cuvintele pe care ulterior le umplem cu conținuturile lor, unele fiind chiar polisemantice. Printre aceste cuvinte însuşite de mine încă în copilărie, se numără şi *noblețe,* cu întreaga sa suită lexicografică: *nobil, înnobilare* etc. dar toate cu semnificația denaturată de ideologia comunistă, care încărcase întreaga familie de cuvinte cu semnificații negative. Unele dintre ele nu au ieşit din ticurile verbale ale unor pretinşi muzicologi de astăzi, mai ales vorbitori de radio, care nu au reuşit să înțeleagă că fără nobilul Esterhazi – cu prețiozitate numit Esterhaza - şi fără contele Colloredo noi nu am avea astăzi – nu *torta Esterhazi* şi hotelul Colloredo – dar n-am avea minunata creație a lui Haydn şi Mozart, aflați în calitate de capelmaiştri ai orchestrelor celor „condamnați" pentru că făceau parte din „tagma asupritorilor"

Pentru prima dată în viața mea m-am întâlnit cu noblețea maestrului Pascal Bentoiu. Cred că eram la Piatra Neamț, unde magistrul îşi uimea auditoriul cu modestia, cu generozitatea, dar mai ales cu ştiința sa despre muzică.

În iconomia sa, Dumnezeu mi-a scos în cale o simbioză de excepție – s-ar putea să fie unica – a nobleței şi modestiei, calități umane intrate în dizgrație şi în timpurile noastre deoarece par antinomice. Maestrul Pascal Bentoiu a fost pentru mine – e dureros că folosesc perfectul compus şi nu prezentul – întruchiparea acestei „antinomii". Până la el nu am avut ocazia să mă întâlnesc cu întruchiparea nobleței conjugată în cel mai armonios mod, cu modestia.

Credeam că modestia este doar o calitate livrescă, prezentă doar în imaginația romancierilor, dar Creatorul mi-a arătat cu degetul întins (ca-n *Facerea lumii* a lui Michelangelo) spre autorul *Capodoperelor enesciene*. Cred că intrarea în universul genialului său înaintaş, a cărui creație a investigat-o şi a pus umărul la ieşirea ei spre public, i-a dat o mare satisfacție pe care a trăit-o în tăcere şi rugă. L-am întrebat odată dacă nu vrea să revină asupra unora dintre paginile *Capodoperelor*. Răspunsul m-a lăsat mut şi muțenia aceasta a durat până atunci când am aflat că a trecut la cele veşnice: „Nu, domnule Vasile, pentru că aş scrie o altă carte!".

Să sperăm că s-a bucurat măcar de tălmăcirea cărții în limba pe care personajul adorat de el o vorbea cu iluştrii săi dascăli vienezi.

Nobilul Bentoiu, care a fost nevoit să-şi plătească şi el tributul idolului său, îşi etala blazonul de la „bună ziua", care nu era pentru el convențional, ci se extindea pe o scară largă a semnificațiilor pe care numai sinceritatea cu care-l adresa şi cu fața zâmbitoare o putea susține.

Am admirat – iarăşi folosesc timpul trecut şi îmi reproşez că nu am fost în stare să i-o spun – noblețea maestrului, dublată de o înțelepciune pe care o exprima chipul său blând, pentru că ele se asociau cu un profesionalism autentic.

Îl ştiam deja unul dintre evangheliştii Noului Testament al lui George Enescu şi îmi pare rău că nu am reuşit să-i spun, ca lui Titus Moisescu, că excesul de modestie devine păcat. Îmi mai pare rău şi pentru că nu i-am spus-o când nu m-ar fi crezut că l-am admirat pentru ceea ce lasă posterității: o creație europeană şi o exegeză pe care Enescu însuşi ar fi admirat-o şi ar fi apreciat-o, aşa cum a făcut-o cu George Breazul când i-a mulțumit pentru locul ce i-l găsise în *Patrium carmen.*

Noblețea, înțelepciunea şi creația sa, dublată de activitatea muzicologică ce înscriu noi pagini în istoria muzicii româneşti şi europene, sunt simboluri care explică gestul său de a refuza titlul de academician. Locul său în istoria muzicii româneşti şi europene este mai important.

Recviescat in pace Stimate Maestre!

Vasile VASILE

Gânduri de rămas bun

Cu puțin timp în urmă mi-a spus zâmbind senin şi fără urmă de regret „aş vrea să plec aşa cum am venit, în vârful picioarelor fără cuvântări sau comemorări" - era cea din urmă din lungul şir de vorbe cu neputință de uitat; prima a venit acum 45 de ani, curând după providențiala întâlnire când vorbeam despre destinul eroului central din Hamlet şi când mi-a spus cu convingere puternică privindu-mă în față: *Moartea nu există*!

De atunci încerc să mă conving că este aşa mai cu seamă în anii din urmă când se face tot mai gol şi mai frig în jurul meu.

Între cele două, nenumărate sunt împrejurările pe care le retrăiesc cu dureroasă realitate în care mi-a dăruit cu generozitate din preaplinul înțelepciunii sale profund morale. La începutul pregătirii pentru prima audiție absolută cu *Hamlet* am lucrat o lună zi de zi, şi aceasta a fost pentru mine mai mult decât un curs complet de Masterat în cele mai diferite domenii ale muzicii.

Niciodată nu pot asculta o pagină de Jazz fără a retrăi deosebita mândrie pe care o simțeam la concertul lui Duke Elington unde mi-a făcut cadou locul de lângă el şi unde m-a prezentat tuturor (şi era acolo toată elita muzicală a momentului), ca pe unul din cei mai apropiați prieteni. Este adevărat că atunci cei 15 ani de viață care ne despărțeau nu se vedeau mai deloc, dar el era o personalitate uriaşă, iar eu un mare anonim. Aşa m-a făcut să mă simt de când m-a primit în universul familiei sale, ridicându-mă mai mult ca toți cei pe care i-am întâlnit apoi în viața mea profesională. Astfel, cele 2 săptămâni de la Iaşi prilejuite de înregistrarea operei *Amorul Doctor* şi a concertului care a urmat, au fost o revărsare de spiritualitate, cultură, căldura umană, exigență şi prietenie în modul cel mai frumos cu putință, iar serile de la Cumpătul sau din peregrinările prin

împrejurimile Predealului, unde mi-a bucurat casa de câteva ori, au fost toate pagini de viață care nu-și pierd nimic din realitate cu trecerea vremii și care mă fac să sper că într-adevăr moartea nu există, ci este doar o parte inevitabilă a miracolului divin numit Viață. Ca să știm bine unde s-a situat în incontestabila modestie a conștiinței de sine, îmi amintesc una din repetițiile pentru prima audiție absolută la „Flacări Negre". Doina Micu în calitatea sa de profesor la Conservator era în căutare veșnică de ceea ce propaganda timpului numea muzică patriotică: „Maestre, dar ceva muzică patriotică nu ne scrieți și pentru copii noștri?" Privind-o șăgalnic i-a răspuns foarte serios: „Doina dragă, dar muzica mea este toată, dar absolut toată PATRIOTICĂ". Cu gândul la tot ce ne-a legat, dar întâi de orice la cele 4 titluri pe care mi-a oferit onoarea să le prezint în primă audiție absolută, simt că tristețea profundă se retrage în spate fără a dispare, lăsând locul unei resemnări demne care mă face să spun cu pietate cuvintele atât de minunat ilustrate în corul final al operei *Hamlet*: „Noapte bună, dulce Prinț''.

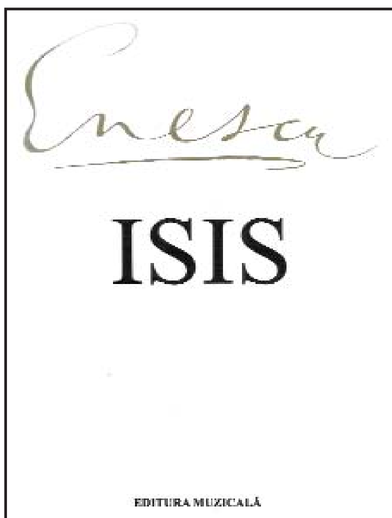
Florin DIACONESCU

Așa l-am cunoscut pe maestrul Pascal Bentoiu

Era 4 ianuarie 1978... La parterul Ateneului Român, într-unul din spațiile destinate Uniunii Compozitorilor după evacuarea sa din Palatul Cantacuzino în urma marelui cutremur din 1977, a avut loc prima mea întâlnire cu membrii Biroului simfonic, nume prestigioase ale componisticii românești, despre care studiasem câte ceva la cursul de istoria muzicii românești din cadrul Conservatorului *Ciprian Porumbescu.* Alături de maestrul Wilhelm G.Berger, secretarul Secției de muzică simfonică, operă, vocal-simfonică, concertantă și camerală, din comisie făceau parte compozitorii: Pascal Bentoiu, Dumitru Bughici, Corneliu D. Georgescu, Liviu Glodeanu, Theodor Grigoriu, Mircea Istrate, Ștefan Niculescu, Zeno Vancea și Anatol Vieru. În acea memorabilă seară, între orele 17-23 au fost luate în discuție candidaturile lucrărilor ce urmau a fi recomandate la Premiile Uniunii Compozitorilor, pe anii 1976 – 1977, fiecare lucrare fiind supusă votului secret. Pe categorii de genuri, au fost alese cela mai valoroase opusuri. Pentru anul 1976: Opera *Iona* de A. Vieru, *Melodie infinită* de Th. Grigoriu, *Concertul pentru clarinet și orchestră* de A. Stroe, *Cvintetul pentru alămuri* de D. Bughici, și piesa electronică *Rota* aparținând compozitorului Corneliu Cezar.

Dintre lucrările prezentate în cursul anului 1977, Biroul simfonic a desemnat următoarele compoziții: Opera *Poesis* de Gheorghe Dumitrescu, oratoriul *Un pământ numit România* de Liviu Glodeanu, *Cantata epică 1948* de Wilhelm G. Berger, *Simfonia a II-a* de Walter M. Klepper, *Eminesciana III* de Pascal Bentoiu, *Concertul pentru violă și orchestră* de Myriam Marbe și *Cvintetul cu pian nr. 2* de Ludovic Feldman.

Din acel an și până în prezent am avut onoarea, unicul privilegiu și bucuria de a asista la analizarea și dezbaterile de idei lansate în urma audierii a mii de lucrări prezentate în cadrul Biroului Secției instrumentale și multimedia (cum a fost redefinită recent, în Statutul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor).

Din noianul amintirilor celor 38 de ani răzbat întâmplări memorabile, când au fost prezentate capodopere ale componisticii românești, dintre care am ales câteva ... Mă voi opri la *Simfonia a 5-a, în Re major*, de George Enescu, recuperată din seria manuscriselor enesciene de către maestrul Pascal Bentoiu, prezentată în 30 octombrie 1996 membrilor Biroului, din care făceau parte: Octavian Nemescu, Liviu Dănceanu, Dan Dediu, Tiberiu Olah, Valentin Petculescu, Adrian Rațiu, Doina Rotaru. Din relatările maestrului Bentoiu, Enescu orchestrase două treimi din prima parte, restul lucrării fiind compus în schiță, în sisteme de câte patru portative. Pentru a pătrunde în labirintul suprapunerilor liniilor și indicațiilor de orchestrație notate în schițe, cu diferite nuanțe de cerneală, maestrul Bentoiu a recurs la xeroxarea în culori a manuscrisului enescian pe care ni l-a prezentat, ceea ce l-a determinat pe regretatul Adrian Rațiu să exclame *că nici Sherlock Holms nu ar fi reușit să deslușească firul desfășurării componistice.* Un demers facil, pentru autorul care parcursese, cu o excepțională capacitate analitică cele 25 de opusuri selectate din creația enesciană, o abilă pledoarie estetică, concretizată în volumul *Capodopere enesciene* (tradus ulterior în limbile engleză și germană).

Simfonia a 4-a de George Enescu, a fost prezentată și audiată la 15 octombrie 1997 de către membrii Biroului simfonic, ce-i includea pe compozitorii Octavian Nemescu, Dumitru Capoianu, Myriam Marbe, Ștefan Niculescu, Adrian Rațiu, Doina Rotaru. În prezentarea sa, maestrul Bentoiu ne-a dezvăluit etapele descifrării manuscrisului. Schițele complete, pline de ștersături și adnotări asemănătoare unei lucrări abstracte, conțineau linia melodică și armoniile, dar lipsea orchestrația, proiectarea spațiului sonor. Era orchestrată numai prima parte, maestrul Bentoiu continuând orchestrarea celorlalte părți, păstrând aceeași formație utilizată de Enescu în prima parte. Un demers facil, întregit și de studiul viorii din adolescență, pentru autorul poemului simfonic *Luceafărul*, închinat memoriei lui George Enescu, realizat cu o subtilă unduire coloristică a frazei muzicale, fidelă stilului enescian.

În anul 2001, în urma provocării lansate de maestrul Octavian L. Cosma, am purces la parcurgerea etapelor prevăzute în vederea elaborării unei teze de doctorat, având ca subiect *Concertul instrumental în creația lui Pascal Bentoiu.* Sprijinul acordat cu generozitate, audițiile și explicațiile maestrului Bentoiu m-au călăuzit în descifrarea construcției arhitectonice, a modurilor utilizate, a etosului fiecărei lucrări în parte, a specificității limbajului muzical.

M-am numărat printre prietenii acceptați în casa maestrului, până în ultimele sale luni de viață; îi relatam despre lucrările recente audiate la Biroul simfonic, evenimentele petrecute în cadrul Uniunii. Uneori, mă răsfăța, ascultând împreună câte lucrare, sau o nouă înregistrare primită, cum a fost, printre altele, a *Simfoniei a*

5-a, interpretată de Deutsche Radio Philharmonie dirijată de Peter Ruzicka.

Excursul analitic *Concertul instrumental în creația lui Pascal Bentoiu*, pune în evidență sensurile inefabile ale opusurilor concertante şi constituie o ofrandă adusă unei personalități de podium, *unul din compozitorii români cei mai ataşați de George Enescu, a cărei creație din ultima perioadă de sinteză a dezvoltat-o în chip original* (Viorel Cosma).

Elena-Agapia ROTĂRESCU

Pascal Bentoiu, părintele meu

Să vorbesc despre părintele meu este practic cel mai dificil lucru pe care l-as putea face. Amintirile îmi sunt extrem de vii, dar se împletesc cu aceeaşi forță, fie că vin din negura vremurilor, fie din trecutul foarte apropiat.

Tata era în acelaşi timp un om extrem de complex şi extrem de limpede. Nu avea ascunzişuri şi sufletul său era clar, luminos, deşi îi plăcea să lase celorlalți impresia de severitate, de duritate chiar. Ca orice om timid în fond, nu dorea ca acest lucru să transpară şi prefera să fie un pic temut, mai degrabă decât tratat cu familiaritate. În sufletul său mocnea în permanență un vulcan, rod al contrazicerii firii lui blânde şi calde cu realitatea, de multe ori sumbră, din jur. Uneori, vulcanul putea erupe şi atunci, pentru câteva clipe, orizontul părea să se întunece... nu se mai auzea respirând nici un țânțar! Dar de cele mai multe ori, contradicția dintre trăirile sufleteşti şi aparentul calm manifestat al personajului social se transformau doar într-un pesimism melancolic, capabil să facă să plângă până şi obiectele din jur, cuprinse parcă de o sfâşietoare tristețe. Nu am întâlnit vreodată pe cineva atât de candid şi de luminos construit pe dinăuntru, dar care să lase atât de mult impresia unui suflet iremediabil dezamăgit. Nu putea minți. Pe fața lui se vedeau lucrurile aşa cum erau, ceea ce uneori putea fi şi periculos… Mintea brici şi spiritul său vizionar îl făceau să sufere înainte ca lucrurile să se întâmple… şi de fiecare dată, se întâmplau cum prezisese.

Pascal şi Ioana Bentoiu (2014)

Dar candoarea răzbătea. Şi iată cum, chiar în ultimele luni de viață, umbrite de boală şi de perspective sumbre, apărea deseori un zâmbet, care se putea transforma într-un râs franc, când o glumă binevenită sau o situație comică îl făceau să uite de condiția sa de obligată inactivitate.

Până în ultimul moment şi-a păstrat extraordinara luciditate şi memoria prodigioasă. Era în stare să se bucure de orice emisiune privind câteva subiecte care îl pasionaseră întotdeauna. Cunoştea şi putea să povestească ceasuri despre evenimentele celui de-al doilea război mondial, ştia toate detaliile tehnice privind avioanele şi navele implicate în lupte şi când îl rugam să-mi povestească câte ceva din această perioadă sumbră, eram literalmente prinsă în concretul povestirii ca într-o pânza de păianjen, de parcă aş fi trăit în direct evenimentele. Vorbeam deseori despre istorie, literatură, pictură – care fusese prima lui pasiune –, despre Italia, pe care o diviniza, despre călătoriile mele multiple în Franța, Anglia şi Statele Unite şi desigur despre politică… Îi plăceau emisiunile cu maşini, filmele cu Fred Astaire, meciurile de fotbal şi uneori, destul de puțin în ultima vreme, mai asculta şi muzică…

Toata viața, Tata a regretat că nu a dirijat, sau că nu a putut da cursuri în cadrul unui conservator… Câțiva privilegiați au beneficiat de lecții private, de solfegiu, armonie şi/sau compoziție. Cred că amintirile lor sunt extraordinar de vii şi cred, benefice. Câteva nume îmi vin în memorie, printre care se află şi câțiva foarte dragi prieteni: Gheorghe Costinescu, Alexandru Hrisanide, Horațiu Rădulescu, Alina Mavrodin, Viniciu Moroianu, Irina Gheorghiu Soleanu, Tudor Paladi şi subsemnata... Cred că din toți elevii, cu mine a fost fără îndoială cel mai dur! Strângeam din dinți şi mă duceam să-mi iau lecția de solfegiu sau de armonie, a doua zi după un scandal… Era vesel şi uitase tot ce nu funcționase cu o zi in urmă !... Mi-a dat lecții sistematice în fiecare zi timp de vreo doi ani, când eram în Conservator, compensând învățământul şcolii de muzică, pe care nu o urmasem. De la construirea mentală de intervale la dicteuri, de la pian la exerciții ritmice, de la povestirea de anecdote din lumea muzicală la ore de istorie a muzicii, trecând prin sute de ceasuri de ascultare critică a unor interpretări sau de analiză formală, toate aceste clipe formatoare de mare nivel îmi vor rămâne mereu adânc întipărite în minte.

Uneori întâlnesc persoane care vor să-mi explice cât de formidabil era tata, ca şi când eu nu aş şti… avea un dar unic de apropiere cu oamenii – bineînțeles cei care doreau acest lucru –, ştia să-i facă să se simtă unici. Îşi iubea prietenii cu pasiune şi când cineva intra în cercul restrâns al apropiaților casei, acela era primit cu cea mai mare căldură şi considerație. Ceea ce aprecia cel mai mult la alții era şi ceea ce cerea de la el însuşi: verticalitatea morală, rigoarea în gândire, bunătatea şi generozitatea. Dintre compozitorii români care i-au fost prieteni, după maestrul său Mihail Jora, s-a simțit deosebit de apropiat de Nicolae Beloiu, Dumitru Capoianu, Wilhelm Berger, Radu Paladi, Lucian Mețianu, Gheorghe Costinescu, Cornel Țăranu, Aurel Stroe, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, Myriam Marbe şi Adrian Iorgulescu. Diferențele de stil componistic nu îl deranjau de fel, erau dimpotrivă un prilej de schimburi verbale fructuoase, de glume, de analize muzicale extrem de interesante. I-a iubit nespus pe Ştefan şi Valentin Gheorghiu, pe Varujan Cozighian şi Florina, pe Cristian Mandeal, Horia Andreescu şi Camil Marinescu, pe Florin Diaconescu şi Viniciu Moroianu - pe aceştia din urmă îi considera

aproape ca pe fiii săi -, pe doamnele Silvia Voinea, Silvia Popovici - actriţa, Raluca Ştirbăţ. Să mă ierte toţi interpreţii lui dragi, pe care nu am aici spaţiul să îi citez… S-a simţit foarte apropiat de Octavian Lazăr Cosma, de Viorel Cosma, de Grigore Constantinescu, de profesorul Vicol, de Adrian Iorgulescu. Îi rămăseseră foarte vii şi plăcute amintirile legate de festivalul de la Mamaia şi de multiplele şederi la Cumpătu. Prieteniile de vacanţă cu Ricu Mălineanu, Radu Şerban, Vasile Veselovschi, Mişu Iancu şi fraţii Grigoriu erau pentru el prilej de amintiri ale unor momente fermecătoare. A vorbit întotdeauna cu mare respect şi căldură de doamnele secretare care ocupau locuri importante în Uniunea Compozitorilor. Toată copilăria am auzit numele doamnelor Bratu, Bogosian şi Brătăşanu, care-mi păreau cele trei zeiţe, vieţuind în Olimpul Palatului Cantacuzino, de unde picurau veştile bune sau rele, şi în faţa cărora, terorizată, am recitat « Somnoroase păsărele » sub un imens pom de Crăciun, la vârsta de şase ani! Cât despre doamnele Elena Rotărescu şi Eli Matei, nu avea decât cuvinte de laudă şi recunoştinţă, ele rămânând până la sfârşit fidele prietene şi colaboratoare de excepţie.

Împreună cu Mama, Tata a format un cuplu extraordinar de sudat şi de complice. Nu exista zi în care ei doi să nu vorbească cu ceasurile, în jurul unei cafele. Când uneori apăreau între ei neînţelegeri, se ducea fiecare în camera lui şi peste scurt timp, ieşeau de acolo ca şi când nimic nu se întâmplase, fără vreun ton ridicat sau vreo urma de scandal !.... Pentru copilul şi apoi adolescenta ce eram, lucrul acesta reprezenta un extraordinar mesaj de bunătate, inteligenţă afectivă şi toleranţă… am de gând să scriu cândva mai multe despre ei, iar ideile se concretizează acum, puţin câte puţin.

Tata va rămâne mereu extrem de prezent, nu numai în viaţa mea, dar ca figură tutelară pentru foarte mulţi oameni care l-au cunoscut îndeaproape, sau doar din lucrările sale. Sunt absolut convinsă că originalitatea spiritului său creator va dăinui, şi că de abia de acum încolo, vor putea cu adevărat fi înţelese extraordinara lui inteligenţă componistică şi fenomenala arhitectură sonoră pe care o construia în fiecare lucrare. S-a dus să-şi întâlnească propriul părinte, fără de care nu ar fi putut deveni sufletul nobil pe care unii din noi au avut şansa să-l cunoască.

Ioana BENTOIU

Remember Gelu Barbu

Cu multă tristeţe am aflat că celebrul artist coregraf Gelu Barbu şi-a încheiat drumul vieţii în Las Palmas de Gran Canaria, la vârsta de 83 de ani, acum două zile, miercuri seara. Unii îşi mai amintesc despre Gelu Barbu, ca solist al primei scene muzicale româneşti, partener al unor renumite balerine ca Puşa Niculescu, Magdalena Popa, Irinel Liciu, Ileana Iliescu, Simona Ştefănescu sau Valentina Massini. Gelu Barbu a trăit încă din primii ani ai vieţii sale înconjurat de sunet, melodie şi ritm, devenind un artist mereu deschis noului. Este adevărat, pentru a vorbi de spectacolele şi succesele sale la Bucureşti, trebuie coborât cu amintirile spre începutul anilor ʼ60. Format de Floria Capsali, absolvent al Academiei Vaganova din Sankt Petersburg, în 1955, coleg de generaţie cu Rudolf Nureev şi Mihail Barîşnikov. Marele dansator român a avut o primă carieră în România, după care, alegând, din temeiuri explicabile astăzi, alte orizonturi, a devenit un interpret internaţional deosebit de apreciat pe scene mondiale, prim solist al teatrelor din Oslo şi Nürnberg. Drumul carierei sale parcurge aceste trasee care justifică, fără îndoială, opţiunea lui Gelu Barbu dar şi, aşa cum putem înţelege, sentimentele determinate de despărţirea de ţară, colegi, părinţi – (compozitorul lugojean Filaret Barbu i-a fost tată).

Începând cu ceva ani în urmă, după 1990, el a revenit la Bucureşti de mai multe ori, la un moment dat realizând, la invitaţia Operei Naţionale din Bucureşti, o premieră cu **Daphnis şi Chloé** de Ravel. Versiunea coregrafică creată de el a fost o interesantă reîntâlnire peste ani, într-un spectacol având drept solişti pe Simona Şomăcescu, Mihai Babuşcă, Cristian Crăciun. Artistul aprecia, ca şi publicul, că montarea fusese unul dintre cele mai mari spectacole coregrafice din cariera sa artistică.

Cea de a doua parte a carierei sale s-a desfăşurat în Spania, Las Palmas de Gran Canaria, al cărui cetăţean de onoare a fost, unde a creat una dintre primele şcoli de balet clasic din peninsulă, formând mai multe generaţii de artişti.

Între plecarea artistului din România, plin de tinereţe, speranţe, idealuri, şi întoarcerea coregrafului care adunase anii de viaţă şi artă, există numeroase evenimente extrem de interesante care argumentează renumele său internaţional. Gelu Barbu a avut mulţumirea de a le face cunoscute prin editarea unui volum monografic, “Ritmul sentimentelor” semnat de Antonio Pita Cardenes, apărut la editura Cartea Românească. Am privilegiul de a păstra în amintire primii săi ani de carieră, şi de a fi parcurs paginile volumului evocat după reîntâlnirea cu artistul, acum un deceniu. Cum a fost o dovedeşte prefaţa lui Nicolae Manolescu, oferită ca gest de bunăvoinţă pentru cititori şi iubitorii dansului. ”Nimeni nu mi-a sugerat mai bine decât Gelu Barbu adevărul pascalian despre om ca o trestie gânditoare. O minte flexibilă într-un corp inteligent… Îţi dai seama câtă minte luminată dictează mişcările corpului. Gelu Barbu este metamorfoza vie a dansului.”

Îl rememorează şi marea balerină Ileana Iliescu: „Soarele a apus pentru marele balerin al României, Gelu Barbu. Era departe de patria natală, în Spania Las Palmas de Gran Canaria unde devenise cetăţeanul de onoare al Canariei, titlu conferit în persoana regelui Juan Carlos al Spaniei. Gelu, de care mă leagă o prietenie de neuitat a fost primul meu partener al debutului în *Lacul lebedelor*, marcat cu succes pe scena Operei bucureştene. Roluri minunate din balete clasice universale şi în montări de referinţă, balete româneşti. Absolvent al renumitei Academii Vaganova, Gelu a triumfat în ţară şi pe marile scene ale lumii ca ambasador al artei coregrafice româneşti. Regretul meu este că viaţa ne-a îndepărtat, ridicând un zid invizibil între noi. Aş zice, jocul destinului. Gelu a fost şi va rămâne pentru noi, colegii lui şi nu numai, un suflet nobil, un prieten adevărat, de neuitat. Dumnezeu să-l odihnească în pace.”

Grigore CONSTANTINESCU

În căutarea esenței sunetelor.

Disocieri pe marginea concertului cameral „Omagiu Columnei infinite”.

Fără să aibă o legătură directă cu opera lui Constantin Brâncuşi, cu excepția lucrării semnată Corneliu Dan Georgescu, *Studiu pentru „Columna Infinită”*, piesele care au alcătuit concertul cameral susținut de către Ansamblul *devotioModerna* în Aula Palatului Cantacuzino, la 27 Februarie, sub genericul *Omagiu Columnei Infinite*, au respirat un aer arhaic-arhetipal, în ale cărui reverberații puteau fi întrezărite/imaginate, ca desenele din covor, o serie de elemente comparabile cu multe dintre motivele, tehnicile sau chiar materialele folosite de sculptor în creațiile sale.

În *Satya II pentru fagot* (1980), Violeta Dinescu îşi întemeiază setul „imaginar” de reguli ritualice pe melopeea, cu inflexiuni modale, a instrumentului de suflat. Înaintarea lor secvențială, pe segmente suprapuse de sunete, de consistența lemnului sau a metalului patinat, demarcate de linii cantabile, putea fi asociată cu sensul devenirii modulilor *Columnei infinite*. Acuratețea interpretării lui Cristian Buciumaş a şters asperitățile timbrale ale acestui instrument cu atât de puține atù-uri solistice. Piesa lui Ulpiu Vlad, *Sonorități şi nu-mă-uita VI pentru vioară şi pian* (2015) ne-a conectat la un dublu univers brâncuşian: cel al sculpturilor în *lemn*, ilustrate de tehnica acordică a pianului, şi cel al sculpturilor din *metal* sau *marmoră,* migălos polisate (de pildă *Dra Pogany*, ori *Începutul lumii*), conturate de pasajele aeriene ale viorii. Alternarea de sonorități compacte, delicate, senine, incisive sau neliniştite, liniare sau contorsionate, doinite sau eterofonizate a echivalat cu un slalom prin diversitatea sculpturilor brâncuşiene. Iar efectele sporadic onomatopeice ale viorii au părut să contureze chipul *Măiastrei*, dar şi mediul natural în care sunt plasate câteva dintre operele Meşterului de la Hobița. Pe toate le-am putut vizualiza grație expresivității muzicii şi abilității de a intui esența fenomenului creator, a cuplului Raluca Stratulat (vioară), Mihai Murariu (pian). Fascinația indusă Doinei Rotaru de unele simboluri şi ritualuri ancestrale, s-a reflectat şi în lucrarea *Fum* (1996) *pentru clarinet şi rezonator* - o muzică onirică, sub forma unei „incantații contemporane”, „către zei” sau către Divinitate, cu reflexe de bocet şi treceri subtile de la consistență la vagul *fumului* ce urcă volatil către cer, în linii sinuoase, spiralate, atenționând asupra prevalenței eternității spiritului asupra perisabilității materiei sau, poate, a interdependenței dintre ele. Ascultând această muzică mi-au venit în minte unele sculpturi în lemn, cu tăieturi inelate, ca *Regele regilor* sau *Socrate*. Torsadele ascensionale ale clarinetului (Cristian Mancaş) au reuşit să pătrundă dincolo de sunet şi cuvânt, în zona vidului animat de „sufluri vitale”. Prin titlul piesei sale, *Hesperide pentrtu violoncel şi pian* (2014) – opus de debut al ciclului *Orpheide* - Carmen Cârneci şi-a imaginat *Grădina* ideală, cu pomi „cu fructe de aur” şi iazuri populate de nimfe grațioase, unde totul curge, după legea dualității universale - *continuum-discontinuum*, *gol-plin* – dând naştere unor politempii de sorginte pointilistă, ce convertesc materia sonoră în antimaterie. Impresionante alunecările în transcendent ale violoncelului (Dan Cavassi), pe fondul sunetelor individualizate, ca nişte picături solidificate, ale pianului (Mihai Murariu), sugerând „mărgelele” *Coloanei*, cum mai numea Brâncuşi modulii *Stâlpului fără de sfârşit*. Mihaela Vosganian a deschis o nouă poartă spre complexitatea limbajului componistic, ca efect al apelului la formule/cicluri *paradigmatice*, aşa cum *paradigmatice* erau motivele/leit-motivele sculpturilor lui Brâncuşi. *Un´altra Ciacona, pentru vioară* (2004), se situează „la granița dintre tradiție şi contemporaneitate” şi parcurge, prin intermediul a 12 variații, folosind „procedee canonice şi superpoziții polifonice” o lume sonoră de o bogăție şi diversitate tehnico-stilistică pe care compozitoarea o stăpâneşte cu dexteritate, precizie, forță creatoare şi ingenioziate. Elaborată cu precizia detaliului, lucrarea necesită o virtuozitate spectaculoasă din partea interpretului, pentru a trece rapid de la tehnicile contrapunctice la specificul modal, de la discursul ornamentat la ingenuitatea primordială a melodiei, de la materialitatea sunetelor la transfigurarea lor. Or, Raluca Stratulat a corespuns întrutotul exigențelor acestei partituri în a cărei structură observăm cum se perindă elemente comune operelor sculptorului, începând cu cele cu aspect frust, cum ar fi *Rugăciunea, Somnul, Sărutul*, şi terminând cu cele şlefuite până la esențializarea ideii de formă, cum ar fi *Cocoşul, Pasăre în văzduh, Țestoasa zburătoare*.

Instantaneu din concert
Foto: Horia Nițu

Aşa cum mai spuneam, *Studiu pentru „Columna Infinită”* (2008) de Corneliu Dan Georgescu, a fost singura piesă cu trimitere explicită la artistul aniversat anul acesta, pentru împlinirea a 140 de ani de la naştere. Înlănțuite pe principiul rezonanței naturale, sunetele trec de la un instrument la altul, generând spectre eterofonice, de o puritate genuină, a căror plutire e întreruptă arar de acordurile repetitive ale pianului, de ritmurile primitive ale tobelor şi de masivitatea predominantă a armoniilor de ansamblu, la unison cu masivitatea modulilor *Coloanei* construiți din metale grele - bronz şi oțel. Muzica pluteşte în infinit, antrenând privirea spre lumi suprasensibile, într-o contemplare a formelor modulare cu geometrie perfectă, „simplă, elementară, repetitivă, tensionată şi hieratică”, ce ne invită să ne acordăm ritmul propriei respirații după „elementele Coloanei, care nu sunt altceva decât însăşi respirația omului, propriul ei ritm...”.

Exemplar prin ideea organizării în sine, ca şi prin structura programului, atent şi inteligent concepută, concertul Ansamblului *devotioModerna*, din care au mai făcut parte oboistul Valentin Ghita şi percuționistul Alexandru Badea, a reuşit să restituie, sub bagheta sigură şi precisă a compozitoarei Carmen Cârneci, arhetipalitatea operei lui Constantin Brâncuşi, ce aspiră, întocmai ca muzica enesciană, spre „imensitatea văzdului”.

Despina PETECEL THEODORU

"Cosi fan tutte"… un spectacol mozartian trenant

O ştim bine, „Cosi…" este o operă comică ce dispune de toate atributele geniului mozartian, în primul rând de o muzică sublimă care covârşeşte aici – dacă se poate spune astfel – chiar şi simţul dramatic propriu compozitorului.

Este o dramă comică, cea a dublei seducţii orientate în sens invers. Cei doi îndrăgostiţi se înţeleg a cuceri farmecul iubitei celuilalt. Pentru a verifica fidelitatea celor două surori. Mozart însuşi s-a descurcat anevoie în labirintul universului feminin. In consecinţă se lasă sedus de libretul lui Lorenzo da Ponte; …şi de propriul geniu melodic.

Aşadar, o montare actuală ar trebui să beneficieze de câteva puncte forte, de o regie de inspiraţie de-a dreptul fabuloasă; …care să-ţi taie răsuflarea! Ar trebui să dispună de voci absolut minunate care să susţină bogăţia tezaurului melodic mozartian.

Or… spectacolul bucureştean a dispus de o regie bazată pe idei în bună parte utile, cu destule „cârlige" care fac, în răstimpuri, deliciul marelui public; dispune de voci valabile, mai puţin orientate spre ceea ce putem numi cultura teatrului muzical mozartian. În câteva cuvinte, regia, pe de-o parte, şi vocile cultivate stilistic, pe de alta, pot asigura succesul absolut al unei montări actuale.

În cazul nostru… nu a fost cazul!

Regia concepută de englezul John Fulljames a plasat subiectul – cum se procedează acum în multe case – într-o quasi-actualitate; a extins spectacolul pe spaţii imense de timp de aproape 200 de minute; mult peste limitele libretului lui Lorenzo da Ponte. În plus a făcut-o folosind scenele mute, prelungite, deci lipsite de sonor, înaintea fiecăruia dintre acte. În aceste condiţii, ca să ţii în mână un asemenea spectacol trebuie să ai o inspiraţie genială!

Desigur, este cu totul nostim, chiar amuzant, să observi că stuff-ul armatei, cei care anunţă mobilizarea rezerviştilor, a celor doi tineri, sosesc într-o maşină de lux, că cei doi amanţi revin pe bicicletă, în postură de hipsteri, pentru a seduce fiecare iubita celuilalt; …că scenele de sex se petrec pe sub mese, agitând clinchetul paharelor, că revenirea din „misiunea" închipuită îi aduce pe cei doi amanţi în costume de campanie asemănătoare combatanţilor din Afganistan.

Măruntele „găselniţe" regizorale, oricât ar fi de nostime, de imaginative, nu asigură totuşi propulsia scenic-muzicală şi dramatică. Dar ajută în acest sens…

Există în actualul spectacol, multe, foarte multe scene trenante, prelungite spre limitele suportabilităţii în plan scenic! Mozart însuşi a cedat aici geniului său melodic. Opera dispune de numeroase numere muzicale închise; …care ar trebui împlinite regizoral, scenic. Evident, fără a deranja climatul liric al momentului. Aria Fiordiligi-ei, „Come scoglio", sau aria „Un'aura amorosa" destinată îndrăgostitului Ferrando, rămân momente de referinţă în patrimoniul mozartian. Rolul Alfonso, gândit de Lorennzo da Ponte drept un raisonneur util, un farseur elegant, un bonhomme înţelept… a dispus de o prezenţă tranşată. Este drept, Alfonso nu este shakespearianul Prospero; dar se presupune că este „în joc" chiar şi atunci când nu se află în scenă.

De această dată a fost altfel.

Realmente dinamic, de această dată bine inspirat în plan regizoral, finalul induce, de o manieră alertă, confuzia relaţiilor sentimentale în cazul celor două perechi ale îndrăgostiţilor; dezorientaţi… precum o bună parte a tinerilor din zilele noastre!

Misoginismul mozartian pare să fi fost depăşit!

Distribuţia a doua – cea pe care am urmărit-o - nu a fost deloc de mâna a doua. În rolul filosofului sfătuitor, bas-baritonul Iustinian Zetea a construit un personaj util din punct de vedere dramatic, atunci când i s-a permis să o facă. O sporită proeminenţă în plan muzical, dar şi scenic ar fi servit întregului spectacol. Cu totul convingător, în rolul Guglielmo, s-a dovedit a fi baritonul Daniel Filipescu, bine acomodat rolurilor ce impun situaţii „de gen"; aici aspectul vocal se conjugă bine cu cel scenic. În rolul celor două surori îndrăgostite - soprana Simona Neagu şi mezzo-soprana Maria Jinga; …au în continuare de câştigat valenţe ale stilului mozartian. Soprana Florina Ilie, în rolul Despinettei, personajul omniprezent, a toate-ştiutor, fata în casă devenită maestru de ceremonii, s-a achitat bine atât în plan vocal, cât şi scenic.

Suprasolicitat două seri la rând, tenorul Andrei Lazăr a făcut faţă cu greu exigenţelor acestui rol liric; …ce exclude dintru început crispările vocale ale registrului acut. În primul spectacol, în rolurile celor două surori îndrăgostite au evoluat soprana Andreea Soare şi mezzo-soprana Oana Andra, iar în rolul Guglielmo, baritonul Cătălin Ţoropoc. În rolul Alfonso a evoluat baritonul Vicenţiu Ţăranu, iar în rolul Despina a putut fi urmărită soprana Cristina Eremia.

Ansamblurile protagoniştilor, inclusiv grupul coral coordonat de Daniel Jinga, au fost bine puse la punct. Totuşi, celebrul trio „Soave il vento" a trecut aproape neobservat. Onorabilă, atent îngrijită - mă refer la cel de al doilea spectacol – a fost prestaţia colectivului orchestral condus de Adrian Morar; am în vedere în mod special partidele corzilor.

Spectacolul este o realizare în co-producţie cu Opera Garsington din Marea Britanie, din apropiere de Londra.

Pe ansamblu, così, così ! Aşa şi aşa! …cum zic italienii. Dar… spectacolul merită a fi văzut, a fi auzit! De ne

vom plictisi pe parcursul momentelor trenante din punct de vedere regizoral-scenic, să închidem ochii; să reascultăm muzica. Este sublimă!

Arareori Cel de Sus coboară pe pământ. Poate ne aducem aminte, a descins o dată în plus atunci când a pus umărul, cu aproape două decenii în urmă, la realizarea spectacolului „Così fan tutte" în regia lui Giorgio Strehler, la Milano, la Piccolo Teatro. Era în decembrie 1997. Pregătise spectacolul timp îndelungat. Nu a ajuns să-i vadă premiera. S-a stins din viața terestră în ziua de Crăciun. Colaborase cu o echipă de tineri muzicieni instrumentiști și cântăreți; …conduși atunci de tânărul șef de orchestră Ion Marin. Rememorând distribuția nu poți să nu-l observi pe foarte tânărul Jonas Kaufmann în rolul Ferrando; în calitate, pe atunci, de tenor liric. În afara realizării muzicale – absolut sublimă, greu de exprimat în cuvinte – este de amintit frenezia absolut uluitoare a mişcării scenice, imaginația fabuloasă care nu depăşeşte limitele bunei simțiri, coloritul stupefiant al costumelor ce concurează cu cromatica decorurilor…

Spectacolul a fost reluat pe parcursul a numeroase turnee, în Europa şi nu numai.

Reluarea, de această dată, a titlului pe prima scenă lirică a țării este binevenită. În cazul în care o percepem drept o şcoală în arta cântului mozartian. În casele cele mari – iar Opera bucureşteană se pretinde a fi una dintre acestea – există practica invitării maeştrilor de cânt, cei care asamblează vocile, coordonează aspectul stilistic. Sunt cel puțin la fel de importanți ca şi regizorii invitați.

De această dată… din Anglia!

Dumitru AVAKIAN

articol apărut inițial pe: http://www.cotidianul.ro/

În lumea bună a muzicii

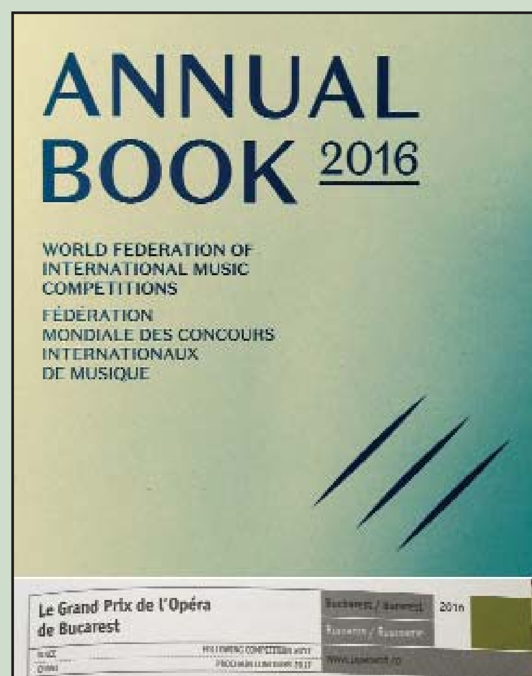
De curând a fost lansat noul anuar al Federației Mondiale a Concursurilor Internaționale de Muzică, cu sediul la Geneva. Organizația, care de anul trecut are un nou Preşedinte în persoana lui Didier Schnorhk, împlineşte în curând 60 de ani de la înființare. Ea reprezintă elita mondială a concursurilor muzicale, acoperind întreaga paletă de genuri: pian, voce, corzi, suflători, muzică de cameră, dirijat, compoziție, jazz. Concursurile membre formează o rețea mondială întinsă pe o zonă atotcuprinzătoare: America de Nord, America de Sud, Europa, Asia, Africa, Australia. Aceste competiții se raliază unor scopuri şi idealuri comune: să descopere noi talente pentru viața muzicală, respectând criterii ferme, exacte, complexe şi corecte, care să asigure transparența şi onestitatea luării deciziilor, aplicate de jurii internaționale numeroase (din care gazdele să facă parte într-o proporție foarte mică) şi formate din specialişti reputați din domeniu.

Apartenența la Federație este o garanție solidă privind calitatea şi standardele unui concurs, mai ales în condițiile în care calitatea de membru se obține după un elaborat proces de monitorizare, întins pe trei ediții, şi după întrunirea tuturor parametrilor necesari acreditării, de la criteriile de jurizare la organizarea etapei finale cu acompaniament orchestral, de la cazarea concurenților până la distribuirea multilingvă a informațiilor, online şi offline. Federația include în acest moment 115 competiții membre, un număr foarte selectiv, ținând cont că probabil în lume există undeva în jurul cifrei de 10.000 de concursuri. A te număra printre cei 1% acreditați este deci o performanță şi într-adevăr un factor de încredere pentru concurenți, pentru sponsori, pentru mass-media.

România a fost reprezentată în această elită mondială, de câțiva ani deja, de Concursul Internațional ”George Enescu", înregistrat la vremea respectivă cu secțiile pian, vioară, compoziție. Din 2015 Concursul Internațional de Canto ”Le Grand Prix de l'Opera" a reuşit acreditarea, devenind singurul concurs de profil din România şi unul dintre doar cele 9 concursuri de canto care în 2016 au acest statut, alături de celebrele competiții de la Toulouse şi s'Hertogenbosch (ambele aureolate de importante şi numeroase premii obținute de cântăreți români în trecut)!

Federația mondială a concursurilor internaționale de muzică este membră a Consiliului Internațional al Muzicii – UNESCO De asemenea, face parte dintr-o rețea care include IAMA (International Artist Managers' Association), JMI (Jeunesses Musicales International), EBU (Uniunea Europeană de Radio), ISPA (International Society for the Performing Arts), FFFIM (Federation Francaise des Festivals Internationaux de Musique) şi EMCY (European Union of Music Competitions for the Youth).

Federația este condusă de un comitet prezidat de reprezentantul Concursului de la Geneva, Didier Schnorhk, vicepreşedinte fiind doamna Marja-Leeba Petas-Arjava

(reprezentanta Concursului de la Helsinki). Trezorier este Jacques Marquis (Fort Worth, Texas) iar membri în Consiliul de Conducere sunt Karendra Devroop (Pretoria, Africa de Sud), Rob Hilberink (Utrecht, Olanda), Peter Paul Kainrath (Bolzano, Italia), Stephen McHolm (Calgary, Canada). Secretar general este australianul Benjamin Woodroffe, în timp ce românca Alexandra Marinescu gestionează aparatul organizatoric şi de comunicare.

C. MIHAI

Elena Moşuc în "Boema" de Puccini

Pentru spectatorii de opera, sosirea la Bucureşti a renumitei soprane Elena Moşuc constituie un eveniment mult aşteptat. Prezenţa ei pe mari scene ale lumii, la Metropolitan din New York, Scala din Milano, Opera Mare din Paris, Wiener Staatsoper, Liceo di Barcelona, Deutsche Oper din Berlin şi multe altele reprezintă, fără îndoială, o dovadă a preţuirii sale în acest teatru.

Anul trecut, am avut şansa s-o urmăresc la Scala din Milano în "Lucia di Lammermoor" de Donizetti, alături de tenorul Vittorio Grigolo. Mărturisesc că m-a emoţionat până la lacrimi viziunea pe care a dat-o celebrei arii a nebuniei, dar mai ales succesul enorm pe care l-a avut în faţa unui public atât de exigent şi pretenţios ca cel italian.

După ce şi-a dovedit profesionalismul şi o bună tehnică vocală în partituri grele de belcanto cântând Lucia di Lammermoor, Norma şi reginele din operele lui Donizetti, se reîntoarce la Mimì, cu acel sentiment de ataşament faţă de un rol delicat şi sensibil din opera lui Puccini.

foto: onb.ro

În seara respectivă, ne-a făcut, încă o dată, dovada seriozităţii, devotamentului şi muzicalităţii sale în construirea şi reprezentarea fiecărui personaj pe care îl interpretează.

Cele două mari arii: "Sì. Mi chiamano Mimì" şi "Donde lieta" au fost interpretate cu o mare nobleţe şi ştiinţă a cântului.

Ea posedă, în acest moment, o voce cu armonice bogate, care s-a exersat pe belcanto, are o frază rafinată, în care accentele sunt plasate la locul potrivit, pentru a da culoare şi expresie.

Ceea ce impresionează mult la Elena Moşuc este faptul că nu uzează de gesturi teatrale exagerate, la ea dramatismul se descoperă din modulaţiile vocii sale superbe, este marcat cu mare subtilitate prin nuanţele pe care le acordă cuvintelor din fraza muzicală.

După opinia mea, a fost o lecţie subtilă de ştiinţă a cântului.

Printr-o nefericită situaţie, creată de indisponibilitatea vocală a partenerului ei, tenorul german de naţionalitate română Daniel Magdal, rolul Rodolfo a fost cântat de Lucian Corchiş.

Apreciez vocea sa frumoasă de tenor liric, potrivită pentru acest rol. Desigur, efortul de a cânta, aflând de acest fapt în ziua respectivă, s-a resimţit, mai ales că el renunţase la premiera de "Così fan tutte" de Mozart, din cauza unei disfonii vocale.

El este sensibil, interpretează nuanţat acest personaj. Are un registru mediu foarte bine guvernat de inteligenţa sa muzicală. În seara respectivă, a avut unele probleme în acut, fireşti, datorate unor cauze obiective. Ultimele două acte le-a cântat şi simţit cu sensibilitate, fiindu-i un partener onest Elenei Moşuc. Au fost emoţionante duetele Rodolfo - Mimì din actele III şi IV, în care cei doi artişti au vibrat sufleteşte, creând momente de autentică sensibilitate. Apreciem, de asemenea, interpretarea subtilă a Elenei Moşuc în actul IV, în care a demonstrat un dramatism convingător şi, în acelaşi timp, modul sensibil al lui Lucian Corchiş de a rezolva actoriceşte finalul operei.

Simonida Luţescu a susţinut rolul Musettei. Beneficiază de un fizic adecvat, este înaltă, are prestanţă în această partitură pe care a mai cântat-o. Se simte însă, la ea, nişte disfuncţii vocale, probabil datorate şi din cauza unei prelungi absenţe de pe scenă. S-a străduit să se integreze cu onestitate în distribuţie.

Cei trei prieteni ai lui Rodolfo au alcătuit o echipă omogenă, bine condusă teatral, cu o interpretare sugestivă.

Florin Simionca, un bariton întotdeauna responsabil de ceea ce cântă, şi-a dozat vocea în duetul cu Musetta din actul III şi cu Rodolfo din actul IV, reuşind să comunice cu partenerul în mod convingător.

Basul Marius Boloş a cântat nuanţat aria paltonului, iar Valentin Vasiliu şi-a demonstrat, încă o dată, profesionalismul, chiar şi în roluri secundare.

Momentul petrecerii cu iz comic din actul IV pentru întreaga echipă a fost bine interpretat teatral.

Ca de obicei, basul buf Mihnea Lamatic ne-a amuzat cu talentul său, cu gagurile actoriceşti de bun gust în două apariţii pitoreşti: Benoît şi Alcindoro.

Vlad Conta, care ne-a obişnuit, de fiecare data, cu muzicalitatea sa subtilă, pe care, suntem siguri că o moşteneşte de la ilustrul său tată, s-a străduit să ofere o lectură cât mai fidelă partiturii lui Puccini.

Din păcate, putem observa un aspect de ordin strict acustic al actualei săli a Operei: prin lărgirea fosei orchestrale, efectele sonore ale ansamblului s-au augmentat, în dauna vocilor. Nu o dată, orchestra sună puternic, creând o disproporţie evidentă cu prestaţiile vocale.

Regia spectacolului de "Boema" aparţine lui Ionel Pantea, în scenografia lui ştefan Caragiu şi costumele Lilianei Cenean, într-o variantă clasică, aşa cum am mai observat în cronicile mele, la timpul potrivit.

Aş avea, însă, în final, o remarcă critică obligatorie. Se cuvenea, ca la un asemenea spectacol, care beneficia de o participare extraordinară a cunoscutei noastre soprane Elena Moşuc, Opera Naţională Bucureşti, prin serviciul ei de presă şi imagine, să acorde o mai mare publicitate unui asemenea eveniment.

Publicul larg, din păcate, nu a ştiut de această programare repertorială, pentru că, din nefericire, au dispărut de câţiva ani afişele cu distribuţii pe o anumită perioadă de timp şi mai ales că a lipsit cu desăvârşire o reclamă prin mass-media, la diverse posturi TV.

La toate teatrele mari din lume există afişe exterioare cu distribuţiile spectacolelor pe o perioadă de timp. În cazul nostru, atâta timp cât sunt programate pachete de titluri, la scurt timp între ele, este şi firesc ca publicul să poată opta pentru o anumită echipă de interpreţi.

Este de dorit ca această carenţă de imagine să fie evitată pe viitor.

Mihai-Alexandru CANCIOVICI

Vă place Brahms?

Bianca Luigia Manoleanu, Stanca-Maria Manoleanu şi Remus Manoleanu

Seara celei mai colţoase zile de iarnă. Oamenii cei mai curajoşi – muzicieni şi melomani – au înfruntat nămeţii, frigul şi inconvenientele din trafic pentru a ajunge la Ateneu şi a asista la un recital ai cărui protagonişti erau sopranele Bianca Luigia şi Stanca-Maria Manoleanu şi pianistul Remus Manoleanu. Grupul este de multă vreme în atenţia publicului, deoarece concertează cu o frecvenţă impresionantă, în formulă completă sau în duo, în toate sălile propice muzicii de cameră din Bucureşti, Cluj, Timişoara, Iaşi, Braşov, Satu-Mare, Tg. Mureş, Ploieşti…

Niciunul din recitalurile grupului nu seamănă cu celălalt, fiecare este rodul unui demers care vizează alte epoci, alţi compozitori, uneori chiar alt public. Enescu, compozitori români din varii generaţii (enumăr la întâmplare, cu riscul de a omite nume însemnate: Pascal Bentoiu, Radu Paladi, Theodor Grigoriu, Ionică Pop, Nicolae Coman, Horaţiu Alexandrescu, Ede Terenyi, Dan Buciu, Aurel Stroe, Irina Hasnaş, Violeta Dinescu, Adrian Pop…), clasici (Haydn), romantici şi postromantici (Schumann, Brahms, Dvořak, Ceaikovski, Grieg, Richard Strauss, Wolf, Ravel, Rachmaninov…), moderni (Britten, Barber, Rodrigo, Villa-Lobos, Obradoros…), dar şi « canzoni italiane » care înduioşează toate inimile senzitive (Bellini, Donizetti, Leoncavalo, Mascagni, Verdi…). Grupul nu s-a specializat rutinier într-o anumită muzică – de autor sau de perioadă istorică –, ci s-a deschis larg şi iscoditor către lume şi către timp. Răsfoind câteva afişe şi programe de sală din ultimul an, mă simt copleşită : De unde atâta energie? Fără îndoială, în familia Manoleanu se munceşte încontinuu şi frenetic în imaginarea unor programe originale, în căutarea unor piese inedite sau puţin cântate şi – de la sine înţeles – în pregătirea acestora din urmă.

Recitalul din 17 ianuarie nu prevestea vreo surpriză: un program compact stilistic, sub un generic care predispunea la nostalgie: *Vă place Brahms ?* (titlul unui încântător film artistic de acum câteva decenii). Dar după cele câteva lieduri "clasice" (voce-pian) cântate de Bianca Luigia Manoleanu cu vocea ei spectaculos de mobilă, precisă şi bine timbrată – *Zigeunerlieder*, *Mondnacht*, *Lerchengesang*, *Auf dem Schiffe*, op. 103 şi respectiv 21, 70 şi 97 –, surprizele au început să apară. Remus Manoleanu a oferit publicului patru *intermezzi* lirice pentru pian solo, rareori cântate – op. 117 („Wiegenlieder meiner Schmerzen", cântecele de leagăn ale durerilor mele), 118 şi 119 –, pe care le-a executat cu tensiunea profundă dar reţinut exprimată pe care a gândit-o compozitorul.

A urmat tânăra soprană Stanca-Maria, cu un pachet de trei lieduri – *Mondnacht*, *O wusst' ich doch* şi *Junge Lieder*, op. 72 şi respectiv 63. O voce tânără, viguroasă, modulată şi excelent antrenată, la al cărei succes a contribuit şi prezenţa placută privirii a celei care a produs-o.

Cea mai mare surpriză s-a ivit în finalul recitalului, când Bianca Luigia şi Stanca-Maria Manoleanu au evoluat împreună în duetele pentru soprană şi altistă cu acompaniament de pian opus 61, 66, 20 şi 75. Cântul lor a fost caracterizat prin acurateţe impecabilă, coordonare perfectă, interpretare inspirată. Pianistul a urmărit atent cele mai mici fluctuaţii agogice expresive ale celor două voci. În fine, ultima surpriză a fost aceea că, pentru ultimele cinci lieduri – *Klänge*, *Jägerlied*, *Weg der Liebe*, *Die Schwestern* şi *Walpurgisnacht* –, vocalistele şi-au inversat rolurile: Stanca-Maria a preluat vocea superioară – prilej cu care şi-a demonstrat nu doar întinderea vocii, ci şi timbrul dramatic –, iar Bianca Luigia a preluat partida secundă. O schimbare de culoare sonoră care a împrospătat atmosfera spectacolului.

Temerarul public din 17 ianuarie a răsplătit, cu o căldura care sfida gerul de afară, un recital cameral de înaltă ţinută artistică, în care Brahms a fost cu adevărat Brahms.

Speranţa RĂDULESCU

Christian Badea şi relieful lumilor muzicale

Christian Badea dispune de o muzicalitate debordantă şi plină de imaginaţie. Spiritul său este ager şi sclipitor.

Aşteptarea în freamătul de public pe Christian Badea să apară la pupitrul dirijoral se iveşte cu bucuria unei zile însorite şi de bun augur.

În acest climat mi-am amintit de spectacolul cu actul III din opera **Parsifal** de Richard Wagner pe care Christian Badea l-a dirijat şi l-a conceput regizoral într-un concert cu Orchestra simfonică a Filarmonicii George Enescu, la 14 mai 2o15. A fost atunci la Ateneul Român un eveniment artistic de proporţii şi de dimensiunile unui mare teatru de operă. Christian Badea s-a definit , de altfel ca întotdeauna, cu conştiinţa inspirată şi cu ardoarea de nestăvilit, şi astfel pe măsura măreţiei şi a întregului său merit personalizat în artă.

Christian Badea excede în iluminări extraordinare şi nicăieri astfel de întâlnit, iluminări asupra înţelesurilor, sensurilor şi pulsaţiilor din partitură.

Genurile şi modalităţile muzicale se armonizează în lumile şi în reliefările lumilor sale de sunet, şi în ansamblul orchestrei simfonice în configurări inteligente şi inteligibile până la realizarea efectivă a unor corporalităţi de lumi de sensibilitate şi de timbre în adevărul lor cu momente de felurimi în extaz, pe care le conferă capodoperelor muzicale.

Christian Badea, în ţinuta sa dirijorală, exprimă cu drept de cetate, magnificenţa demnităţii artei în tot ce poate fi sugestibilitatea, frumosul, ardoarea, impetuozitatea, drama în marea diversitate şi nobleţe a condiţiei umane.

Christian Badea este un şef de orchestră excepţional şi prin aceea că este posesorul unei culturi muzicale de

mare bogăție, cultură de natura aceleia care are stelarități genetice. Temparamentul său este admirabil și de relevanță instantanee în fiecare dintre subdiviziunile de secundă din durata unei audiții, iar gestica sa este celebratoare de valori de conștiință și de motivații în ofrandă.

Concertele Orchestrei Simfonice a Filarmonicii George Enescu din datele de 4 și 5 februarie 2016 l-au avut ca dirijor pe Christian Badea, iar programul de o evidentă spectaculozitate a cuprins **Serenada pentru orchestră de coarde** de P. I. Ceiakovski, **Concertul nr. 2 în Re major pentru flaut și orchestră** de W.A. Mozart , solist Ioan Bogdan Ștefănescu și tot de W. A. Mozart **Concertul nr. 3 în Mi Bemol major pentru corn și orchestră**, solist Ioan Gabriel Luca,apoi **Duo concertant. Wilhelm Tell, Duo Briliant pentru flaut, oboi și orchestră** de Gioachino Rossini , soliști Ion Bogdan Ștefănescu și Adrian Petrescu și, în apoteoză, Poemul simfonic **Preludiile**, de Franz Liszt.

Christian Badea

Programul ne-a oferit - pe lângă interesul pentru aspectul repertorial – o surpriză neașteptată, și anume, aceia de a-i vedea și de a-i asculta pe trei dintre cei mai merituoși instrumentiști din Orchestra simfonică a Filarmonicii George Enescu, muzicieni admirați pentru excelentele lor apariții solistice notate în partiturile la care sunt solicitați. Ei sunt flautistul Ion Bogdan Ștefănescu, cornistul Ioan Gabriel Luca și oboistul Adrian Petrescu. Publicul a avut posibilitatea de a-i audia acum în postură de soliști concertiști, exprimând devoțiunea marilor interpreți.

Serenada pentru orchestră de coarde de P.I. Ceaikovski a fost relevată de Christian Badea în atmosfera și climatul în care valsul, romanța și reverențele erau cutuma în saloanele aristocratice de la Moscova și de la Sankt Peteresburg. Christian Badea a condus cu eleganță și grandoare această muzică nordică, o muzică de amploarea, portanța si elansarea tăriei simfonice.

Concertul nr. 2 pentru flaut și orchestră în Re major de W. A, Mozart a fost realizat în partea solistică de unul dintre cei mai importanți interpreți români și maestru la instrumentul său, și îl numesc aici pe Ion Bogdan Ștefănescu. El a interpretat partitura de la început până la sfârșit într-o autentică revărsare de virtuozități, de umor, fantezie și inventivitate.

Concertul nr. 3 pentru corn și orchestră în Mi Bemol major de W.A. Mozart, solist fiind Ioan Gabriel Luca, a fost realizat cu eficiență sonoră, cu energia de ton și chiar cu un spirit eroic. Este desigur important că Ioan Gabriel Luca acordă prioritate frumuseții sunetului într-un farmec de plină frenezie, de mișcare și ritm. Publicul a primit cu o reală satisfacție apariția solistică a lui Ioan Gabriel Luca. .

Duo concertante, Wilhelm Tell. Duo Brilliant pentru flaut, oboi și orchestră de Gioacchino Rossini este de fapt un potpuriu cu teme din opera respectivă. Tandemul Ion Bogdan Ștefănescu, la faut, și Adrian Petrescu, la oboi și, alternativ la corn englez a fost cuceritor prin velocitate și agilitate și chiar prin savoare și teatralitate. Această piesă lejeră și rapsodică a fost un respiro înaintea primelor enunțiamente din **Preludiile** de Franz Liszt.

Există aici, în **Preludiile** de Franz Liszt o factură magnifică și o intensă spiritualitate care ne uimesc, ceea ce a fost în aceeași măsură uimitor și in creația interpretativă desăvârșită în acest concert simfonic, și cu această partitură, de Christian Badea. Sigur, această muzică este prevestitoare de izbăvire, asemeni sugestiei literare care l-a inspirat și l-a incitat pe compozitor anume poemul cu același titlu scris de poetul Alphonse de Lamartine. Glorioase și grandioase, **Preludiile** de Franz Liszt au fost celebrate la tensiuni înalte și stelarizate de Christian Badea.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Camerata Regală
și spiritul performanței

Laureați cu Premiul de excelență „Muzica Viva" 2014, decernat de Forumul Muzical Român, muzicienii Cameratei Regale au susținut în prima decadă a lunii februarie, în sala mare a Ateneului Român, un concert Extraordinar cu care au continuat stagiunea din acest an. La pupitrul dirijoral al ansamblului, a fost invitat maestrul Horia Andreescu, un artist fondator de ansambluri orchestrale, precum renumiții „Virtuozi din București". Cu abilitatea desăvârșită a construcțiilor interpretative ce-i poartă semnătura, Horia Andreescu și-a propus ca acest program al Cameratei Regale să ofere melomanilor satisfacția de a asculta pagini celebre ale muzicii romantice și românești, potrivite pentru un concert de la sfârșit de săptămână După o îndelungată absență, „Codex Caioni" de Doru Popovici a fost readus de dirijor în atenția muzicienilor și publicului, valorizând celebrele motive specifice componisticii românești din finalul Renașterii europene, măiestrit prelucrate în secolul XX. Cu atât mai mult apreciem această opțiune, cu cât Doru Popovici "beneficiază" actualmente de regimul unei nedrepte uitări. Ca solist al ansamblului, cântând pe vioara enesciană „Guarneri del Gesu – Catedrala", maestrul Gabriel Croitoru (foto) a avut plăcerea de a ne dărui pagini romantice de virtuozitate, *Introducere și Rondo capriccioso* de Saint Saens și *Melodii lăutărești* de Pablo Sarasate, adăugând în supliment, *Variațiuni* de Tartini. Stăpân pe un repertoriu excelând prin lucrări concertante de mare complexitate, solistul a ridicat la cote înalte aceste piese celebre care, în dialog cu Camerata Regală, au impus strălucirea virtuoză ale giuvaerurilor de valoare rară.

Horia Andreescu, cunoscător de renume al creației ceaikovskiene, a întregit programul cu o partitură foarte puțin cunoscută de marele public – *Souvenir de Florence*, versiune orchestrală a sextetului omonim. O ambianță plină de emoționantă evocare a peisajelor florentine, redată cu vigoare și lirism, a adus în sala Ateneului Român poematicul romantic, redat cu forța expresivă a Cameratei Regale, creând starea de eveniment dăruită nouă de acest ansamblu care, în ultimul deceniu, cu fiecare apariție, urcă treptele măiestriei demne de simbolul pe care îl reprezintă.

Grigore CONSTANTINESCU

Frumusețea intrinsecă a muzicii

Concertul din 18 Februarie al Orchestrei Filarmonice „George Enescu" poate fi încadrat, fără rezerve, în categoria „concertelor extraordinare" datorită, pe de o parte, anvergurii de proporții a viziunii interpretative a celor doi artiști - dirijorul Horia Andreescu și pianista americană de origine chineză Claire Huangci -, pe de altă parte, inspiratei asocieri între modernitatea rusească de la mijlocul secolului al XX-lea și romantismul francez reprezentate de lucrările incluse în program: *Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră în sol minor, op. 16* de Serghei Prokofiev și *Simfonia în re minor* de César Franck.

Claire Huangci

Deși recunoscută mai ales pentru interpretarea partiturilor lui Domenico Scarlatti sau Frédéric Chopin, ce presupun mai degrabă finețea detaliului și touché-ul afectiv, sentimental, decât forță și impetuozitate, foarte tânăra (26 de ani) și gracila Huangci a invadat scena și sala Ateneului Român cu virtuozitate ei incandescentă, năvalnică, luând cu asalt materia sonoră, ca și când ar fi cioplit în cel mai dur granit întregul complex ritmico-armonico-melodic al muzicii lui Prokofiev. Dar temperamentul acesta exploziv devenea subit mlădios și rafinat atunci când frazele intrau pe făgașul lirismului poetic, mulându-se perfect pe specificul polistructurilor componistice. Chiar dacă Prokofiev a omis din alcătuirea cvadripartită a Concertului o parte propriu-zis lentă, cantabilă, fiecare mișcare se comportă ca un microunivers, ca un concentrat al direcțiilor gândirii sale componistice: cea *clasică*, de sorginte beethoveniană, *inventivitatea*, cu treceri imprevizibile de la o stare la alta, de la teluric la sublim, *elementul motric*, perceptibil mai ales în prima și a doua secțiune, *lirismul*, predominant în prima și a treia mișcare și *grotescul*, cu gama ramificațiilor lui, de la glumă la parodie, evident în special în partea finală. O asemenea bogăție stilistică i-a permis pianistei să-și etaleze întregul potențial tehnico-expresiv și conceptual, subliniind cu acuitate intuitivă predominanța dramatismului lăuntric al compozitorului, chiar și în momentele în care modalismul cadenței finale, de pildă, lua înfățișarea ingenuă a unui cântec de leagăn.

Claire Huangci a găsit în personalitatea lui Horia Andreescu partenerul empatic ideal, mereu atent, maleabil, implicat total atât în demersul componistic, cât și în intențiile ei interpretative, și aș mai spune că Prokofiev a găsit în pianista americană una dintre tălmăcitoarele remarcabile ale adâncurilor trăirilor lui sufletești. Ovațiile publicului au fost atât de entuziaste încât solista a oferit ca suplimente fermecătoarea prelucrare a *Marșului turcesc* (*Alla turca*) din *Sonata în La major, KV 331* de Mozart, datorată pianistului Fazil Say, și un fragment visător, cantabil, din coloana sonoră realizată de compozitorul Yann Tiersen pentru filmul francez *Amélie*.

Sub bagheta lui Horia Andreescu, *Simfonia în re minor* de César Franck, o muzică destul de stufoasă datorită structurii ei ciclice, dar și unei anume masivități orchestrale în tratarea și dezvoltarea acordico-timbrală a motivului tematic inițial, reflex al practicii de organist a compozitorului, și-a limpezit traseele ritmico-expresive, și-a personificat traseele narative, și-a plasticizat policromiile timbrale, potențate de partida alămurilor – mereu superlative în omogenitate, acuratețe sonoră, coerență și flexibilitate în atacuri. Horia Andreescu are darul înnăscut al construcțiilor grandioase, generoase, elegante. El dă amploare și libertate frazelor, le lasă să respire, are bucuria rafinamentelor coloristice și a crescendo-urilor dozate progresiv, de la nuanțe infinitezimale la culminații paroxistice, dinamizând treptat nu doar suprafețele, ci și profunzimile demersului componistic franckian. Horia Andreescu știe, de asemenea, să contextualizeze motivul tematic, integrându-l și disipându-l în ansamblu, fără a-i știrbi însă individualitatea. Am plecat, de aceea, de la acest concert cu sentimentul că am participat la un veritabil ritual de *revelare a frumuseții intrinseci a Muzicii*.

Despina PETECEL THEODORU

Trio Pro Arte

Concertul de muzică de cameră din seara zilei de 20 februarie 2016, la Sala Mare a Ateneului Român, a atras un numeros public venit să admire și să aplaude un program Beethoven interpretat de Trio Pro Arte format din violonista Anda Petrovici, violoncelistul Marin Cazacu și pianistul Nicolae Licareț.

Este de arătat, de la început, că spectaculozitatea și vitalitatea conferită de Trio Pro Arte muzicii beethoveniene a fost plină de culoare și de brio.

Anda Petrovici a fost timp îndelungat prim concert maestru la Orchestra simfonică a Filarmonicii este de subliniat reala capacitate a George Enescu și solistă concertistă, a cărei experiență de artă este astfel relevantă.

Marin Cazacu este un autentic maestru în muzică și interpret concertist de înaltă clasă, a cărei prezență pe podiumurile de recital și de concert din țară și străinătate i-au impus numele în elita profesioniștilor la nivel academic, cât și în atenția marelui public.

Nicolae Licareț se bucură de o venerabilă prețuire în ansamblul vieții muzicale românești, ca solist concertist, cât și pentru îndatoririle pe mari arcuri de timp. cum și astăzi, de Director artistic al Filarmonicii George Enescu.

Am ascultat cu arta acestor instrumentiști de prodigioasă condiție **Trio cu pian nr. 1, în Mi bemol major, op. 1, nr. 1** și **Trio cu pian nr. 13, în Mi bemol major, op. 38, după Septetul op. 20** din tezaurul beethovenian.

Beethoven este unul dintre cei mai mari compozitori, iar interpretarea creațiilor sale, pentru a fi în autentică, se află sub sigla definitorie a indisolubilității valorilor umane.

Anda Petrovici, Marin Cazacu și Nicolae Licareț sunt muzicieni care cunosc și dăruie bucurie și îndatorare. Cântul în trio este organic și este întrețesut cu gesturi subtile și relaționări firești. Fiecare dintre aceste

două trio-uri beethoveniene cuprind durate aproape ca cele ale simfoniilor şi în acest cadru este de subliniat reala capacitate a interpreților de a se situa în vibrația şi conceptualitatea exegezelor de tip expresiv.

Publicul a aplaudat şi a ovaționat. Dar comentatorul are de spus, că rar, la alte formații muzicale camerale mai mult sau mai puțin mediatizate, în interpretările Trio-ului Pro Arte se petrece un adevăr simplu şi de înțeles. Şi acesta este esențial, anume cât de neînsemnate sunt ponderea gustului personal şi a opiniilor proprii, în fața importanței scrierilor componistice, şi acesta este criteriul de dreaptă estimare a reuşitei frumuseților tangibile, a aurelor din cantilene şi în ritmurile apetisante ale figurărilor de dansuri care-au avut epocile lor, menuet şi landler, dar şi a unei lecturi de mare calitate a mesajelor din semiografia scrisă şi din acea nescrisă din partitura semnată emblematic Beethoven.

Am văzut şi am fost purtat dincolo de aparențe în clarul, în ordinea de succesiuni, de suprapuneri armonice, de melodii acompaniate, sau de dialoguri dramatice, în îmbinările dintre vioară, violoncel şi pian.

Rămâne astfel imaginea acestui concert cameral ca o surprinzătoare reuşită a coincidențelor dintre normele esteticii şi filozofiei muzicale beethoveniene cu excelența instrumentală şi cu temperamentele scenice adecvate.

Mai este de adăugat aici şi un gest de recunoştință către aceşti muzicieni din Trio Pro Arte, pentru posibilitatea pe care au acordat-o celor prezenți la concertul lor, de a auzi aceste creații beethoveniene, poate şi pentru prima oară, fapt care este o şansă evenimențială, o şansă de viață.

Mircea ŞTEFĂNESCU

Barocul din afara cutiei...

sau cum redăm viață unei muzici de peste două secole

Curentul muzical Baroc acoperă o perioadă de aproximativ 150 de ani şi se referă la creația muzicală europeană din secolele XVII şi XVIII. El este cel care face legătura între muzica ”învechită” a Renaşterii şi suflul nou pe care îl aduce Clasicismul. Până aici nu pare greu de definit, mai cu seamă că reprezentanții muzicali ai perioadei nu sunt atât de mulți. Deşi o singură filosofie nu poate descrie mai bine de un secol de muzică, există concepte esențiale care definesc această artă. Ideile sunt readuse astăzi în fața publicului într-o lume plină de noutate şi inovare, într-o societate saturată de informație şi au efectul unei rezerve bune de aer curat. Acest interes pentru o muzică veche scoate la iveală adevăratele resurse retorice şi dramatice ale muzicii din perioada Barocă. Sunt mulți care cochetează cu acestei idei muzicale dar mai puțini care reuşesc a le înfăptui, printr-o însuflețire fără seamăn dar mereu bazată pe cunoştințe solide.

Punerea în scenă a unui recital-spectacol de muzică barocă nu e lucru uşor; parcă mai mult decât în recitalurile de muzică de cameră din perioada Clasicismului şi după acesta, e neapărată nevoie de comunicare, omogenizare a discursului muzical şi, desigur, de o experiență îndelungată de cântat împreună.

La Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti creşte un mic nucleu de pasionați în ale artei Baroce. Vorbesc aici de Adrian Ioan Buciu, unul dintre cei care astăzi coordonează Centrul de Muzică Veche. I s-au alăturat şi alții iar împreună au decis să prezinte publicului un recital sub titlul *Di' cor mio*, pe 23 februarie 2016 la Sala Mică a Ateneului Român. Spectacolul a fost gândit ca un tot unitar deşi lipsa unui program de sală a obligat gazda să anunțe că nu se aplaudă decât la final. Asemenea lucruri se mai întâmplă, mai cu seamă când înaintea recitalului interpreții sunt cei care se ocupă şi de toate celelalte aspecte organizatorice. Publicul a fost prezent în număr nesperat de mare având în vedere

caracterul deloc facil al acestei muzici. Soprana Angela Şindeli, doctor în muzică pe o temă ce a tratat vocea feminină în muzica barocă, a ales să prezinte un colaj de 9 arii şi 3 intervenții instrumentale.

Ideea de bază a fost abordarea unui singur compozitor – Händel – şi o scurtă călătorie prin toată creația lui dedicată vocii, incluzând aici chiar şi două extrase din oratorii. Totul s-a vrut a fi o poveste: de dragoste, cu toate formele ei, ”de la bucurie, dezamăgire, izolare la răzbunare. De la candoarea lui Dafne la nebunia şi încrâncenarea Alcinei”, aşa cum ne-a

mărturisit însăşi solista. Acompaniamentul muzical a fost iniţial gândit a fi asigurat de clavecin, prin participarea Andrei Demidov. Curând i s-au alăturat şi ceilalţi membri: Raluca Stratulat (vioara I, violă), Mircea Lazăr (vioara a II-a), Andreea Ţimiraş – violoncel şi tânăra studentă în anul I, Doris Iorga, la oboi. Nu a fost deloc greu să intuiesc experienţa în muzică de cameră a primilor trei, mai cu seamă că violoncelista Andreea Ţimiraş a fost deseori prezentă pe scenă alături de violonista Raluca Stratulat. Din nefericire, am sesizat câteva probleme pe care tânăra oboistă le-a avut cu instrumentul ei, lucru care i-a amplificat emoţiile vizibil existente. Experienţa scenei este cea care educă dar Doris Iorga e doar la început.

Personajul pe care l-a construit soprana Angela Şindeli a fost unul deosebit de atrăgător. Comunicarea între artistă şi public a fost una impecabilă şi a reuşit să ţină captiv auditoriul într-o oră de muzică ce a trecut parcă pe nesimţite. Apariţie surprinzătoare, cu o rochie de un Baroc transpus în cheie modernă, artista a încercat o călătorie virtuală în lumea secolelor XVII-XVIII prin muzică, elemente vizuale şi chiar şi miros, ocupându-se personal de parfumarea discretă a sălii de concert cu arome specifice epocii. Coregrafia a fost minimală dar utilă, având în vedere posibilităţile scenice. A fost creată în permanenţă ideea de semicerc orientat către public, fără a eclipsa vreun moment acompaniamentul instrumental. Pentru acest aspect al recitalului, artiştii au beneficiat de sfaturile coregrafei Ruxandra Nicolescu.

Publicul obişnuit al stagiunii de marţi seară a fost cu siguranţă scos din rutina evenimentelor cu care i-a obişnuit Filarmonica. Pentru cunoscătorii de muzică Barocă prezenţi, tot conceptul recitalului a fost o surpriză plăcută iar musafirii mai puţin iniţiaţi – printre care şi câţiva studenţi la muzicologie, poate mai mult curioşi, dar bineveniţi – au fost încântaţi. Cu siguranţă o să mai auzim de iniţiativele acestui grup de iubitori de muzică veche, poate nu în aceeaşi formulă. Am certitudinea că o mare parte dintre ei îşi vor continua preocupările în zona atât de bogată în resurse a Barocului, atât pe latura interpretativă – prin concerte şi recitaluri – cât şi pe cea a cercetării muzicologice fără de care aceste manifestări ar rămâne într-o zonă neutră, gri, a superficialului şi amatorismului.

Andra FRĂŢILĂ

Faţete ale romantismului

Atracţia concertului Orchestrei Naţionale Radio din 26 Februarie a constat deopotrivă în prezenţa, pe podiumul Studioului „Mihail Jora", a doi protagonişti de faimă internaţională – dirijorul Nicolae Moldoveanu şi violoncelistul Răzvan Suma – şi în factura romantică a pieselor ce au alcătuit programul: *Uvertura „Manfred", op. 115* şi *Concertul în la minor pentru violoncel şi orchestră, op. 129* de Robert Schumann şi *Simfonia „Manfred", op. 58* de P. I. Ceaikovski.

Tripla sa formaţie de violonist pianist/organist şi dirijor, ca şi faptul că abordează în egală măsură repertoriul simfonic şi de operă, fac din Nicolae Moldoveanu un artist complex, cu o remarcabilă capacitate de pătrundere în miezul fenomenului componistic şi interpretativ.

Judecând după patosul cu care conduce ansamblul orchestral, după felul în care face corp comun cu mişcările şi sensul metamorfozelor ritmico-melodice ale discursului muzical, dar şi cu membrii orchestrei, cu care părea să comunice într-o stranie simbioză, modelându-i, ca un alt Pygmalion, s-ar putea spune că Nicolae Moldoveanu posedă un temperament romantic. Şi totuşi, concepţia sa dirijorală nu e lipsită de acea rigoare ce ordonează natura excesiv extrovertită a lucrărilor romantice. *Uvertura* schumanniană şi-a dezvăluit caracterul lirico-dramatic prin accente ferme, sugestive şi impulsuri energetice debordante. În schimb, dramatismul *Simfoniei „Manfred"* cunoaşte, la Ceaikovski, evoluţii de un tragism inuman, *lugubru* (p. I), mai ales datorită timbrului apocaliptic al alămurilor – compartiment cu performanţe la fel de notabile ca în cazul confraţilor din Orchestra Filarmonicii. Cu un instinct sigur al devenirii sunetelor, ritmurilor, frazelor, Nicolae Moldoveanu urmăreşte sinuozităţile simfoniei, se confruntă cu abisurile neliniştite ale subconştientului, suspendă emoţiile şi

Răzvan Suma

exaltă spiritul ludic, cu ecouri din muzica baletelor, atunci când tragicul tinde să-i sufoce orice urmă de vitalitate (mişcările a II-a şi a III-a), departajează şi reuneşte multiversurile sonore contrastante (p. a IV-a), diferenţiază şi apropie într-un tot unitar structurile contrapunctice, modale şi pe cele cu iz oriental, construind un edificiu arhitectonic solid, somptuos, opulent.

Plasat strategic între două opus-uri sfâşietor de dramatice, *Concertul în la minor pentru violoncel şi orchestră* de Schumann a avut rolul de catalizator şi purificator sufletesc al auditoriului. Inteligent, sensibil, spontan, cu un sunet de un rafinament extrem şi de o nobleţe princiară în frazare, dezinvolt şi impetuos, consistent în pasajele de virtuozitate, Răzvan Suma a conferit partiturii schumanniene plasticitate, fluiditate, dar şi precizie şi logică a construcţiei, spre deosebire de varianta oarecum rigidă, cu fraze pe alocuri neinteligibile şi groaie ca tehnică instrumentală, oferită cu două săptămâni în urmă, la Ateneu, de către Gabriel Schwabe. Caracterul aproape simfonic al acompaniamentului orchestral i-a permis lui Nicolae Moldoveanu să-l secondeze pe violoncelistul român cu participare egală, risipind astfel părerea unora dintre exegeţi despre caracterul pianistic al opus-urilor simfonice schumanniene.

La cererea publicului, Răzvan Suma a mai cântat, cu măiestrie demnă de arta inluminurilor medievale, una dintre paginile pline de farmec din creaţia lui Gaspar Cassadó: *Dans final* (*Jota*) din *Suita pentru violoncel solo*.

Şi, dacă e adevărat că fenomenul creaţiei şi interpretării trebuie să-i facă pe oameni să plece transformaţi dintr-o sală de concert sau de spectacol, atunci concertul Orchestrei Naţionale Radio, la care m-am referit, şi-a atins, neîndoios, scopul.

Despina PETECEL THEODORU

Craiova, capitală *hors-concours* a culturii europene

Ca orice competiţie, şi cea pentru obţinerea posturii de „capitală europeană a culturii” pentru anul 2021 îşi va cunoaşte, în curând, învingătorul. Lista scurtă a oraşelor preselectate a fost definitivată şi, în pofida aşteptărilor sale, Craiova nu s-a numărat printre cele patru municipii rămase în cursa pentru răspunsul final, deşi ar fi meritat-o din plin. Iar unul din cele mai elocvente motive ale acestei aprecieri virtuale îl constituie, indubitabil, ineditul concept **Europa Season / Stagiunea Europa** care a stat la baza stagiunii de concerte 2015-2016 a Filarmonicii „Oltenia”, un concept unicat în Europa.

Ca încadrare în timp, ne aflăm deja în miezul derulării acestui proiect dificil – dar incitant în acelaşi timp – ce şi-a propus să susţină fenomenologia valorilor culturale ale Uniunii Europene prin programarea a 28 de concerte,

Constantin Secară, Dan Dediu, Susanna Pescetti, Edoardo Maria Strabbioli

fiecare dintre acestea imaginând prezentarea, prin muzică, a câte unui stat, membru al UE. Astfel, săptămână de săptămână, partituri aparţinând unor nume importante ale creaţiei naţionale au fost şi vor fi interpretate de către unii din cei mai cunoscuţi artişti provenind din ţara respectivă (acestor partituri alăturându-li-se, în câteva seri, mostre reprezentative ale componisticii europene şi universale, cu evident impact asupra publicului).

Pe lângă concertele orchestrei Filarmonicii „Oltenia” din fiecare vineri, programul manifestărilor apartenente **Stagiunii Europa** include săptămânal, în diverse alte spaţii publice (din incinta Muzeului de artă, a Filarmonicii etc.), întâlniri neconvenţionale şi recitaluri instrumentale adiacente susţinute de soliştii invitaţi, precum şi multiple evenimente culturale colaterale – expoziţii, lansări de carte şi alte activităţi cu finalitate instructiv-educativă adresate copiilor si tinerilor, prilejuite de contactul cu studenţii institutelor de învăţământ superior din întreaga Europă.

Unul din cele mai deosebite aspecte conceptuale ale acestui proiect complex este reflectarea sa imediată în mass-media, reprezentată prin transmisiunile directe ale concertelor la TVR Craiova şi Radio „Oltenia” Craiova, cu preluare pe TVR 3, TVR Internaţional, Radio România Cultural, Radio România Muzical şi Radio România Internaţional (şi în plus faţă de acestea, concertul dedicat Portugaliei a fost deja preluat şi transmis în direct în Portugalia, cu sprijinul ICR Lisabona!). Ca o notă distinctivă a potenţialului contact *live* cu o audienţă cât mai numeroasă, muzicologul Radu Jianu (consultant artistic la Filarmonica „Oltenia”) a avut ideea ca toate cele 28 de concerte să fie comentate săptămânal de către muzicologul şi cercetătorul dr. Constantin Secară care a acceptat provocarea, bucuros să intre în această „aventură” intelectuală iniţiind un dialog cu managerul Filarmonicii „Oltenia”, Vlad Drăgulescu, dar şi cu multe alte personalităţi marcante ale componisticii şi muzicologiei româneşti din generaţii diferite. Propunându-şi o tematică variată dar nu eclectică, ocolind capcana unui vocabular ermetic dar şi a unui ton simplist, muzicologul Constantin Secară a ales să-şi susţină aici crezul artistic, menţinând fiecare rundă de prezentări, la un nivel calitativ ridicat, perfect acordat cu evoluţia scenică a protagoniştilor-interpreţi.

Invitaţii acestor manifestări, enumeraţi în ordine cronologică începând din 23 octombrie 2015 până în 20 mai 2016 – compozitorii Ioan Dobrinescu, Olguţa Lupu, Diana Vodă-Nuţeanu, Carmen Cârneci, Laura Manolache, Dan Dediu, Doina Rotaru, Elena Apostol, Irinel Anghel, Maia Ciobanu, Grigore Cudalbu, Bogdan Vodă, Sabina Ulubeanu, Irina Hasnaş, alături de muzicologii şi realizatorii de emisiuni radiofonice Sorina Goia, Ivona Hristescu, Andreea Chiselev, Ruxandra Arzoiu, Monica Isăcescu, Ioana Marghita, scriitoarea şi realizatoarea TVR Cristina Andrei, criticul şi istoricul de artă Luiza Barcan, preotul–profesor şi muzicolog Vasile Grăjdian şi subsemnata (muzicolog Loredana Baltazar) – i-au stat şi-i vor mai sta alături lui Constantin Secară, susţinând

Doina Rotaru

structura non-conformistă a discuţiilor bazate pe o documentare extrem de serioasă asupra culturii ţării respective, asupra muzicii ei dar şi a autorilor cântaţi în concert, asupra partiturilor precum şi a interpreţilor care s-au încumetat să le personalizeze.

Alcătuind un sumar catalog, printre numele deja apreciate de spectatori de la începutul stagiunii se numără dirijorii Michael Zlabinger, Martin Peschik, Yiannis Hadjiloizou (şi compozitor), Jacek Rogala, Gints Glinka, Vinzenz Weissenburger, Jukka Iisakkila, Isabel Lopez

Calzada, Susanna Pescetti, Thord Svedlund, Rui Pinheiro, Maria Badstue, Carlo Jans, Modestas Barkauskas, Juri Alperten, Plamen Djouroff (deasemenea compozitor), Simon Dvorsak, Derek Gleeson, Eugenia Manolides alături de violonceliştii Stefan Jess-Kropfitsch, Vaclav Zak, violoniştii Andreas Zinonos, Patrycja Piekutowska, Kristine Balanas, Anite Stroh, Liviu Prunaru, Constantin Riccardi şi Héloïse Geoghegan, flautistul Sami Junnonen, pianiştii Edoardo Maria Strabbioli, Kasparas Uinskas şi Mihkel Poll, mezzosopranele Rocio Bazan şi Andrea Pellegrini, soprana Evdokia Moisidou, trompetiştii Per Ivarsson şi Jure Gradisnik, clarinetistul Carlos Picarra Alves şi saxofonistul Boris Petrov.

Amplitudinea acestui proiect ambițios, bine structurat ca derulare în timp pe parcursul întregii stagiuni de concerte, reprezintă exclusiv rodul muncii echipei organizatorice a Filarmonicii „Oltenia", ale cărei consecințe depăşesc, evident, cadrul unui complex obişnuit de evenimente muzicale la nivel de oraş, şi chiar la nivel de țară. Din câte ştiu, este singura stagiune de acest tip a „bătrânului" nostru continent, iar faptul că ideea aparține unui oraş românesc este cu atât mai important, nu doar pentru universul muzicii clasice ci şi pentru întregul perimetru cultural european, al cărui ansamblu de direcții şi orientări plurinaționale îl promovează selectiv, spre cunoaştere şi apreciere publică.

Singurul aspect de care **Europa Season** încă nu beneficiază suficient este mediatizarea pe care o aşteaptă în contextul unor manifestări de gen apropiat din întreaga lume, şi pe care a demonstrat, cu succes, că o merită! Iar dacă până acum predominantă a fost tăcerea, să încercăm măcar de acum înainte să-i oferim aplauzele noastre româneşti, al căror ecou se va propaga, cu siguranță, şi dincolo de granițe.

Loredana BALTAZAR

Performance Dada la Craiova sau *11 pentru Elsa*

„Astăzi trăim Dada: ne îmbrăcăm Dada, mâncăm Dada, dansăm Dada, cântăm Dada şi ne întâlnim cu Elsa la ora 19.00 la Radio România Oltenia Craiova! Vă aşteptăm!" – aşa suna invitația, lansată de Irinel Anghel pe o rețea de socializare, în dimineața de 6 februarie 2016. La această dată, Casa de Cultură „Traian Demetrescu" din Craiova a organizat spectacolul intitulat expresiv „Un bilet pentru Țara de Dincolo de Copy/ Paste – live expo & Dada performance", dorind să marcheze cu această ocazie împlinirea a 100 de ani de la apariția mişcării Dada, inițiată pe 5 februarie 1916, la *Cabaretul Voltaire* din Zürich, de Hugo Ball, Emmy Hennings, Tristan Tzara, Marcel Janco, Richard Huelsenbeck, Jean Arp şi Sophie Taeuber-Arp. Cu un scop politic şi artistic, manifestările de la cabaret reprezentau fundamentul pentru cristalizarea mişcării anarhice cunoscute în scurt timp sub numele *Dada.* La nivel politic, Dada avea afinități cu extrema stânga şi era anti-burgheză, iar în plan artistic contesta valorile, normele sau ideile consacrate prin tradiție, negând uneori chiar curentele de avangardă precedente precum futurismul sau cubismul. Prin excelență iconoclaste, spectacolele muzicale sau coregrafice de la *Cabaretul Voltaire*, ca şi lecturile publice din poeme Dada, se foloseau de ritmuri ale poeziei „negre" şi forme ale artei africane, încurajau spontaneitatea, surpriza, şocul, sarcasmul, negația, iraționalul, discontinuitatea etc.

Irinel Anghel

Pornind de la acest nucleu ideatic şi artistic, Irinel Anghel a creat atât conceptul spectacolului „Un bilet pentru Țara de Dincolo de Copy/Paste – live expo & Dada performance", cât şi costumele şi coordonarea artistică. Împreună cu Irinel Anghel au performat Luiza Mitu, Daniela Ionescu, Eliza Maria Voinea, Andrada Băleanu, Irina Maria Nițu, Andra Radu, Laura Dobrică, Ioana Stama, Roberta Ionescu şi Ela Stoica. A rezultat un eveniment artistic extrem de non-conformist pe muzica lui Luc Ferrari (*Cha Cha Cha* şi *Danses organiques*) în care costumația şi jocul fiecărui personaj aveau rol de decor, fiind în acelaşi timp o provocare pentru spectatori. La un moment dat au făcut şi ei parte din performance – au devenit partenerul de dans al celor 11 „zeițe-obiect" Dada implicate în spectacol. Scenariul a propus o paradă-mecanism, în care acțiunile sunt un fel de ritualuri fără sens (dintr-o perspectivă pur rațională). Dintr-o *altă* perspectivă, Irinel Anghel îşi propune să revoluționeze ideea de spectacol printr-un *anti-spectacol* (cum l-ar fi numit Marcel Duchamp) în care ceea ce contează este starea de nedumerire, mirajul mecanicii omeneşti sub care se ascund fantasme şi secvențe iraționale capabile să ne aducă în momentul prezent, prin participarea la o experiență artistică şocantă, creativă, imprevizibilă pentru imaginația spectatorului încorsetat de clişee şi rutină. „Imaginația trăieşte în «Țara de Dincolo de Copy/Paste». Noutatea se naşte din refuzul imitației, iar evoluția e posibilă numai prin experiențe extra-ordinare, acele «anomalii» sau «rebuturi» ale fabricii de standarde", a declarat Irinel Anghel înainte de spectacol.

În prima etapă - de *expo live* a performance-ului, fiecare sculptură-vie avea un cartonaş aplicat pe costum, pe care era scrisă câte o întrebare pentru vizitatorii „muzeului" Dada inspirate de jocurile practicate de artiştii suprarealişti: „Ce puls are?" „Este această femeie capabilă de transformare?" „Care este locul ei potrivit?", „Moartea este femeie sau bărbat?". (Intermezzo: aşa mi-au venit în minte versurile lui Jim Morrison – „I wanna fuck Death!", care m-au făcut să cred că Moartea este o femeie foarte frumoasă. „Va veni moartea şi va avea ochii tăi…"), „Ați fi de acord cu

disparița nopții?", „Ce cadou i-ați face acestei femei?", „Credeți că se plictisește?", „Este ea fericită sau nefericită?", „Cum va muri ea?"

Un moment memorabil a fost creat de apariția Irinei Maria Nițu dansând ca o insectă uriașă cu bețe de mătură atașate de mâinile în care se sprijinea. Ea performa un dans patruped, kafkian. Înainte de a dispărea din scenă se apropia de masă și bătea de trei ori în ea cu unul dintre bețe. „Cum stați cu libertatea?", ne întreba ea discret.

Parada cu „obiecte" vii se relua de mai multe ori consecutiv dând ocazia oamenilor sa își pună întrebări asupra felului în care percep și acceptă rutina, cea atât de contestată de mișcarea Dada. Aceasta s-a dovedit un mecanism performativ atât amuzant cât și chinuitor pentru că își propune să chestioneze niște limite, și să provoace reacții. Acest tip de performance Dada încurajează depășirea convențiilor artistice, a prejudecăților legate de ideea de spectacol, a granițelor limbajului artistic, a interacțiunii directe între public și artist. La final, cele unsprezece participante se strâng în centrul scenei. Aici își dau jos costumele și, însoțite de improvizația vocala cu un limbaj inventat a lui Irinel Anghel, creează un anarhic și spontan „altar Dada", invitând spectatorii să contribuie și ei cu câte un obiect ales la întâmplare la construirea imprevizibilului obiect Dada ce concentrează în centrul scenei energia întregului performance.

Spectacolul „Un bilet pentru Țara de Dincolo de Copy/Paste – live expo & Dada performance" este un experiment artistic ce promovează *atitudinea Dada* și a fost creat de Irinel Anghel în memoria Elsei Von Freytag Loringhoven (1874-1927), artistă supranumită „Mama of Dada" sau „Dada before Dada". Așadar, în încheierea performance-ului, a rulat un scurt documentar despre Baroneasa new-york-eză ce încarna pe scenele americane idealul mișcării Dada: acela de asumare a libertății artistice și personale, de expansiune și dedicare pentru arta vie și cea experimentală, pentru ficțiunile reale pe care le putem declanșa și experimenta uneori chiar în viața de zi cu zi.

Petrișor MILITARU

Concert la sinagogă

Sunt douăzeci de ani, de când, de Bunavestire, am avut în mână actele oficiale necesare unei inițiative ce avea să poarte numele ”Societatea de concerte Bistrița". Este mărturisirea unui muzician, pe numele său Gavril Țărmure, care, în parte datorită împrejurărilor, în parte unei însușiri manageriale personale ce avea să se verifice în anii ce au urmat, se va identifica acestei întreprinderi idealiste și virtual utopice. Spun virtual utopice întrucât toată lumea știe că ispitele izbânzilor pragmatice nu duc nicicând spre cultură și cu atât mai puțin spre sfera muzicii culte. Să mai adaug că, în decursul anilor, la stagiunea permanentă de concerte s-a adăugat o editură cu specific de literatură română unde au văzut lumina tiparului nume de primă mărime ale poeziei și prozei iar cărțile editate aici au fost expuse în saloanele literare cu ștaif național. Printre realizările de excepție ale Mihaelei și lui Gavril Țărmure se numără: înființarea „Noii Orchestre Transilvane" și turneul din Japonia, expoziții la Bruxelles, spectacolul „La ospățul capodoperei. Hamlet intolerabil", taberele de pictură, dramaturgie și fotografie. Eu am avut - pot să spun privilegiul - de a fi participat la un recital de pian susținut de tânărul pianist Eduard Kunz, născut în Siberia, absolvent al unei școli speciale pentru copii supradotați și ulterior a Conservatorului din Moscova. Nominalizat de *BBC Magazine* în topul celor mai buni 10 pianiști de mâine ai lumii,, Eduard participă la *Concursul Ceaikovski* în 2011 și la *Van Cliburn* în 2009, câștigă 13 competiții internaționale între care amintim: Premiul la *Concursul George Enescu* în 2007, la New Orleans, la *Concursul Paderewski* etc. Căsătorit în România, Kunz locuiește în București. Reluând, vreau să mă explic, precizând că am spus ”participat" și nu ”luat parte" întrucât atmosfera din sinagogă era cu adevărat una de participare a publicului la dramatismul artistic dezvoltat de solist pe scena sinagogii. Nu e nimic greșit aici – actul artistic susmenționat, asemeni altora asemănătoare, era găzduit de templul iudaic, cu o acustică deosebită și cu o arhitectonică interioară demnă de invidiat, rămas fără utilitate practică în prezent. O șansă – aș spune aproape unică, pe care *Societatea de concerte* nu a ezitat să o fructifice și de care va beneficia, prin contract, vreme de 44 de ani. Am întâlnit, într-un oraș fără o instituție de muzică profesionistă cultă, un public cald, empatic până la tiranizarea celui care oferea spectacolul. (Ar fi de ajuns să spun că Eduard Kunz a fost chemat de patru ori înapoi pe scenă pentru bisuri.) De altfel, acest din urmă detaliu mi se pare suficient de grăitor pentru nivelul prestației celui care, considerat genial, mai fascinase și publicul de la Paris, Amsterdam, Manchester, New York, Londra sau Oslo și care ne-a delectat cu fantezie și finețe în *Valsuri, Nocturnă, Preludiul op. 28 nr.4* și *Balada în sol minor* de Frédéric Chopin, cu simplitate și limpezime de expresie în *Sonata postumă op.120* de Franz Schubert, strălucitor, cu excepțională virtuozitate în *Momentele muzicale op.16* de Serghei Rahmaninov.

Eduard Kunz

Shakespeare și marea muzică. Concertul aniversar din 22 martie – la 400 de ani de la moartea genialului creator, este susținut de *Noua Orchestră Transilvană* dirijată de Romeo Râmbu, cu *Nevestele vesele din Windsor* de Otto Neculai, *Concertul nr.1 pentru vioară și orchestră în Re Major* – solist Remus Râmbu și *Visul unei nopți de vară* de F. Mendelssohn Bartholdy.

Dacă aveți drum prin Bistrița, nu ocoliți spectacolele deosebite de acolo!

Ozana KALMUSKI ZAREA

Ritmul culorilor în nuanțe muzicale

"Inima, cu bătăile ei, ne aplaudă existența"
Lucian Blaga

Pentru secolul XXI care ne-a acaparat existența de peste un deceniu si jumătate, sincretismul artelor a devenit aproape un loc comun al multor manifestări care încearcă să radiografieze complexitatea potențialelor interrelații ale diverselor domenii culturale. Autorii diferitelor segmente artistice speculează capacitatea diverselor combinații mai mult sau mai puțin previzibile dintre muzică şi literatură, pictură şi dans, teatru şi expresie cinematografică, de a-şi reflecta reciproc semnificațiile în sintagme de împrumut, formând baza interactivă a unui program comun, ce re-crează alte niveluri spectaculare.

Archaeus

În lumina considerentelor deja expuse, invitația de a participa la vernisajul expoziției tinerei Dalina Bădescu (din sala „Irina Nicolau" a Muzeului Național al Țăranului Român), proiectat să se încheie cu un concert cameral al ansamblului **Archaeus**, ar fi putut prinde conturul unui act artistic *déjà-vu*. Şi totuşi, evenimentul în sine şi-a marcat unicitatea prin însăşi tematica talourilor expuse, sub titulatura incitantă de *„EKG"* (!)

„Inima – care este prințul trupului uman – trebuie să comunice cu corpul; bătăile ei transmit şi primesc informații de la întregul organism, comunicându-le apoi către exterior prin ritmicitatea aceloraşi bătăi", afirma primul dintre invitații serii de 10 martie, prof.univ.dr. Eduard Apetrei, uimit să constate că şi electrocardiograma (tradusă ca mod al inimii de a transmite către exterior semnele bolii) poate fi elogiată prin artă.

Fiecare imagine-tablou a Dalinei Bădescu, însoțită de un text literar propriu, anume destinat acestei comuniuni inter-artistice, într-adevăr impresionează prin forța ei particulară de sugestie, ce rezidă în dimensionarea intuitivă a componentelor desenului propriu-zis ale cărui linii se armonizează prin amprenta combinațiilor coloristice explozive, generatoare de alte noi semnificații. În opinia celui de-al doilea invitat, criticul de artă Pavel Şuşară, „temperamentul tinerei este țuculescian, cu o spontaneitate remarcabilă", toate aceste obiecte părând „a fi făcute dintr-o singură suflare, dintr-o explozie de transfer energetic dinspre interior către exterior".

În ideea de a oferi un posibil suport sonor acestui flux vizual de energie, maestrul Liviu Dănceanu şi atelierul de muzică contemporană **Archaeus** (pe care compozitorul l-a ghidat permanent în decursul celor peste trei decenii de la înființarea acestuia) şi-au dorit să creeze condițiile unui mini-spectacol sinestezic printr-un concept ce s-a suprapus perfect conglomeratului imagistic asumat de tânăra artistă la granița dintre realul concret, argumentat ştiințific, şi percepția subiectivă a realității interioare, intime. Şi, pentru ca muzica să dea viață acestui concept, infuzându-l cu suportul unor sonorități adecvate, Anca Vartolomei (violoncel), Marius Lăcraru (vioară), Dorin Gliga (oboi), Ion Nedelciu (clarinet), Şerban Novac (fagot) şi Sorin Rotaru (percuție) au ales să interpreteze trei lucrări „din inimile" unor compozitori români, circumscrise unei tematici adiacente, esențiale, la rândul său, pentru universul sunetelor: prim-planul parametrului Ritmic.

Şi da, investind virtual inima cu proprietățile unui „măsurător" temporal al organismului, *„Ceasurile"* Doinei Rotaru au funcționat impecabil în demersul lor

Daliana Bădescu, Eduard Apetrei, Pavel Şuşară

firesc de jalonare a curgerii implacabile, până când bătăile s-au defazat şi peste ele s-au suprapus (până la anihilare totală) secvențe heterofonice rubato quasi improvizatorice, cu iz incantatoriu, glissando-uri de

bocet pe care s-au grefat, treptat, din nou microstructuri pulsatorii; revigorate aparent pentru a readuce în discuție trecerea Timpului, dar într-o oarecare „dezordine" care ar puncta tulburările evolutive de stare prin tentativa de a juxtapune ritmicități variate în tempouri variate, *„ceasurile"* își destramă consistența către final, în timp ce ascensiunea melodică spre registrul

acut mai este susținută doar de pulsația suavă a glockenspiel-ului ce se va stinge și ea, creionând traiectoria către neant.

Mai puțin ramificată gestual, *„Tahicardia"* lui Liviu Dănceanu, cu un incipit bazat tot pe pulsații în care fiecare instrument „îmbracă" haina unui anumit personaj microstructural, aduce direct în atenție tipologia dezechilibrului agogic, a dez-acordării ritmice până la expirația finală a tuturor instrumentiștilor, simbolizând „ieșirea din scenă", treptată, a fiecăruia.

În sfârșit, *Diffractions brisees* de Horia Șurianu, relevând predominanța elementului ritmic unificator (susținut, în diferite ipostaze timbrale, de către ansamblul percuției) în fața sintaxei heterofonice orientate către libertatea rubato-ului, se concentrează asupra acestui factor de atracție care „convinge" subtil celelalte instrumente să-l adopte pe nesimțite în evoluția lor. Încercarea acestora de a „evada" individual către expresia unor durate ce par aleatorii se încheie, în fapt, cu restabilirea unei comuniuni ritmico-melodice, această armonizare atrăgând după sine o anume perspectivă apoteotică a victoriei Ritmului asupra celorlalți parametri.

Dincolo de incitantul titlu al acestui program muzical descris sumar în rândurile anterioare: ***„Tahicardii, stenturi, bypassuri"***, ca o concluzie asupra întregului eveniment, remarcabilă mi s-a părut comunicarea dintre trimiterile abstracte ale tablourilor (și ale scurtelor – dar extrem de profunde – texte însoțitoare) către o viziune poematică asupra perisabilității destinului uman și proiecția „electrocardiogramei" sonore a formației Archaeus. Arhitecturând complementar trăirile interioare ale fizionomiilor non-convenționale descrise în acest *rendez-vous* pictural cu pulsul vieții, muzica „Archeilor" a reevaluat semnificațiile discursului plastic, oferind totodată și spectatorilor bucuria de a aprecia acest creuzet artistic insolit în care culoarea și sunetul se unesc prin ritm – însăși esența neprețuită a existenței.(Foto: Marius Vâjoaica)

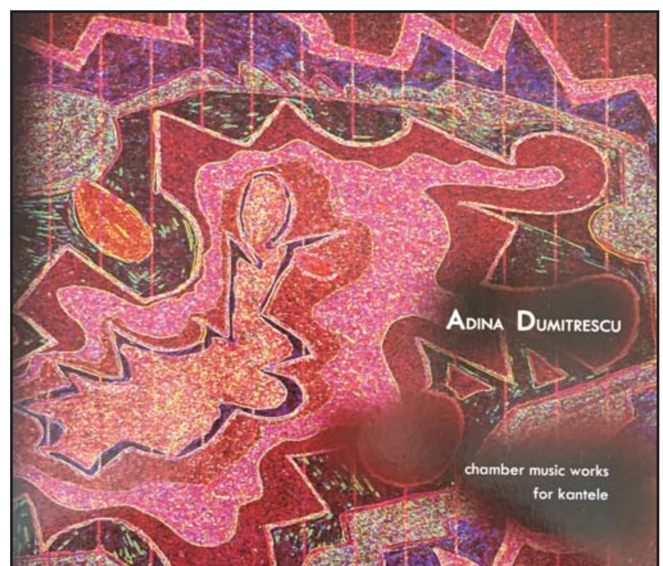
Loredana BALTAZAR

Folclor finlandez sub semnătură românească

A apărut de curând, cu spriinul Ministerului culturii finlandeze și al Uniunii compozitorilor finlandezi, CD-ul de autor al compozitoarei Adina Dumitrescu, *Muzică de cameră pentru kantele*-instrument tradițional finlandez.

Adina Dumitrescu a manifestat întotdeauna un interes deosebit pentru creația folclorică, cu precădere pentru ethosul acesteia, sondând în special zonele arhetipale iar de când este integrată vieții muzicale finlandeze, explorarea acestui teritoriu i-a devenit o preocupare constantă ca o necontenită redescoperire și punere în context personal, european, actual, cu ecouri evidente în propria creație.

In 2010 cu prilejul primului concert portret de compozitor ce i-a fost dedicat la Helsinki, programul a inclus șapte duete din creația Adinei Dumitrescu, între care și piese scrise pentru *kantele*, instrument tradițional finlandez aflat în centrul atenției în ultimii ani, fiind destinatarul multor creații contemporane. De la cele 5-6 corzi ale instrumentului inițial și până la cele 40 ale exemplarelor moderne, acordate diferit, tehnica interpretării și rezultatul ei au evoluat mult și diferit. Cu sunet de clopoței, cu vibrație de harpă, tânguire de chitară sau precizie de clavecin, kantele poate descrie paliere expresive diverse dar nu își poate trăda originea „insulară". Este ceva straniu și inefabil în simplitatea și sinceritatea sonorității lui, la care poți rezona, după practici sau cunoașteri îndelungate. Și un rezultat al unui astfel de demers poate fi cel propus de compozitoarea Adina Dumitrescu în piesele înscrise pe CD având ca

interpreți nume cu rezonanță ale artei interpretative contemporane: Eva Alkula, Jenny Vartiainen, Heidi Äijälä, Emili Losier, Mikko Raasakka, Janne Tuomi.

Ruxandra ARZOIU

Acorduri moldave

Greu de crezut că un compozitor de talia lui Eugen Doga, preţuit în întreaga lume, nu are încă un disc în România! După ce discuţiile de la Electrecord au eşuat, se speră în editarea în chiar acest an a două albume de către casa de producţie Eurostar, care în ultima vreme a dovedit o deschidere îmbucurătoare către muzica uşoară românească editând albume cu Corina Chiriac, Silvia Dumitrescu, Constantin Drăghici, Marian Stere, Ioana Sandu, alte trei CD-uri, unele duble (Stele Enache, Florin Bogardo, Alexandru Jula) fiind pe cale de a fi lansate. Nu are rost să revenim asupra valorii creaţiilor lui Doga, lucrările compozitorului din Republica Moldova fiind în patrimoniul UNESCO, două din compoziţiile sale figurând într-un clasament al celor mai apreciate 100 de piese muzicale ale secolului trecut. Recent, Eugen Doga a fost din nou oaspetele Capitalei, participând la trei evenimente aparte. Mai întâi a fost invitat, la Institutul Cultural Român, la o ”Serată Eminescu”, cu care ocazie a fost audiat în premieră bucureşteană ”Imnul lui Ştefan cel Mare” şi i s-a conferit, de către preşedintele Uniunii Ziariştilor Profesionişti, Doru Dinu Glăvan, ”Diploma de onoare”. Imnul la care ne referim a fost lansat în luna decembrie, la Alba-Iulia şi Zlatna, la tradiţionalele manifestări ocazionate de Congresul Spiritualităţii Româneşti. Au urmate două concerte excepţionale la Ateneul Român, sub bagheta lui Iosif Ioan Prunner, în cadrul cărora a figurat şi o secvenţă din baletul ”Luceafărul” de Eugen Doga. Cu această ocazie, creatorul a avut o întâlnire de suflet cu Stela Enache, Jolt Kerestely, Paul Surugiu-Fuego, Oana Georgescu (care va scrie o carte despre el), Alina Mavrodin (în toamnă va fi oaspete de onoare al festivalului internaţional al romanţei ”Crizantema de aur” de la Târgovişte), precum şi cu promotorii Livia şi Ioan Gauzin, acesta din urmă la rându-i basarabean. În sfârşit, al treilea eveniment a avut loc în Aula Palatului Cantacuzino, arhiplină (au luat parte numeroşi membri ai corpului diplomatic), sub auspiciile Ambasadei Republicii Moldova la Bucureşti, chiar pe 15 ianuarie, zi în care îl cinstim pe poetul naţional. Cvartetul de coarde Passione i-a interpretat câteva lucrări reprezentative, Eugen Doga însuşi cântându-şi la pian câteva compoziţii, între care celebrul vals ”Tandra şi dulcea mea fiară”, dar acompaniindu-i în egală măsură pe soprana Ana Cebotari şi pe baritonul Constantin Rudolf Cocriş. Aceştia au dat viaţă unor cunoscute partituri din ciclul conceput de compozitor pe versurile lui Mihai Eminescu şi ale Veronicăi Micle. Peste puţine zile, concertul a fost reluat în sala mare a Ambasadei României de la Paris, în prezenţa ambasadorilor ţării noastre, Dan Stoenescu, şi al Republicii Moldova, Lilian Moraru, fiind deschis de prim-ministrul Dacian Cioloş. Nu ne rămâne decât să sperăm că vom avea ocazia cât mai curând să luăm parte la lansarea mult-aşteptatelor albume discografice!

Eugen Doga la “Crizantema de aur”!

Director artistic al tradiţionalului festival al romanţei, “Crizantema de aur” de la Târgovişte, cunoscuta interpretă Alina Mavrodin are planuri ambiţioase pentru a 49-a ediţie, ce va avea loc la sfârşitul lunii octombrie, cu atât mai mult cu cât de această dată va exista şi secţiunea de Creaţie. Una din direcţiile pe care se intenţionează a se merge este readucerea Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România (UCMR) între organizatorii festivalului, aşa cum este firesc, ceea ce va conferi prestigiu şi indiscutabil profesionalism. O alta este legată de tratativele cu TVR pentru a transmite în direct manifestarea, ca pe vremuri, la ediţia anterioară fiind difuzate, ulterior, doar pe TVR2, rezumate mai mult sau mai puţin edificatoare, ceea ce este păcat. În fine, cum “greutatea” unui asemenea festival de uriaşă tradiţie stă în invitaţi, un câştig indiscutabil este cooptarea în rândul colaboratorilor a reputatului compozitor din Republica Moldova Eugen Doga, imaginea alăturată surprinzând momentul când cei doi... bat palma. După cum se preconizează, va fi o întreagă seară consacrată binecunoscutului muzician (care va face parte şi din juriu), cu romanţele sale cântate de voci de primă mărime de la Chişinău, dar şi din România, cu o parte din celebrele sale valsuri interpretate de orchestră, dar şi cu un moment special cu Doga la pian. Nu vor lipsi, fireşte, titlurile care l-au făcut cunoscut în întreaga lume pe acad. Eugen Doga, Maestru în Artă, Artist al poporului şi Om al mileniului, fost deputat, distins cu premiul UCMR în 2006, când a împlinit 70 de ani. Recunoaşterea mondială, de care aminteam, este probată de includerea în Topul realizat de “History Rundown” cu cele mai bune 200 de lucrări muzicale din toate timpurile, Doga figurând în acest clasament cu “Gramofonul”, pe locul 83, şi cu “Dulcea şi tandra mea fiară” pe 94! Acest din urmă vals (interpretat în decembrie 2015 pe scena Ateneului Român de Orchestra medicilor din România, dirijată de Iosif Ioan Prunner, sub titlul “Valsul mileniului”), apreciat de preşedintele american Ronald Reagan, mare meloman, drept cel mai bun vals al secolului trecut, a stat la baza fondului muzical al Ceremoniei de deschidere a Jocurilor Olimpice de la Soci (2014), de deschidere şi de închidere ale celor de la Moscova (1980) şi a fost inclus pe lista patrimonială UNESCO, fiind considerat drept una din cele 4 capodopere muzicale ale sec. XX! Valsul figurează, sub numele “Dulcea şi tandra mea fiară”, în banda sonoră a filmului “O dramă la vânătoare”. De altfel, Alina Mavrodin a început demersurile pentru introducerea romanţei româneşti (asemeni fado-ului portughez şi şansonetei franceze) pe această listă patrimonială UNESCO. Revenind la Eugen Doga, de notat că el este nu numai extrem de prolific, compunând muzica pentru peste 200 de filme, dar câteva din coloanele sonore pe care şi-a pus semnătura i-au adus premii importante şi sunt cunoscute în întreaga lume: “Şatra” (O tabără se urcă în cer), “Lăutarii”, “Anna Pavlova” (toate în regia lui Emil Loteanu), “Maria Mirabela” (regia Ion Popescu Gopo), “Nunta la palat”, “Dragul meu prieten uitat de timp”, “Singur în faţa dragostei”. Fascinat de poezia bardului naţional, a scris muzica pentru baletul “Luceafărul” şi e în curs de a definitiva ciclul Eminescu – Micle, incluzând 50 de cântece de dragoste. Indiscutabil, prezenţa lui Eugen Doga la “Crizantema de aur” 2016, pe scena Teatrului “Tony Bulandra” din Târgovişte, este un mare punct câştigat pentru Alina Mavrodin, atât de devotată romanţei româneşti.

Eliza PANTAZI

Sanremo 66

- Corespondenţă exclusivă din Italia -

Italienii îşi iubesc artiştii şi mai ales muzica, dovadă că titulatura exactă a festivalului de la Sanremo, desfăşurat fără sincope an de an şi ajuns la a 66-a ediţie, este ”Il festival della canzone italiana”, deci o manifestare închinată cântecului italian. Cum festivalul nostru naţional, cel de la Mamaia, a avut prima ediţie în 1963, am fi putut acum şi noi să ne mândrim cu peste 50 de ediţii, dar după ce a fost întrerupt între 1976 şi 1983, în urmă cu câţiva ani a sucombat, probabil definitiv. Explicaţia trebuie căutată în prima frază: italienii îşi iubesc, preţuiesc şi cultivă muzica lor uşoară şi artiştii, nu renunţă la tradiţii, în timp ce noi, din păcate, nu...

Cum se ajunge la Sanremo

De fiecare dată la noi sunt criterii neclare şi scandaluri când e vorba de selecţia melodiilor pentru concursuri, fie că e vorba de Eurovision, fie de altele, aşa încât am consultat o persoană competentă, cunoscutul critic muzical Dario Salvatori, care ne-a luminat în ce priveşte drumul străbătut de o piesă până la a ajunge pe scena festivalului de la Sanremo. Dânsul a subliniat apăsat că principalul criteriu este calitatea inspiraţiei în ce priveşte cântecul şi abia apoi interpretul. Compozitorul vine cu melodia la o comisie de specialişti; după ce sunt ascultate toate propunerile, cel care decide este directorul artistic, în speţă Carlo Conti în acest an, care, în caz că autorul nu a ales deja, sugerează şi orchestratorul. De curând s-a deschis la Roma o Academie de muzică, unde director este chiar Dario Salvatori, aici pregătindu-se autori, interpreţi, viitori participanţi la talent-show-uri, dar şi specialişti în materie de drepturi de autor. Profesorii sunt nume unanim respectate, iar cursanţii pot veni şi de peste hotare, prilej şi pentru amatorii din România, unde nu există un asemenea cadru profesionist de pregătire, să ia drumul Romei. În ce priveşte Sanremo, dl. Salvatori ne-a spus: „Este un festival cu un număr uriaş de telespectatori, record absolut pe toate programele RAI (televiziunea publică italiană), sunt aici cântece pe care le vom uita repede şi altele care vor rămâne în memoria ascultătorilor. Transmit un cald salut cititorilor revistei ”Actualitatea Muzicală” şi aştept la Academie cât mai multe talente din România, ţară cu potenţial muzical imens!”. Festivalul de la Sanremo, pentru a încheia acest paragraf cu o observaţie absolut necesară, este strâns legat de RAI, care investeşte, dar şi câştigă prin audienţa excepţională, nemaivorbind că îşi îndeplineşte principalul obiectiv al unei televiziuni publice: promovarea valorilor naţionale. În schimb la noi TVR nu mai transmitea de ani de zile festivalul de la Mamaia...

Prezentatorii

Ileana Popovici, Dario Salvatori

Seara întâi

În acest an au concurat pentru premii 20 de melodii la secţiunea BIG (compozitori şi interpreţi consacraţi) şi 8 la GIOVANNI (noi propuneri, compozitori şi interpreţi mai tineri, aspiranţi la glorie), titlurile din urmă fiind alese de telespectatori, în direct, într-o emisiune RAI Uno din data de 27 noiembrie. În prima seară invitaţi înafară de concurs au fost Elton John, Laura Pausini şi francezul Maître Gims („Est-ce que tu m'aimes”). Prezentator şi în egală măsură director artistic a fost şi în acest an experimentatul Carlo Conti, 54 de ani (numai noi alergăm în România după amfitrioni tineri, nerodaţi în evenimente de anvergură...), secondat de Gabriel Garko, 41 de ani, actor şi sex-simbol în Italia, şi Virginia Raffaele, 35 de ani, actriţă de mare talent, cunoscută mai ales pentru imitaţiile ei extraordinare. Astfel, în prima seară a imitat-o pe scena teatrului Ariston pe o actriţă foarte populară în Italia, Sabrina Ferilli. Actuala ediţie a avut şi o uşoară conotaţie politică, Sir Elton John fiind invitat exact în momentul

când în Parlamentul Italiei, țară catolică, se discuta legea privind "unioni civili", căsătoriile între persoane de acelaşi sex şi adopția de copii în asemenea familii, din acest motiv întregul festival fiind pus sub semnul toleranței față de această chestiune, mulți artişti, nu neapărat gay, apărând la microfon cu panglici multicolore, "curcubeu", la mână. Noemi („La borsa di una donna") şi Arisa au ținut să se afişeze, între alții, cu acest simbol. După cum se ştie, Elton John este căsătorit cu David Furnish şi are doi copii, Zachary şi Elijah, născuți de aceeaşi mamă surogat. Conti a ținut să precizeze că l-a invitat pe Elton ca artist (acesta şi-a promovat noul album „Wonderful Crazy Night"), dar dacă vrea să spună ceva legat de această problemă este liber s-o facă. Laura Pausini, pornită pe calea gloriei chiar de la Sanremo, a prezentat noul său cântec „Simili", fiind ovaționată de public. Dar n-a uitat debutul de acum 23 de ani, făcând un original „duet" cu ea însăşi, pe piesa „La solitudine", cu care a triumfat în festival. Prima seară a fost urmărită (în zi de lucru, atenție) de circa 6 milioane de telespectatori, având un indice de audiență 52,31 share.

Francesco Gabbani

Seara a doua

Miercuri, seara este deschisă cu audierea a 4 dintre cele 8 titluri din competiția tinerilor, iar „Campionii" vin cu celelalte 10 melodii (primele fiind ascultate marți). Eros Ramazzotti a fost invitatul de onoare, sărbătorind cu această ocazie 30 de ani dintr-o carieră prodigioasă, care a început pe această scenă cu „Adesso tu". Aplaudat în picioare, cu lacrimi în ochi (vom învăța oare vreodată să ne prețuim artiştii asemenea italienilor?), Eros a alăturat cântecului de la debut alte piese memorabile („Terra promessa", „Una storia importante", „Piu bella cosi"), a oferit o primă audiție, „Rosa", dedicată fetiței sale nou-născute, după care a coborât în sală pentru a-şi săruta soția, Marica Pellegrinelli, aflată în primul rând. Record de telespectatori la apariția plină de senzualitate şi eleganță (ținută Armani) a actriței Nicole Kidman, care, după ce declară „Te iubesc, Italia!", vorbeşte despre implicarea ei în acțiunile împotriva violenței asupra femeilor, evocând „Senza una donna" a lui Zucchero, una din melodiile ei preferate. Şi dacă tot a fost aici o mare vedetă a filmului, Garko a apărut în manieră Gary Grant, iar Raffaele a imitat-o perfect pe marea balerină Carla Fracci. E momentul să amintim de a doua prezență românească pe scena de la Sanremo (prima a fost a solistei Paula Mitrache, care a cântat atunci „Dragostea din tei", în versiunea proprie, sub titulatura Haiducii), cea a modelului şi actriței în devenire Mădălina Ghenea, care i-a secondat pe cei trei prezentatori. Cunoscută îndeosebi pentru relațiile cu diverşi actori celebri, a devenit inițial primită cu răceală, pe urmă însă a fost mai relaxată, înveşmântată în rochii luxoase şi neuitând să vorbească despre România, cu cultura şi oamenii ei deosebiți. Ovații în picioare a primit un alt invitat de onoare, Ezio Bosso, pianist, dirijor, basist în formația Statuto, afectat de o boală neurologică degenerativă, care nu i-a afectat însă capacitățile de exprimare muzicală. Interviul luat lui de către Conti a fost absolut emoționant, o adevărată lecție de viață încheiată cu declarația lui Bosso: „Muzica este ca viața, se poate face într-un singur mod: împreună!". Iată deci că la ediția a 66-a festivalul a avut şi această componentă socială, umanitară şi chiar politică.

A treia seară...

...a fost, după părerea mea, cea mai frumoasă. Se ascultă mai întâi cele 4 piese rămase la secțiunea „Giovanni-nuove proposte", după care cei 20 de interpreți de la „Big" propun reinterpretări originale, în orchestrații noi, ale unor celebre cântece vechi. Patty Pravo şi-a evocat propriul succes, „Tutt'al piu", Clementino – „Don Raffaelle" (Fabrizio de André), Dolcenera – „Amore disperato" (Nada), Alessio Bernabei – „A mano a mano" (Riccardo Cocciante), Stadio – „La sera dei miracoli" (Lucio Dalla), Annalisa – „America" (Gianna Nannini), Neffa – „O sarracino" (Renato Carosone), Valerio Sacanu – „Io vivro senza di te" (Lucio Battisti), Noemi – „Dedicado" (Loredana Berte), Zero assoluto – „Goldrake" (Actarus), Giovanni Caccamo şi Deborah Iurato – „Amore senza fine" (Pino Daniele), Dear Jack – „Un bacio a mezzanotte" (Q. Cetra), Bluevertigo – „La lontananza" (Domenico Modugno), Lorenzo Fragola – „La donna cannone" (Francesco De Gregori), Irene Fornaciari – „Se

Ileana Popovici, Orietta Berti

perdo anche te” (Gianni Morandi), Enrico Ruggeri – „A canzuncella” (Alunni del sole), Francesca Michielin – „Il mio canto libero” (Lucio Battisti), Rocco Hunt – „Tu vuoi fa l'americano” (compus de Renato Carosone pentru Renzo Arbore), Arisa – „Cuore” (Rita Pavone, care acum, la 70 de ani, participă la emisiunea TV „Ballando con le stelle”, dansând ca pe vremea când venea, în 1968, la „Cerbul de aur” de la Braşov!), Elio e Le Storie Tese – o versiune personală a „Odei bucuriei” din *Simfonia a 5-a* de Beethoven. În felul acesta ați făcut cunoştință cu toți participanții de la secțiunea „Big”, dorindu-ne ca, peste ani, melodiile lor să fie la fel de fredonate ca acelea de mai sus! Invitați de onoare au fost tânărul actor Gulielmo Scila şi mai ales legendarii componenți ai formației I Pooh, în formula originală, completă, de 5, cu solistul Riccardo Fogli (ne amintim că el a susținut un recital la „Cerbul de aur”) întors... acasă. I Pooh a debutat în 1966 şi a participat doar o dată la Sanremo, la ediția a 40-a, în 1990, când a şi triumfat, cu „Uomini soli”: 16 minute, un potpuriu cu toate marile succese, cu spectatorii în extaz reluând în cor fiecare refren, sărbătorind astfel pe scena magică de la Teatrul Ariston 50 de ani de carieră. În septembrie grupul I Pooh va lansa albumul „Ultima noapte împreună”, după care la sfârşitul anului, după câteva concerte în Italia, va spune adio scenei... Virginia Raffaele a imitat-o de această dată pe Donatelle Versace, după 4 ore de machiaj, dar adevărata „seară a miracolelor” s-a

Ileana Popovici şi celebrul critic muzical Mario Luzzato Fegiz

datorat, ca în compoziția lui cu acest titlu, neuitatului Lucio Dalla, mort în 2012: Gli Stadio au realizat un duet virtual cu el şi au câştigat premiul „Cover” în competiția de mai sus, a reluărilor; cu această ocazie Academia de floricultură din Sanremo, oraş cunoscut ca un centru mondial al comerțului în domeniu, a realizat o specie nouă, albă, de Ranuncolo, cu numele „cover”.

Ziua a patra

Regulamentul festivalului de la Sanremo, din care am avea şi noi de învățat, prevede audierea de mai multe ori a pieselor finaliste, ceea ce permite o cântărire mai

I Pooh

exactă a calităților fiecăreia. Astfel, se reascultă iar cele 20 de piese de la secțiunea „Big”, dintre care doar 15 vor rămâne în discuție pentru premii, iar celelalte 5 sunt repuse în discuție pentru „ripescagio”. Invitații serii sunt solista din nordul Italiei, Elisa, câştigătoare în urmă cu 15 ani cu melodia „Luce”, care oferă noul său single, „No hero”. De asemenea unul din artiştii latino cei mai populari, columbianul J Balvin, apoi Los Frequencies şi îndrăgiții actori Enrico Brignano, Alessandro Gassmann, Rocco Papaleo. Prezentatoarea Virginia Raffaele şi-a continuat demonstrația de talent, imitând-o pe Belen. Finalul serii aduce aflarea câştigătorului la secțiunea „Giovanni”, acesta fiind Francesco Gabbani, toscan din Carrara, nu foarte tânăr, 33 de ani, cu piesa „Amen”, el obținând, vizibil copleşit, şi Premiul criticii. Neplăcut a fost momentul în care solista Miele, tânăra penalizată pe nedrept de neînțelegerile din Sala Stampa, a presei, este invitată să cânte din nou, dar... înafară de concurs! Melodiile clasate pe ultimele 5 locuri, dintre care doar una va fi salvată în seara următoare, sunt cele interpretate de Zero assoluto, Dear Jack, Neffa, Bluevertigo, Irene Fornaciari. Şi cum scandalurile de, chipurile, plagiat nu apar doar la noi, în timpul festivalului necunoscuții membri ai formației Subsonica au „descoperit” o asemănare între piesa lor ”Tutti i miei sbagli” şi o secvență aparținând renumitului compozitor Ennio Morricone, din banda sonoră a filmului „The Hateful Eight”, regia Quentin Tarantino, pentru care Morricone a fost distins cu premiul Oscar. Parcă-l şi vedem pe venerabilul compozitor inspirându-se de la o formație obscură... Giorgio Assumma, avocatul maestrului, a declarat că nu există nici o asemănare între cele două lucrări, patru note neconstituind o unitate creativă, aşa că totul se va decide

la tribunal. A fost o lună a reverențelor făcute gloriilor muzicii ușoare italiene: data de 13 februarie 1966 a marcat lansarea unei celebre piese a lui Adriano Celentano, dar după 50 de ani acea parte din Via Gluck e abandonată, așa încât iubitorii muzicii ușoare au adunat semnături și s-au reunit acolo, cerând ca locul să fie salvat. Zis și făcut: s-au strâns toți în fața casei lui Celentano, pe str. Gluck nr. 14, cu chitare, viori, flauturi și alte instrumente, îmbrăcați după moda anilor '60, oferind un concert ad-hoc care a fost deschis, firește, cu „C'era un ragazzo in Via Gluck". Tot în perioada festivalului Francesco de Gregori, unul dintre cei mai iubiți cantautori italieni, anunță un turneu în care va da viață, în versiune italiană, compozițiilor lui Bob Dylan.

Stadio

Ultima strigare

Este sâmbătă, tot orașul este plin de lume, vitrinele și străzile sunt împodobite cu aranjamente florale, sunt expuse discuri și autografe ale artiștilor, diverse evenimente culturale, mulți turiști tineri, asta înseamnă seara de gală. De altfel, zilnic avut loc „Sanremo după Sanremo", cu spectacole în hoteluri, în biserici, pe stradă. Spațiul de lângă Ariston este declarat „zonă roșie", fiind păzit de numeroși oameni de ordine. Covorul roșu este încadrat de numeroși fani (între care și câțiva români!), sute de oameni sperând, chiar și pe ploaie, că pot obține un autograf (pentru Laura Pausini un admirator a bătut special 1600 de km!). Cu tot cu piesa salvată, am ascultat din nou cele 16 melodii, votate din nou plecând de la zero. În timpul votării apar alți invitați de onoare. Renato Zero, la 25 de ani după succesul cu „Spalle al muro", revine sub lumina reflectoarelor, spectatorii fredonând împreună cu el titlurile dintr-un potpuriu, cu piese de la „Favola mia" la „I migliori anni della nostra vita". Actorul Giuseppe Fiorello, fratele cunoscutului Rosario Fiorello, prezintă următorul serial în care va juca și amintește marea lui admirație pentru Domenico Modugno, pe care l-a întruchipat într-un telefilm, drept care dă viață cântecului „Amara terra mia". O surpriză a fost apariția marelui balerin de la Scala din Milano, Roberto Bolle, care a dansat singur pe „We Will Rock You" (Queen, Freddie Mercury fiind evocat tot legat de ideea toleranței de care am amintit), apoi alături de... Virginia Raffaele (formidabilă și în dans) într-un duet irezistibil pe melodia „La notte vola", legată de numele Lorellei Cuccarini. Cristina d'Avena, 51 de ani, regină neîncoronată a desenelor animate, a primit cu modestie și profesionalism debutul său la Sanremo, toată sala cântând împreună cu ea. Se anunță cele 3 melodii rămase în concurs, care sunt reascultate (!): „Nessun grado di separazione" (Francesca Michielin), „Via da qui" (Giovanni Caccamo și Deborah Iurato) și... Marea Câștigătoare, „Un giorno mi dirai" („Îmi vei spune într-o bună zi") (Stadio)!! Așadar, victorie pentru istoricul grup al compozitorului și orchestratorului Gaetano Curreri, un apropiat al lui Lucia Dalla. A fost ediția grupului Stadio, fiindcă au câștigat, așa cum am amintit, și Premiul „Cover", dar și Premiul „Lucio Dalla" al sălii stampa (al mass-media, deci), Premiul „Giancarlo Bigazzi" pentru muzică și orchestrație, nemaivorbind că textul piesei a fost extrem de aplaudat, povestind despre relația tată-fiică și renunțările părinților din dragoste pentru copii. Michielin, 20 de ani, s-a clasat pe locul 2, iar Caccamo și Iurato pe 3, publicul fiind mulțumit de ierarhie. La secțiunea „Big", Premiul criticii „Mia Martini" a fost acordat piesei „Cieli imensi" (Patty Pravo), iar la „Giovanni" piesei „Amen" (F. Gabbani), în timp ce distincția Sala stampa „Lucio Dalla" pentru „tineri" a fost câștigat de „Introverso" (Chiara dello Iacovo). Alte distincții în gală: premiul „Sergio Bardotti" pentru cel mai bun text – Francesco Gabbani pentru „Amen", premiul „Assomusica" pentru cea mai bună prezență live – Chiara dello Iacovo. După cum se vede, italienii au dat numele unor distincții importante marilor artiști dispăruți, ceea ce noi n-am făcut niciodată la Mamaia... Scena este dominată de felicitări pentru învingători („Meritatissima Stadio"), dar ei refuză să reprezinte Italia la Eurovision, cedând locul tinerei Francesca Michielin. Carlo Conti mulțumește tuturor colaboratorilor, primește invitația conducerii RAI de a conduce și anul viitor festivalul, deoarece ediția actuală a fost una remarcabilă, cu o medie de 11 milioane de tele-

Francesca Michielin

spectatori (15 secunde de publicitate au costat 203.000 de euro!), tradițională, dar și modernă în același timp, cucerind și atrăgând tinerii. Îmbinând creativitatea cu calitatea, realizatorii au dat la iveală excepționale pagini de muzică și show. Cunoscută în Italia datorită rolului din filmul „Youth" al lui Paolo Sorrentino, Mădălina Ghenea, 27 de ani, a cucerit publicul prin frumusețe, eleganță, grație, dezarmanta modestie, eleganță (15 rochii superbe, una din ele creație românească), stând fără să roșească alături de cei 3 reputați comperi. În toate intervențiile sale, pe scenă sau în sala mass-media, ea a făcut ca România să fie privită cu curiozitate și simpatie (avem destui care ne fac „reclamă" în Peninsulă...), povestind despre familia ei, despre obiceiurile din România și despre artiștii noștri: „Sunt ortodoxă, sunt foarte legată de religia și de cultura mea", a declarat ea cu mândrie, făcând un serviciu mult mai consistent țării decât zeci de politicieni... Datorită ei, la acest uriaș eveniment muzical european s-a vorbit frumos despre România: măcar atât, dacă tot ne uităm cu jind la ce fac alții, nefiind în stare să mai avem nici Mamaia, nici "Cerbul de aur"!

Corespondență de Ileana POPOVICI

Români premiați la Sanremo ?? Oarecum…

Sanremo este un orășel turistic (populație 47.000 de locuitori) pe coasta ligurică a Mediteranei, gazdă a numeroase evenimente - Tenco Prize (concurs de compoziție muzicală dedicat memoriei lui Luigi Tenco), cursa de ciclism Milano-Sanremo, Parada carelor florale, Concursul Ferragosto. Dar întreaga lume îl cunoaște pentru Festivalul Sanremo, desfășurat la Teatrul Ariston încă din 1951, după care s-a inspirat și Eurovision-ul (debut – 1956). Cum noi urmărim de zeci de ani acest festival, iar revista noastră i-a rezervat deseori ample cronici, cunoaștem titulatura sa exactă – Festival della canzone italiana di Sanremo – de unde se poate deduce lesne faptul că este rezervat cântecului italian, adică este un concurs: 1. Național (nu internațional), 2. de creație (nu de interpretare). Pe lângă partea de concurs, avem și segmentul internațional, care este asigurat de recitaluri, deși la un moment dat au fost invitați și soliști străini să interpreteze "în dublură" cu italieni cântecele din concurs, pentru a le potența valoarea (exemplul "clasic": șlagărul "Che sarà" scris de Jimmy Fontana și Franco Migliacci a ieșit pe locul 2 în 1971, interpretat de José Feliciano, dar și de Ricchi e Poveri). Festivalul, eveniment cultural important, este preluat de rețeaua publică de televiziune RAI UNO și postul public de radio. Evident, am urmărit festivalul "Sanremo" (nu întâmplător pun între ghilimele) cu atenție și anul acesta.

Ionuț Ungureanu

Vă închipuiți uluiala noastră când citim prin ziarele noastre, ba chiar vedem afișat pe la televiziunile autohtone "Breaking News", o știre citită convingător de crainică: doi români premiați la Sanremo! Mi se părea absurd, s-o fi schimbat regulamentul pe ascuns sau te pomenești că m-am uitat la alt festival… fiindcă nu văzusem nici un român!

Mă apuc de cercetat și… ce aflu. Un ingenios antreprenor italian a pus pe picioare acum vreo 15 ani un concurs internațional de interpretare: în diverse țări, dar și în provincii italiene se organizează selecții, iar câștigătorii participă la marea finală care se cheamă (țineți-vă bine) Sanremo Music Awards. Evident, nu are nici o legătură și nu este derivat din marele și vechiul "Sanremo", dar deloc întâmplător e programat cam în aceeași perioadă. După finală concurenții primesc statuete atractive, (uneori) contracte discografice, participă la o ceremonie la Monte Carlo alături de prințul Albert. Concursul este sprijinit mediatic de rețeaua privată Mediaset, a lui Silvio Berlusconi. Evident, dacă n-ai habar de muzică, de istorie, de ziaristică, de nimic, poți zice imediat: aaa, ăsta-i festivalul de la "Sanremo". Da, s-au organizat și la noi de către Asociația Amici della Musica selecții la Berăria H și au plecat peste hotare Ionuț Ungureanu (de la formația Provincialii) și Tudor Turcu (înlocuind grupul feminin AVA). Au făcut figură frumoasă, bravo lor, și s-au întors cu trofee: "Vocea Internațională", respectiv "Interpretare Rock-Fusion". De unde? De la "Sanremo" ? Nu, nici vorbă, de la Sanremo Music Awards - care-i cu totul altceva, altă mâncare de pește, seamănă, dar nu răsare. Există un "Sanremo" și un… Sanremo. Dar din pricina ignoranței ziariștilor români, care au dat titlurile cu pricina, toată lumea crede că cei doi au concurat la Teatrul Ariston. Să nu fim înțeleși greșit, ne bucurăm pentru ei, ne bucură orice succes al muzicii noastre peste hotare, dar astfel de confuzii nu fac bine nimănui. E drept că Ionuț, un "provincial" bine crescut, fără fițe de vedetă, a declarat cu timiditate că ei nu au fost la Festivalul cântecului Italian. Dar nu era menirea și meseria lui să sublinieze apăsat acest lucru, ca să se separe noțiunile, ci a cronicarilor muzicali – e drept, o specie pe cale de dispariție în presa noastră.

P.S. Am greșit, totuși la "Sanremo" au fost și români: mai precis, o romancă, fiindcă s-a numărat printre co-prezentatoare Mădălina Ghenea (numită afectuos de italieni "Reginetta" - care însă nu se traduce prin "Regină", cum am citit prin ziarele noastre!). Dar cum în aceleași articole și știri TV se amestecau și alăturau în devălmășie fotografiile și numele Ghenea, Ungureanu, Turcu, imediat credeai că cei trei au fost în același loc, pe aceeași scenă, la "Sanremo"-ul ăla, singurul pe care-l știe întreaga Românie. Total fals!

Gabi MATEI

“Hapciu în Re Major”

Cea dintâi premieră a anului, “*Hapciu în Re Major*“, adaptare după celebra operetă “*Mam'zelle Nitouche*“ de F.R. Hervé (libret de Henri Meilhac şi Albert Millaud), a marcat un moment unic la Opera Comică pentru Copii: a fost pentru prima dată când pe scena instituției s-a montat un spectacol de operetă.

“<<Mam’zelle Nitouche>> *este prima operetă creată vreodată şi-n acelaşi timp prima operetă montată pe scena Operei Comice pentru Copii*“. - a spus Felicia Filip, directoarea instituției. ”*Aşa cum vă puteți da seama, alegerea n-a fost deloc întâmplătoare. După ce titlurile de operă, de balet, musical şi vodevil au încântat generații întregi de tineri spectatori, iată sosirea unui alt gen de teatru muzical, care dintotdeauna a fost sortit succesului. Creativitatea neobosită a regizorului, care şi-a dat mâna cu dirijorul, dar şi disponibilitatea întregului colectiv dau naştere unui spectacol inedit, în care, spre surpriza mea, reprezentanți din toate profesiile teatrului se regăsesc pe scenă*“.

Regia spectacolului aparține lui Cristian Mihăilescu, scenografia poartă semnătura Andreei Koch, coregrafia aparține lui Cătălin Caracaş, iar dirijori sunt Ciprian Teodoraşcu şi Gheorghe Iliuță. La pian

acompaniază Mădălina Florescu şi Tudor Scripcaru. ”Re Major *este recunoscut ca fiind* regele muzicii baroce, *o tonalitate veselă şi plină de farmec, aşa cum este* şi Mam’zelle Nitouche, *opereta după care a fost adaptat spectacolul nostru*” – a spus dirijorul Ciprian Teodoraşcu, cel care a semnat la Opera Comică pentru Copii şi conducerea muzicală a operelor ”*Flautul Fermecat*” şi ”*Don Pasquale*”, dar şi musicalurile ”*Haensel şi Gretel*” şi ”*O noapte furtunoasă*”. ”Re Major *este tonalitatea în care instrumentele de orchestră şi vocea umană vibrează la unison răspândind în jur optimism şi bună dispoziție*”.

”*Prospețimea şi talentul soliştilor, muzica antrenantă, scenografia, alături de momentele captivante de balet, dau acestui spectacol un farmec aparte şi o remarcabilă strălucire*” – a adăugat dirijorul Gheorghe Iliuță, care, în calitate de fondator al Orchestrei Colegiului Național de Muzică ”*George Enescu*”, a dirijat două concerte de gală cu ocazia Zilei Naționale a României (2014, 2015).

Din distribuție fac parte soliştii Daniel Filipescu, Valentin Racoveanu (Celestin/Floridor), Andrei Lazăr şi Gjerji Mani (Champlatreux), Virginia Stamate, Oana Şerban (Denise), Vicențiu Tăranu, Cătălin Şeimeanu (Colonelul), Fang Shuang, Valentino Tiron (Directorul), Gabriela Daha, Mirela Dumitrescu, Sidonia Nica (Maica Directoare), Rodica Anghelescu, Raluca Oprea (Corinne) ş.a.

“*Spectacolul de operetă îşi are un loc aparte în teatrul muzical: el reprezintă şampania, efervescența, optimismul, voia bună. Este, în acelaşi timp, un spectacol complex, care uneşte cântul cu proza, cu dansul, cu mimica, dusă până la pantomimă.* <<Mam’zelle Nitouche>> *sau* <<Hapciu în Re Major>>, *cum inspirat este numită la Opera Comică pentru Copii, are toate ingredientele amintite mai sus. În plus, în chip fericit, beneficiază şi de o constelație de interpreți, care prin talentul, entuziasmul şi profesionalismul lor, aduc zâmbetul, dar şi hohotul de râs pe chipul spectatorilor de toate vârstele*“ - a declarat Cristian Mihăilescu.

”*Ce poate fi mai frumos decât un spectacol de comedie, generos, spumos, care se adresează tuturor categoriilor de vârstă? Am căutat, alături de regizorul Cristian Mihăilescu, să satirizăm falsa pioşenie şi obiceiurile societății burgheze, care, din păcate, mai există şi azi*” – a spus maestrul de balet Cătălin Caracaş, colaborator constant al Operei Comice pentru Copii (”*Fetița cu chibirturi*”, ”*Cenuşăreasa*”, ”*Münchaussen – Stăpânul Minciunilor*”, musicalurile

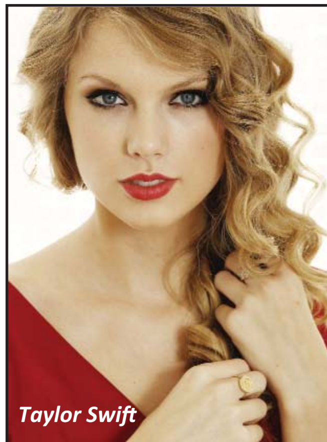
”*Peter Pan*”, ”*Hansel si Gretel*” sau opera ”*Flautul Fermecat*”).

Între timp, la Opera Comică pentru Copii a avut loc şi premiera spectacolului de balet ”*Don Quijote*”, pe muzica lui Ludwig Minkus, după romanul lui Miguel de Cervantes (regia si coregrafia Cătălin Caracaş) si se pregătesc alte două noi producții: “*Jack şi vrejul de fasole*” (balet, premiera în luna aprilie) şi “*Viva la mamma*” (musical, premiera în luna mai).

Oana GEORGESCU

GRAMMY 58

Ceremonia ediției cu nr. 58 a premiilor Grammy, prezentată din nou de LL Cool J (care a fost ajutat de 30 de invitați) și televizată de CBS (25 de milioane de privitori), s-a desfășurat la Staples Center din Los Angeles, onorând creații și muzicieni remarcați între 1 octombrie 2014 și 30 septembrie 2015. De fapt, majoritatea premiilor se înmânează la Premiere Ceremony, la Microsoft Theater, fiindcă sunt peste 70 de categorii, printre care orchestrație, clasică, operă, coral, video, inginerie, producător, comentarii pe mape, comedie, musical, audiobooks, copii, creștină, biblică, jazz, world music, latino, mexicană, tropical, bluegrass, blues, folk, reggae. Evident, ceremonia televizată a fost o producție grandioasă, cu 22 de recitaluri și 7 momente omagiale (tribut) dedicate regretaților Lionel Richie, Maurice White, Michael Jackson, David Bowie, Glenn Frey, Lemmy Kilmister, B.B. King (dar pe ecranele sălii au rulat toate portretele celor 52 !! de muzicieni și manageri dispăruți pe parcursul anului).

Taylor Swift

Să precizăm un lucru important, ignorat de mulți cronicari: premiile se acordă pentru creație, nu pentru interpretare. Adică se premiază un cântec, nu solistul, sau un album, nu interpretul albumului. Rapperul californian Kendrick Lamar a figurat pe lista câștigătoare a 5 premii, incluzând Best Rap Album for *To Pimp A Butterfly*, el este porta-vocea mișcărilor civice ale afro-americanilor. Formația Alabama Shakes a fost în palmares de 3 ori, incluzând Best Rock Performance, și tot 3 trofee se află la Taylor Swift, incluzând Album Of The Year pentru *1989*. Câte două premii revin contribuțiilor semnate de D'Angelo, Diplo, Jason Isbell, Maria Schneider, Ed Sheeran, Skrillex, Chris Stapleton, The Weeknd, Șerban Ghenea. Mai remarcăm: New Artist - Meghan Trainor, Song of the year: *Thinking out loud* - Ed Sheeran cu Amy Wadge, și mai ales Best Traditional Pop Vocal Album – *The Silver Lining The Songs of Jerome Kern* - Tony Bennett and Bill Charlap.

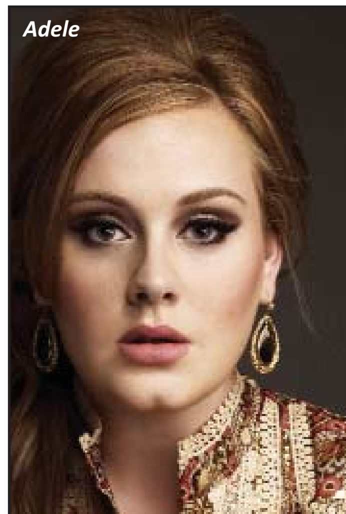

Șerban Ghenea

Mulți ziariști au observat că ceremonia tinde să devină, prin textele cântecelor și prin discursurile de acceptare, o tribună a mișcărilor civice și sociale. Common și John Legend au interpretat un cântec despre marșurile civice din Montgomery, solista africană Angélique Kidjo (Best World Music) a vorbit despre propagarea violenței prin muzică, Lalah Hathaway a cântat despre copilăria în ghettouri. S-a mai cântat și vorbit despre rasism, sărăcie, drepturile femeilor, un dialog cultural care completează, probabil, forța muzicii.

N.A. Se observă că avem printre premiați un nume românesc – Șerban Ghenea. A fost nominalizat în ultimii ani de 11 ori la Grammy și a câștigat de 7 ori la categorii de mixaj și studio. Începând din 2004 lucrează la **MixStar Studios**, Virginia Beach, VA și este unul din cei mai cunoscuți ingineri de mixaje din lume. A mixat cântece aflate pe 700 de albume de toate stilurile - Michael Jackson, Björk, Shakira, Beyonce, Maroon 5, Avril Lavigne, Rihanna, iar dintre acestea 140 au ajuns pe locul 1 în topul american.

BRIT AWARDS 2016

Premiile industriei muzicale britanice s-au decernat în cadrul unui spectacol desfășurat la arena londoneză O2, televizat live de ITV. După cum era de așteptat, Adele a dominat ceremonia, primind 4 premii (best british female solo artist, best album - "25" – cu peste 19 milioane de exemplare vândute, best british single, Global Success) și a încheiat show-ul cântând "When We Were Young". Despre regretatul David Bowie au vorbit Annie Lennox și Gary Oldman, iar formația sa a interpretat un potpuriu, în final cooptându-l pe neo zeelandezul Lorde pentru hit-ul "Life On Mars". Evenimentul a fost deschis de formația Coldplay - best british group – care astfel are acum 9 trofee la activ. Formația Catfish and the Bottlemen a câștigat trofeul debutanților (the British Breakthrough Act), la soliști a câștigat James Bay (best male), iar One Direction a primit premiul British Video, care a fost stabilit prin voturile fanilor pe internet. Favoritul specialiștilor (Critics' Choice) a fost Jack Garratt, iar producătorul anului (British Producer of the Year) este Charlie Andrew.

Adele

A existat și o secțiune internațională, cu trei trofee: formația australiană Tame Impala - best international group, solistul canadian Justin Bieber și solista islandeză Björk (International female solo artist). Pe lângă recitalurile amintite, au mai cântat The Weeknd și Little Mix, precum și Drake cu Rihanna.

Trebuie însă făcută o distincție clară între categoriile la care se premiază interpretul și cele la care se premiază creația, cântecul. De pildă la categoria Soliste a câștigat Adele, dar la categoria singles a fost premiat cântecul Hello (nu Adele), lucru puțin cunoscut de ziariștii noștri. Brit Awards sunt considerate echivalentul englez al premiilor americane Grammy, dar spre deosebire de acelea nu au decât 12 categorii.

Dan CHIRIAC

Romanticii nu se lasă!

Seria noastră de interviuri pe această temă, cu compozitori importanți, evidențiază criza prin care trece muzica uşoară românească, dar numai la nivel de difuzare, pentru că avem, slavă Domnului, atâția compozitori şi interpreți de mare valoare. Dar pentru cine să scrii, pentru cine să cânți, dacă melodiile nu ajung la marele public, datorită ”solidarității” posturilor de radio comerciale, cărora din păcate li se alătură, spre ruşinea lor, cele publice de radio, SRR, şi de televiziune, TVR? Nu cumva falimentul audiențelor se datorează şi faptului că acestea tratează artiştii români, creatori şi solişti, ca pe o rudă săracă, pe care ți-e ruşine s-o primeşti în casă? Aparțin oare posturile publice oamenilor instalați vremelnic la conducerea lor, fără a ține seama în decizii că ele există datorită taxelor plătite de noi, cu mic, cu mare? Le-au privatizat cumva, fără să ştim? Cum este oare normal ca aceste posturi naționale să ignore disprețuitor legende care au scris istorie (bine, nici Preşedinția, cu nişte consilieri care probabil nici n-au auzit de ei, nici Ministerul culturii nu i-au recompensat în vreun fel...), cum ar fi Camelia Dăscălescu, 95 de ani, Paul Urmuzescu, 88, Jolt Kerestely şi Alexandru Jula, 82, Marina Voica, 79? Aşa se explică faptul că oamenii duc dorul în cel mai înalt grad (deci tot răul spre bine!) vedetelor adevărate, nu celor care li se bagă pe gât pe toate ”canalele” (chiar că se potriveşte!), aşteptând cu nerăbdare întâlnirea cu acestea,

A. Canareica, Al. Jula

I. Şipoteanu, Al. Jula, G. Dorobanţu

în concerte. Altfel spus, dacă televiziune-nu, radio-nu, distribuție discografică-nu, melomanilor nu le rămân decât concertele, dar şi aici, în ultimele luni, a mai apărut un ”nu”, în mai toate oraşele sălile mari, ale caselor de cultură, în care nu s-a întâmplat niciodată nimic, fiind închise de ”vigilenții” care şi-au băut liniştiți cafeluța decenii la rând şi acum brusc profită de ”pâinea şi cuțitul” oferite de lege. În multe oraşe capitală de județ nu se mai pot da spectacole decât la cinematografe sau sălițe de conferințe, nefiindu-ne deloc clar de ce ar fi mai sigure din punctul de vedere al ISU. Introducerea aceasta are rolul de a vă oferi o imagine a exceselor la care s-au dedat unii după drama din clubul Colectiv (când, culmea, tot lipsa lor de control a dus la tragedie), un exemplu strigător la cer fiind cel al Arenei Naționale, redeschise după 5 luni fără a se opera în acest răstimp nici cea mai mică modificare legată de siguranța publicului, deci închiderea a fost arbitrară, nimănui nepărând să-i pese că s-au pierdut, din banul nostru, public, sume colosale! Drept care micuța caravană a concertului de mare succes ”Ultimul romantic” a fost nevoită, la Buzău, să poposească pe scena unei săli a... Consiliului județean, unde au loc în mod normal şedințe: e drept, sala de 300 de locuri este cochetă, dar nu are deloc logistică de profil (decor sau fundal măcar, lumini), iar ”vadul” lipseşte cu desăvârşire, spectatorii având cu totul alte ”trasee” când vin la un concert. În ciuda acestui handicap, numele celor de pe afiş au atras ca un magnet, sala fiind plină cu un public extraordinar, cunoscător al tuturor şlagărelor, generos, dornic să plece acasă cu o amintire, un autograf, o fotografie (s-au epuizat toate CD-urile Ilenei Şipoteanu şi cărțile consacrate lui Alexandru Jula de colega noastră Oana Georgescu). De fapt, este vorba de câțiva dintre ”ultimii romantici”, fiind nu mai puțin de patru în concertul impresariat de Stelorian Ion (noroc că mai sunt organizatori preocupați de calitate, nu de câştigul uşor) şi care în lunile următoare va lua la rând toată Moldova. Alexandru Jula a dovedit încă o dată că nu se lasă, dând o lecție celor mai tineri prin repertoriul echilibrat, cu şlagăre româneşti şi străine, intercalate cu momente de umor. Gabriel Dorobanțu chiar că ar merita să fie inclus în reclamele ”farmaciilor inimii”, Catena, pentru că melodiile sale de dragoste, aduse la microfon cu patos, sunt un leac, o alinare pentru inimi, la orice vârstă şi... în orice gară mică!. Ileana Şipoteanu excelează în repertoriul delicat, sentimental scris pentru ea de Dumitru Lupu, majoritatea titlurilor figurând pe recentul album ”Romantică femeie”. Şi dacă totul a fost romantism, pe această linie s-a înscris, cu remarcabilele ei calități vocale, şi Alexandra Canareica, care a adus un omagiu Mihaelei Runceanu la ea acasă (”De-ar fi să vii” de Alexandru Wilmanyi), dar n-a ocolit nici titlurile de succes ale lui Temistocle Popa. După reprezentație şi mai bine de o oră de efuziuni şi... selfie-uri, leit-motivul declarațiilor gazdelor încântate a fost: ”Vă mai aşteptăm, romanticilor, veniți şi cu alți colegi, iubim muzica uşoară românească!”.

I. Şipoteanu, G. Dorobanţu

Svetlana COCRIŞ

Romanța, la izvoare

Când am scris "izvoare" m-am gândit la afluenții, mai mari sau mai mici, ce alimentează fluviul bătrân (49 de ediții anul acesta, în toamnă!) și maiestuos care este Festivalul internațional al romanței "Crizantema de aur" de la Târgoviște. Acesta n-ar mai avea participarea bogată și selectă cu care ne-a obișnuit dacă în țară n-ar avea loc manifestări frumoase și ambițioase, puse în slujba aceluiași gen muzical. Cel mai grăitor exemplu ne-a fost oferit, la ediția 2015, de câștigătoarea Trofeului, Rodica Pop Seling, care triumfase cu un an înainte tocmai la manifestarea de care ne ocupăm în aceste rânduri, Festivalul național de interpretare a romanței "Te-aștept pe-același drum – In memoriam Valer Ponoran" de la Zlatna. Competiția din inima Munților Apuseni a ajuns la a XII-a ediție și atrage concurenți valoroși, vedete și muzicieni de talie datorită organizării riguroase, dar și calității acompaniamentului muzical. Și de această dată orchestra condusă de prof. Ovidiu Barteș (vioară) a reușit un tur de forță alături de concurenți, dar și de

S. Ponoran înmânează Trofeul

C. I. Nistor

invitați, ceilalți instrumentiști fiind Marius Szabo (vioară), Victor Geogean (acordeon), Kalmar Urszui (pian) și Zeno Zanc (contrabas). Organizat de Primărie (primarul Silviu Ponoran, fiul muzicianului omagiat, este un bun cunoscător într-ale muzicii) și de Consiliul local Zlatna, Consiliul județean Alba, Centrul ce cultură "Augustin Bena" din Alba-Iulia (directoarea acestuia, Daniela Floroian, a fost în juriu) și Casa de cultură "Horea Popescu" din Zlatna, festivalul impune respect și prin numele prestigioase invitate să facă parte din juriu. Președinte al juriului, compozitorul Jolt Kerestely a colaborat cândva cu Valer Ponoran, pe când acesta era dascăl de muzică la Alba-Iulia. L-a secondat cu brio Stela Enache, care i-a făcut surpriza unui recital centrat pe creații semnate Kerestely. Amuzant a fost faptul că nu numai ei doi sunt absolvenți ai Conservatorului "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, ci și soprana Florina Hinsu Mariș, dar le-a ținut piept în juriu, dar și în recital, singurul muzician provenit de la Conservatorul bucureștean, tenorul Florin Georgescu! După cum se știe, artistul este un împătimit al romanței, luând parte de peste 30 de ori la "Crizantema de aur", fiind autentic veteran al manifestării-fanion a romanței. Recitalul său a fost o adevărată încântare, alăturând romanțe celebre, canțonete și cântece vechi de muzică ușoară, în frunte cu "Zaraza". Tot la repertoriul clasic, să zicem, al genului a apelat și ieșeanul (acum tot mai mult locuind la Cluj-Napoca) Constantin Florescu, câștigător al numeroase premii importante la "Crizantema de aur", care a ales doar câteva din refrenele celor 150 de romanțe din repertoriul său, parte pe versuri eminesciene. Soții Florina Hinsu Mariș (a cântat la Opera din Viena, dar și la Opera națională română din Cluj-Napoca) și Florin Hinsu Mariș, bariton, datorează mult pregătirii cu celebra Virginia Zeani, fiind amândoi cadre didactice la Facultatea de muzică a Universității din Oradea. Recitalul lor comun a adus pe scenă noblețea cântului clasic. Un adevărat prieten al festivalului zlătnean este bănățeanul Traian Jurchela, în egală măsură compozitor de romanțe și profesor de canto, el impresionând și de această dată prin distincție. În fine, un recital așteptat, pentru a se putea face o comparație cu nivelul artistic anterior, a fost cel al câștigătoarei ediției cu nr. 11, Rodica Pop Seling, originară din Șimleu-Silvaniei (unde s-a născut și Alexandru Jula, cu care s-a întâlnit la ediția când a triumfat și unde sigur concitadinul său, membru în juriu, i-a dat nota 10... dar pe merit!). Absolventă și ea a Academiei de muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca (unde a susținut și un masterat), în prezent este cadru didactic la secția de canto a Liceului de artă "Ioan Sima" din Zalău.

Așa cum spunea pe vremuri Titel Popovici și ne-a mărturisit acum Jolt Kerestely (multiplu laureat și el al

Alex. Rusu

"Crizantemei de aur"), este de dorit să se pună mai mult accent pe interpretarea tradițională a romanței, în care căldura, nuanța, talentul actoricesc să pună în valoare acest gen, la urma urmei, intimist, pentru că sunt puțini

soliştii de operă care ştiu să cânte romanţă fără a-i altera substanţa originală, observaţie valabilă şi pentru secţiunea de concurs, unde s-au întâlnit cele două orientări. Este cu siguranţă motivul pentru care preşedintele juriului a oferit premiul "Jolt Kerestely"

Juriul, S. Ponoran, G. Plută

solistei Cristina Neacşu din Târgovişte, absolventă a facultăţii de Teologie şi componentă a Coralei Mitropolitane. Venită din Basarabia, solista primise la ediţia anterioară premiul revistei "Actualitatea muzicală" a Uniunii compozitorilor şi muzicologilor (de această dată acesta a fost înmânat lui Alexandru Rusu din Republica Moldova), impresionând prin versiunea rafinată a compoziţiei lui Titel Popovici, "Iubirea noastră nu are apus!". Premiul III a fost acordat simpaticei interprete de muzică populară Maria Lobonţ din Cluj-Napoca, în timp ce pe poziţia a doua s-a situat experimentata băimăreancă Voichiţa Regoş, absolventă a Academiei de muzică "Gh. Dima" din Cluj-Napoca. De altfel, primii trei clasaţi sunt toţi absolvenţi ai prestigioasei instituţii, punându-şi în valoare glasurile ample. În urcare un loc faţă de ediţia precedentă, Cătălin Ioan Nistor din Alba-Iulia, premiul I, a fost chiar elev al lui Valer Ponoran, care i-a insuflat dragostea pentru muzică. Oarecum surprinzătoare clasarea pe cea mai înaltă treaptă a Georgetei Plută, care în 2014 nu obţinuse decât un mic premiu special. Originară din jud. Bistriţa-Năsăud, după absolvirea Conservatorului din Cluj-Napoca câştigătoarea a devenit profesoară de canto clasic şi muzică uşoară/jazz (alăturare interesantă...) la Liceul de arte "Regina Maria" din Alba-Iulia, întorcându-se acum în faţa elevilor săi cu onorantul trofeu.

Pe lângă trecerile în revistă din recitaluri, spectatorii, avizaţi, au gustat din plin şi în concurs reascultarea unor cântece binecunoscute, aparţinând unor nume de marcă: Nicolae Kirculescu ("Inimă, de ce nu vrei să-mbătrâneşti?"), H. Mălineanu ("Aş vrea iar anii tinereţii"), Gherase Dendrino ("În satu-n care m-am născut"), Petre Andreescu ("Când felinarele se-aprind"), Titel Popovici ("Îmi pare rău"), Nelu Danielescu ("Te rog să uiţi că te-am iubit"), nelipsind, fireşte, titluri-fetiş pentru orice iubitor al romanţei, cum ar fi "Te-aştept pe-acelaşi drum" de Aurel Maxiny, "Sub vişinul înflorit" de Iosif Paschill, "Romanţa crizantemelor" de S. Vladimirovici-Gold, "Să-mi cânţi cobzar..." de Eugen Seno Ionescu, "N-ai să ştii niciodată" de Ionel Băjescu Oardă, "Mi-e tare dor" de Angela Moldovan, "De ce m-aţi dus de lângă voi?"

C. Florescu

sau "Departe te-am lăsat, sătucul meu...". Organizat cu serioase eforturi logistice şi financiare, într-un oraş mic (dar câte municipii se pot lăuda cu un asemenea Palat administrativ?), festivalul de romanţe de la Zlatna merită săli arhipline, publicul venind şi din localităţile învecinate; se cuvine însă ca afişul să fie pe măsura valorii invitaţilor (de această dată numele lor mai că nu se zăreau şi e păcat...), iar mediatizarea să se facă din timp. "Reclama e sufletul comerţului", se spune pe drept cuvânt, iar un primar devotat ca nimeni altul locurilor de baştină, cum este Silviu Ponoran (la ediţia viitoare să sperăm că toată lumea se va plimba cu trenul istoric!), cu siguranţă va lua măsurile care se impun.

Juriul şi finaliştii laolaltă

Octavian URSULESCU

Glume pe portativ

Sala Savoy a Teatrului de Revistă ”Constantin Tănase” a găzduit cea mai recentă premieră a actualei stagiuni, un concert spectacol ce are ca personaj principal Orchestra teatrului, dirijată de compozitorul Dan Dimitriu.

Este un veritabil regal muzical susținut de soliștii Adrian Enache, Sanda Ladoși, Alin Gheorghișan, Radu Ghencea, Cristina Isac, Daniela Marin (cu un potpuriu floral cu șlagăre de altădată – *“Doamne, domni și domnișoare”* – Mia Braia, *“Trurli, dragă”* de Vasile Vasilache, *“Primul ghiocel - prima iubire”*, *“Panseluțe albăstrele“* de Elly Roman, *“Violete pentru fete”* de Nicolae Kirculescu, **“***Firicel de floare-albastră*” de Ion Vasilescu și celebrele *“Lalele”* ale minunatului tandem atât de legat de Teatrul de Revistă, Temistocle Popa – Aurel Storin) și Irina Ionescu.

Sanda Ladoși a încântat din nou publicul cu șlagărul *“Când vine seara’’* (Dan Iagnov) și cu *“Mi-e dor să te văd”* (text Sanda Ladoși), muzica Eugen Mihăescu; prezența scenică a lui Alin Gheorghișan cu hit-ul “New York, New York”, așa cum Adrian Enache ca de obicei a reușit să smulgă ropote de aplauze.

Gazdele spectacolului sunt Nae Alexandru și Cristian Simion, iar din distribuție, fac parte actorii

A. Gheorghișan

Sanda Ladoși

Adriana Trandafir, Paula Rădulescu, Liliana Mocanu, George Enache, Oana Ghioca.

Reprizele de dans ale baletul Teatrului de Revistă *“Constantin Tănase”* (coregrafia Cornel Popovici), care se alătură și soliștilor, decorurile semnate de scenografa Ana Iulia Popov și momentele artistice speciale asigură succesul spectacolului muzical regizat de Cezar Ghioca. Un proiect care se va desfășura de-acum încolo în fiecare săptămână, sub sloganul: *“Dacă e joi, e concert la Savoy”* și va avea câte un invitat special. Primul a fost Gabriel Dorobanțu. (Foto: Sebastian Oros, Dragoș Constantin)

Oana GEORGESCU

Cristina Isac, originară din Chișinău, a revenit pe scena de la Savoy și cu piesa lui Ian Raiburg, *“Clar de lună”*. Radu Ghencea, solist al teatrului și fostă vocea trupei *“Mondial”* a interpretat *“Când prea mult iubești”* (compozitor Șerban Georgescu, versuri Viorela Filipi) și celebrul șlagăr al anilor ‘50 - *“C’est si bon”* (muzica Henri Beti, versuri André Hornez, versiunea în limba engleză – după ce cântecul în limba franceză a fost refuzat de Yves Montand! - cu interpretarea unică a lui Louis Armstrong, aparținând lui Jerry Seelen). Am remarcat interpretarea și

Triumf la final

Formații autohtone

Formațiile noastre mai puțin cunoscute (termenul „tinere" nu este cel mai potrivit) nu încetează să ne uimească prin activitatea intensă în studiouri şi pe scene. De pildă, **9.7 RICHTER** lansează melodia #NuVomCeda, un prim extras de pe compilația caritabilă #ImpreunaRezistam, iar formația **H8** a lansat albumul „Gri" şi a reeditat în format digital albumele anterioare, „Nimic nou" (2006) şi „Printre voi" (2009). Formația **VALERINNE** a lansat albumul "Monumenta" înregistrat live la Studio 148, mixat şi masterizat de Marius Costache. Formația cântă un post-rock/instrumental şi este înființată în 2012 în Bucureşti, avându-i în componență pe Alexandru Das – chitară/synth/soundscapes, Liviu Stoicescu - bas, Mircea Smarandache - tobe. În 2012 lansau *Kunstformen der natur*, iar în primăvara lui 2013 au pornit într-un turneu european prin Bulgaria, Croația, Serbia, Cehia, Germania şi Belgia La sfârşitul anului 2013, formația a

H8

lansat cel de-al doilea album, *Arborescent*. Formația **SUNET FIN** a lansat videoclipul piesei "Nostalgie" (regia Loredana Bardaş, imaginea şi montajul - Andrei Roşca şi Ciprian Chirilă), al treilea material video al trupei. Invitat la clape a fost Răzvan Puşcaşu. Editarea, mixajul şi masteringul îi aparțin lui Benzen de la Cutover Studio, iar locul principal pentru filmări a fost Biserica părăsită Frunzăneşti şi lacul Fundeni de lângă aceasta. Sunet Fin a fost înființată în septembrie 2014, componența reunindu-i pe Stelian Teodorescu (voce), Alexei Rus (chitară), Robert Munean (bas) şi Vladimir Popici (tobe). Un stil aparte - rock folcloric - are formația **AD HOC**, care la Clubul Țăranului a susținut un concert în cadrul căruia a lansat videoclipul celui mai nou single al lor: „Pana". Cei de la BlueCat Studio au oferit proiecții video, iar cei de la Drum'n Flute au completat atmosfera cu un spectacol de tradiție şi folclor. Băieții de la Ad Hoc au avut pe scenă, un invitat special - chitaristul formației Farfarello. Videoclipul a fost realizat de Anya Dimitrov şi Vladimir Ivanov, iar în varianta de studio au mai participat şi Flavius Hosu (Phoenix) la tobe şi Adrian Bologa (Score Band) la vioară, voce, bass şi efecte, actorii: Daath Yug şi Maria Mihailovna. Uimitor

Dirty Shirt

de densă este activitatea unei formații din mica localitate Seini: după lansarea ultimului album intitulat "Dirtylicius", maramureşenii de la **DIRTY SHIRT** (formație care s-a aflat pe primul loc în preferințele publicului la Metalhead Awards 2016, categoria «Best Romanian Metal Album 2015»), vor susține mai multe concerte în țară şi în străinătate - trei concerte în Franța şi la Sofia Metal Fest, Dirty Shirt fiind pentru prima dată în Bulgaria, alături de nume "grele" ale scenei metal international.

Trecând la eşalonul mediu ca vechime, să notăm că **VH2** revine cu un nou single de o sensibilitate aparte: "Dor de voi". Este prima piesă înregistrată de Gabriel Cotabiță alături de VH2 după evenimentul nefericit de anul trecut. "Dor de voi" este scrisă de Mihai Pocorschi în urmă cu doi ani, însă nu a mai fost lansată atunci din cauza lucrului intens pentru materialul "VH2 – Live in Garaj". Tot la acest paragraf îi amintim pe cei de la **VIȚA DE VIE,** care au sărbătorit 20 de ani de activitate printr-un concert sold out la Arenele Romane. Foşti membri au urcat împreună cu Vița de Vie pe scenă: Sorin Vasile

Vița de vie

(Pepino) şi Mircea Preda (Burete). "*Trebuie să mulțumim şi întregii echipe de producție, formată din peste 100 de*

oameni, care a fost la impecabilă". Cu această ocazie, Vița de Vie le-a oferit în semn de mulțumire celor ce și-au cumpărat bilete online, în exclusivitate pentru 24 de ore, noul single "Inimi surde", la 3 ani de la apariția albumului *Acustic* și după 20 de ani de activitate muzicală VdV. Muzică și text: Adrian Despot.

Să nu-i uităm însă pe veterani: este deja tradiție ca în fiecare an **HOLOGRAF** să vină cu un cântec cu ocazia zilei îndrăgostiților, de Dragobete, „Eu îi spun iubire" face parte din albumul "Life Line" și este o piesă de dragoste în stilul Holograf. Iar **CARGO** lansează noul DVD intitulat "Live la Arenele Romane", în cadrul unui show. Lansarea va fi în același loc unde a fost filmat, pe 30 octombrie 2014, showul "Noaptea Vrăjitoarelor". DVD-ul conține o selecție de 8 piese reprezentative din concert. Materialul va include ca bonus videoclipurile de la "A 5-a dimensiune" și "Nu mă lăsa să-mi fie dor", piese care nu se regăsesc pe nici un album. "După concertul aniversar "Cargo 30 de Ani" din cadrul Metalhead Meeting 2015, care a fost votat "Best Metal Show 2015", este momentul să scriem o nouă filă de istorie a rockului românesc! " transmit membrii formației, adică: Adi Bărar – chitară, Adrian Baciu Igrișan – voce și chitară, Tavi Pilan - tobe, Ionuț Carjă – clape și Florin Barbu – bass.

Florin-Silviu URSULESCU

Ion Suruceanu, un Celentano din Est

În curând Ion Suruceanu, cel mai important artist al muzicii ușoare din Republica Moldova, va fi protagonistul unui concert excepțional la Sala Palatului. Deși este prezent cu regularitate pe scenele din țară, la diverse evenimente, cu apariții pe micul ecran și în presă, cu numeroși prieteni în show-biz-ul din țară (Fuego fiind la loc de cinste), Suruceanu "atacă" pentru prima oară, la solicitarea admiratorilor care vor să-l aplaude "live", cea mai importantă scenă din România – și încă într-un show exclusiv, în care va fi acompaniat de orchestra sa. Născut în 1949 în satul... Suruceni, com. Ialoveni, județul Chișinău, în 1990 a fost distins cu onorantul titlu de Artist al Poporului din Republica Moldova, după ce anterior i se acordaseră titlurile "Artist Emerit" și "Meritul Civic". Dar până atunci el colaborase cu mulți soliști din țara noastră, în turneele din Republica Moldova și mai ales din URSS, legând o prietenie de-o viață cu Dan Spătaru, de care a fost extrem de apropiat. De altfel ei au schimbat între ei diverse melodii, Suruceanu cântând și azi câteva din marile șlagăre compuse pentru Dan de Temistocle Popa, iar Spătaru preluînd melodia "Lăcrămioara", de Gheorghe Mustea. În urmă cu câțiva ani, Ion Suruceanu a fost invitat să susțină un recital pe scena Festivalului internațional "Dan Spătaru" de la Medgidia, ocazie cu care a depănat amintiri emoționante din turneele de luni de zile susținute împreună. Înainte de 1989 a cântat pe scena festivalului de la Mamaia, iar după 1990 a apărut, tot înfară de concurs, la "Cerbul de aur" de la Brașov.

Primele sale albume importante, editate pe vinyl, au fost "Un singur cântec știu" (1986), respectiv "Soarele cel mare" (1987), cu muzică de Ion Enache și versuri semnate de Dumitru Matcovschi sau Leonida Lari. Dintre CD-uri am nota "Ninge floarea de tei" (2002), "20 de ani mai tîrziu" (2003), "Roze, roze" (2004) sau atât de popularul album "Anii tinereții". Dar pînă la uriașul succes drumul a fost relativ lung: după absolvirea școlii din sat și-a continuat studiile, între 1964 și 1967, la Colegiul de muzică "Ștefan Neaga" din Chișinău, unde a studiat pianul și fagotul (interesant este faptul că inițial fusese admis la... Colegiul de cultură fizică și sport, la care a renunțat în favoarea muzicii). Este perioada în care a fost invitat ca solist al formației "Noroc", condusă de Mihai Dolgan, după care, mai bine de un deceniu, a cântat în orchestra de muzică ușoară "Bucuria" (1970-1973), și din 1974 să devină solist al formației "Contemporanul". Încet-încet, devine unul dintre cei mai populari interpreți din Republica Moldova, notorietatea sa depășind hotarele republicii, piesa "Nu mă uita", tradusă în limba rusă, devenind foarte populară în URSS, fiind lansată în 1989 la festivalul "Cântecul anului". În 1990 a fondat formația "Real", pe care a condus-o până în 1993. În 1994 devine

deputat în Parlamentul Republicii Moldova, pe listele Partidului Democrat Agrar, deținând funcția de vice-președinte al Comisiei pentru învățământ, știință, cultură şi mass-media, făcând parte în paralel din Consiliul coordonator al Companiei "Teleradio Moldova". În 1995, împreună cu un grup de deputați, a aderat la Partidul Renaşterii şi Concilierii, pentru ca în 1998, la alegerile parlamentare, să figureze pe listele Convenției Democrate. Cîntărețul şi deputatul Ion Suruceanu a fost singurul dintre artiştii moldoveni care a efectuat un turneu la Tiraspol imediat după conflictul transnistrean. În 1997, împreună cu Valeriu Matei şi Nicolae Andronic, a atacat la Curtea Constituțională un decret al preşedintelui Lucinschi. Ca o încununare a carierei sale prodigioase în anul 2004 este decorat cu "Ordinul Republicii" în grad de Cavaler. A cântat pe mari scene ale lumii, a susținut recitaluri la festivaluri importante, iar vocea sa gravă, inconfundabilă, este cunoscută până la Oceanul Pacific, supunând chiar şi frigul din Kamceatka. Atributele sale scenice sunt recunoscute: eleganță, rafinament, experiență, pentru că, aşa cum declară, "Pentru mine Scena e un piedestal". Respectul acesta pentru scena pe care o înnobilează se traduce prin sute de melodii lansate, zeci de albume, preocupare pentru versuri de calitate (el însuşi este autor

al câtorva zeci de texte), selectarea cu gust a pieselor ce-i sunt încredințate de compozitori, câteva din cele mai cunoscute hit-uri ale sale purtând semnătura lui Yan Raiburg. În urmă cu 2 ani, cantautorul Yan Raiburg a oferit un recital la festivalul internațional "George Grigoriu" de la Brăila, ocazie cu care publicul a descoperit cu încântare şi a fredonat refrene binecunoscute lansate de Ion Suruceanu şi reluate la noi, cu imens succes, de Fuego ("Ce seară minunată!" e doar un exemplu).

Într-un interviu mai vechi, Suruceanu spunea: "Nu mai pot scăpa de apelativul "Celentano din Moldova" ori "Celentano sovietic". L-am căpătat nu cu ajutorul melodiei "Nezabudka", care are câteva decenii, ci al compozitorilor valoroşi cu care am colaborat. Când mi-a dat piesa "Nezabudka", Veaceslav Dobrînin nu ştia că va deveni un hit...". În repertoriul său figurează nu atât piese lansate de Adriano Celentano, cât asemănătoare ca stil şi manieră interpretativă. Ion Suruceanu este o adevărată legendă, nefiind casă, cât de umilă, din Republica Moldova (dar şi din Moldova de dincoace de Prut, unde este invitat adesea), unde cântecele sale să nu fie cunoscute, notorietatea sa depăşind-o cu mult pe cea a oamenilor politici, fiind "vânat" de partide în campaniile electorale, numele său aducând un plus de imagine şi de voturi. Este invitat să

cânte la sărbători naționale, manifestări publice, nunți, botezuri, dar şi la evenimente selecte, neexistând uşă care să nu i se deschidă, la cel mai înalt nivel, profitând nu o dată pentru a-şi ajuta colegii: pe Anatol Bivol, Nicolae Sulac (probleme locative) sau pe Yan Raiburg. Legat de acesta din urmă, a insistat pe lângă preşedintele Voronin să-i acorde titlul de "Artist emerit", argumentul decisiv fiind fredonarea marelui şlagăr "Cumpărați, cumpărați...", pe versurile lui Grigore Vieru.

Cu faimoasa sa pălărie neagră pe cap, Ion Suruceanu se pregăteşte să cucerească definitiv publicul bucureştean, care-l va cunoaşte aşa cum este şi în viața de zi cu zi: deschis, vesel, om de lume, cântând ca nimeni altul dragostea. Personal l-am urmărit îndeaproape în cursul a două recitaluri susținute în Capitală, la invitația promotorului Dorin Irimia, şi la Moineşti, în organizarea primarului Viorel Ilie, şi m-am convins că Suruceanu ste un adevărat "entertainer", ținând publicul în mână ca nimeni altul. Aşa că, legat de spectacolul excepțional de la Sala Palatului, vă sfătuiesc să vă grăbiți să... "Cumpărați, cumpărați" nu numai "flori frumoase, flori de dor", ci şi bilete, pentru că la final veți exclama, vă asigurăm: "Ce seară minunată!", mai ales că veți avea ocazia să vă delectați şi cu alte cântece pe care le veți fredona cu încântare: "Melancolie", "Luna, luna", "Salut, bună seara!", "Eu plec", "Singurătate"…

Octavian URSULESCU

Variété de 7 Stele

Capitala a găzduit un spectacol incendiar de muzică şi dans ale cărui protagoniste au fost cele mai frumoase, mai renumite, premiate şi talentate interprete din Rep. Moldova. Lor li s-au alăturat şi celebrele trupe de balet de la Chişinău *Blanck&White* şi cea a lui Teodor Rădulescu (*Teodor Ballet*), producător şi organizator al acestui proiect, alături de Daniel Alexandrescu (trupa K1), dar şi trupa Super Trooper. Este suficient doar să le enumerăm pe Natalia Barbu, Alexandra Shine, Natalia Gordienko, Dianna Rotaru, Karizma sau pe Evelyne, pentru a garanta succesul unui spectacol de divertisment unic ce a dat startul unei serii de evenimente cu titlul "*Variété de 7 Stele*". Astfel, organizatorii vor continua să îi promoveze în România pe cei mai importanţi artişti din Republica Moldova. "*Prin acest prin spectacol dorim să dezvoltăm o punte de legătură între cele două ţări care vorbesc aceeaşi limbă şi mai ales să îi aducem mai aproape pe reprezentanţii comunităţilor de moldoveni din Bucureşti şi nu numai*" – spun aceştia.

Marea câştigătoare a Trofeului Mamaia 1998 (Marele Premiu şi Trofeul Festivalului, Miss Festival şi Premiul Presei), **Natalia Barbu**, originară din localitatea Bălţi, are o colecţie impresionantă de premii pentru calităţile vocale, dar şi ca violonistă! A absolvit Şcoala de Muzică din Râbniţa (clasa de vioară), apoi a urmat cursurile Colegiului Naţional de Muzică "*Ştefan Neaga*" şi a fost studentă la Academia de Muzică "*Gavriil Musicescu*" (vioară) din Chişinău. A fost violonistă în orchestra de muzică populară "*Mugurel*", apoi a devenit solista vocală a formaţiei "*Milenium*". A lansat peste 30 de single-uri şi albumele "Intre ieri si azi" (2001), "*Zbor de dor*" (2003), "*Sunt fată de măritat*" (2009, alături de Orchestra "Lăutarii" din Chişinău), "*Fight - Best of Natalia Barbu*" (2009). A colaborat cu Play&Win, Sistem, Mike Diamondz, Alex Calancea Band, Trigon; în 2001 a primit titlul de Maestru în Arte al Rep. Moldova, iar în 2011 cel de Artistă a Poporului. În 2005 semnează cu casa de discuri

Natalia Barbu

Cat Music, în 2010 cu Media Pro Music, iar în anul 2007 a reprezentat Rep. Moldova şi s-a clasat pe locul 10 cu piesa "*Fight*", la finala Eurovision de la Helsinki. În 2014 a susţinut concertul solo "*Te iubesc*" la Palatul Naţional al Culturii din Chişinău; a efectuat turnee în Italia, Grecia, Portugalia, Rusia, Canada, SUA, Portugalia, Franţa ş.a.

Natalia Barbu are un palmares impresionant: Premiul I la Concursul republican al tinerilor violonişti (Chişinău, 1993), Premiul I la Concursul de interpretare "Mihaela Runceanu", Buzău, Marele Premiu şi Trofeul Festivalului la Concursul de interpretare "Maluri de Prut", Chişinău (1998), Premiul II la Concursul Internaţional de Interpretare "More Druziv", Yalta, Premiul FIDOF şi Premiul I în 1999 la Concursul Internaţional de Interpretare "Slavianski Bazaar", Premiul I cu Formaţia "Milenium" la concursul Internaţional al tinerelor talente (Minsk), premiul "*Moldstar*" pentru cea mai bună interpretă şi "*Sex simbolul*" anului (2003) sau Premiul "Vocea anului", în 2014. În 2011 a cucerit locul II la preselecţia Naţională Eurovision cu piesa "*Let's jazz*", primul loc fiind ocupat de formaţia "Zdob şi Zdub".

Rusoaică de origine, **Alexandra Shine** (Alexandra Goremichina) s-a născut şi a crescut în Chişinău. Este cântăreaţă, dansatoare şi coregrafă şi a fost, aşa cum spune ea, influenţată de muzica şi stilul idolilor săi, Kylie Minogue, Beyoncé, Lady Gaga, Madonna, Britney Spears... Deşi a absolvit Academia de Studii Economice din

Alexandra Shine

Chişinău, Alexandra a ales o carieră artistică, fiind cunoscută mai ales pentru activitatea sa în cadrul trupei *Teodor Ballet*. În 2009 a avut un grav accident auto şi de atunci nu mai dansează, dar cântă, având numeroase proiecte muzicale printre care şi cel solo, Alexandra Shine Project. În 2010 a înfiinţat trupa "*The Hot Diamonds*", a lansat două single de mare succes: "*Play that game*" (2012) şi "*Dancing Home*" (2014). In 2014 a participat la *Masterchef* (Pro TV) şi a demonstrat că pe lângă calităţile de cântăreaţă şi dansatoare are talent şi la gătit. În 2015 a concurat şi la "Românii au talent" alături de partenerul sau, Teodor Rădulescu, şi au primit patru de DA.

Natalia Gordienko este originară din Chişinău. Simte că s-a născut pentru a fi pe scenă, iar primele show-uri le-a susţinut de mică. Absolventă a Academiei de Muzică, Teatru şi Arte Plastice din Chişinău (sectia Pop si Jazz Vocal), Natalia a cucerit zeci de premii la festivaluri şi concursuri de interpretare, naţionale şi internaţionale. În 2006 a fost prezentă in finala Eurovision, în duet, ca reprezentantă a Greciei, iar în 2008 a cucerit *Medalia de Aur pentru vocea anului* la Concursul internaţional "*World Championship of performing arts*" din SUA (Los Angeles). Pe lângă genurile muzicale diverse pe care le-a abordat, Natalia a fost şi DJ - *DJ Tasha*, într-un proiect concurs numit *Star DJ*, la care a obţinut premiul I. După succesul celor două albume "*Time*" (2010) si "*Cununa de flori*" (2011), Natalia a susţinut sute de concerte şi a cucerit scenele din America, Europa, din Rusia şi ţările Baltice. Cu "*Summertime*", un nou single semnat de Fly Records,

Natalia îşi doreşte să cucerească lumea. Pentru succesul său în domeniul artelor, Natalia a fost distinsă cu titlul de *„Artist special al Republicii Moldova”* prin Decretul Preşedintelui Republicii Moldova, devenind astfel cel mai tânăr artist care a primit acest premiu. A cucerit Trofeul Festivalului *Jurmala* (2003) şi un loc I (2007), Premiul I la Festivalul Internaţional de muzica pop Sevastopol - Yalta (2004), Medalia de Argint la Festivalul Internaţional *Delphic Games* (2004, Muzică Pop), Locul I la Festivalul *"Două inimi gemene, in memoriam Doina si Ion Aldea Teodorovici"* (2004), Locul I la Festivalul Internaţional *"Cântecele lumii"* (2005), Trofeul concursului internaţional de muzică pop *"Pământul nativ"* (2006), Locul I la Slavianski Bazaar (2006) ş.a.

Dianna Rotaru este cântăreaţă, actriţă şi prezentatoare TV şi de Radio. În 2005 a absolvit Academia de Muzică, Teatru şi Arte Plastice A lansat albumele *"Numai cu tine"* (2003), *"Chitara Maitza"* (2009), *"La vita e bella"* (2014), *"Jucătorul"* (2014). Şi Dianna Rotaru a cucerit numeroase titluri, premii şi trofee: Premiul I la Festivalul - concurs internaţional de muzică uşoară *"Două inimi gemene"* cu melodia *"Mi-e dor de voi părinţi"* (2004), Premiul II la Festivalul - concurs *"Veniţi cu noi în vis"* cu melodia *"Rămâi"* (2003), a fost desemnată *"Vocea anului"* (2013), a cucerit Discul de aur pentru albumul *"Chitara Maitza"* (2009), titlul *"Şlagărul anului"* pentru melodiile *"Sunt Dianna ta"* (2008), *"Honey"* (2010) ,*"Te chem"* (2012), *"Am plecat"* şi *"La vita e bella"* (2013), *"Ghinion în dragoste"* (2014). A cântat în formaţia *"Savana"*, a fost solistă a trupei *"Provincialii"* şi a participat în 2009 la etapa naţională a concursului Eurovision, cu melodia *"I'm missing you"*.

Dianna Rotaru

Interpretă de muzică pop - dance, **Karizma** (Olga Fesenco) a studiat cursurile . A participat la festivaluri internaţionale din România, Ucraina, Turcia, Belgia, Franţa, Spania, Italia şi Canada şi a obţinut premii la numeroase festivaluri: locul II la *„Steluţele Mării”*, (România, 2003), Locul III la *„Perlele Berlinului”* (Germania, 2003), Locul II la *„Kaunas”*, (Lituania, 2004), Locul II la *„Micul Prinţ”* (Rep. Moldova, 2004), Locul II la *„Opus Buen Viaje”* (Spania, 2006). În septembrie 2005 a participat la Seara Basarabenilor la festivalul „Cerbul de Aur”. În 2009 a lansat single-ul *"On&On"*, în anul următor a lansat primul videoclip pentru piesa *"On My Way"*, iar în 2011 a lansat un nou single de success intitulat *„I'll Give It Away"*. A participat la selecţiile naţionale din Rep. Moldova pentru Eurovision în 2005 (*"Un sărut"*), 2008 (*"We are One* – locul I), 2009 (*"A Flight to the Light"* – locul II), 2011 (*"When Life is Grey"* – cel mai mare punctaj din partea publicului!) şi 2013 (*"Never Fall Again"*). A lansat single-urile *"Un sărut"*, *"We Are One"*, *"A Flight to the Light"*, *"On & On"*, *"On My Way"*, *"When Life is Grey"*, *"I'll Give it Away"*, *"Never Fall Again"* (feat. Cristina Croitoru).

Evelyn (Evelina Vîrlan) a absolvit liceul cu profil de arte *"Elena Alistar"*, clasa de actorie. Cântă de la vârsta de 10 ani şi este laureata a peste 30 concursuri internaţionale şi naţionale. Patru ani la rând a participat la finalele Eurovision în calitate de backing-vocalistă a mai multor interpreţi. A prezentat preselecţia naţională Eurovision Junior şi a devenit, la 16 ani, prezentatoarea emisiunii muzicale pentru copii *„Ring Star”* la TV Moldova 1. Este deţinătoarea a 8 Trofee şi premii I la festivalurile - concurs *Steaua Chişinăului, Yalta, Sevastopol, Ploaia de stele* şi câştigătoarea primei ediţii a concursului *"Mademoiselle Aquarelle"*. Este de patru ani moderatorea Eurovision-ului, dar a prezentat şi a moderat numeroase concerte şi spectacole; a lansat câteva piese de mare success (*Moon inside your eyes, Charlie* – primul single, *Out of Your Life*), are un duet de succes cu Arsenium (*"You can be free"*) si un altul cu Lexter (*"Lovers Cry"*)

În cifre, Teodor Balet Show ar însemna: peste 20 de ani de existenţă (fondat în 1993), peste 1000 de spectacole susţinute în ultimii 10 ani, recorduri cu peste 300 de dansatori pe o scenă la un spectacol, peste 1000 de costume la fiecare spectacol, peste 20.000 de costume create in ultimii 10 ani, spectacole prezentate în peste 20 de ţări sau 500 de coregrafii create de-a lungul timpului. Este trupa cu cea mai mare varietate de stiluri de dans: Latino, Ballroom, Jazz, Modern, Contemporan, R&B, Street-Dance, Hip Hop, Flamenco, Afro, Tango, Burlesque, Cabaret, Folclor şi are discipoli în trupe din întreaga lume: *"Dancing with the Stars"* - *Australia*, *"Burn The Floor"*, *"Saturday Night Fever" Musical - SUA*, *"Moulin Rouge"* şi *"Lido"* Paris, dar şi în alte show-uri şi proiecte de dans din peste 20 de ţări… *„Black&White"* este un concept sub egida căruia activează un studio de dans unde se pregătesc peste 400 de copii şi adulţi. Există şi o trupă de bază *„Black & White Ballet”* alcătuită din dansatori profesionişti şi coregrafi, care participa la diferite evenimente de talie naţională din Rep. Moldova şi nu numai: *„Şlagărul anului”* (toate ediţiile), *„Eurovision”*, *"Fabrica de Staruri"*, proiectul *"Din Inimă"*, concertele şi alte evenimente organizate la Chişinău. Membrii trupei au fost finalişti ai proiectelor *"Moldova are Talent"* şi *"Românii au Talent"*. Pe 7 noiembrie 2015, în oraşul Kazani - capitala Republicii Tatarstan, Federaţia Rusă, Republica Moldova a fost reprezentată la Campionatul Mondial de Rock&Roll Acrobatic de către Federaţia de Rock'n'Roll Acrobatic din Republica Moldova (FRRARM) în frunte cu dansatorii din *„Black&White”* care s-au clasat pe podium. Şi asta după antrenamente ce au durat mai puţin de 3 luni, deoarece Federaţia de Rock&Roll Acrobatic în Republica Moldova a fost înregistrata în ianuarie 2015, la iniţiativa lui Iulian Ţurcanu, unul dintre cei mai buni dansatori şi coregrafi, Preşedinte FRRARM.

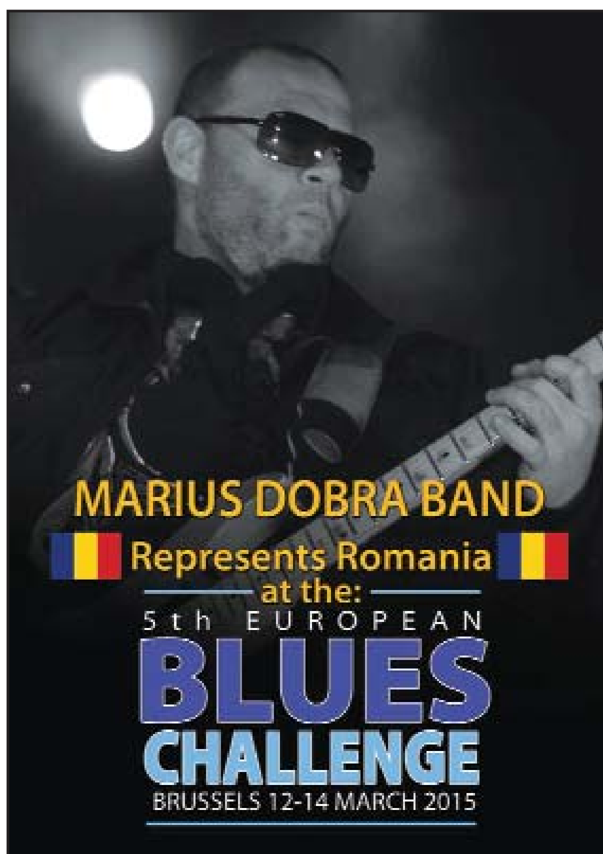

Evelyn

Oana GEORGESCU

Muzicieni români din diaspora (XVII)

Edițiile „O poveste... cu cântec!" ale emisiunii „Lumea și Noi" s-au difuzat până în ianuarie la TVR Internațional și au rămas postate pe platforma tvrplus.ro, unde pot fi vizionate oricând.

CĂTĂLINA DIACONU (Italia). Ajunsă la Roma în 1981, pianista școlită la Moscova a edificat o carieră pedagogică de trei decenii, încununată cu actualul post de la Conservatorul Santa Cecilia, unde predă pian principal. În ultimul timp, Catalina este implicată la vârf în descoperirea tinerilor înzestrați, jurizând în concursul internațional „Dinu Lipatti" și asigurând directoratul artistic al festivalului tinerelor talente românești din diaspora „Propatria"; premiul „Personalitatea europeană a anului 2015" primit de curând este cea mai frumoasă recompensă.

MARIUS DOBRA (Austria) De loc din Oradea, Marius părea să aibă o carieră de succes în România, cântând cu grupuri pop-rock precum Maraton, Pe Cont Propriu ori Riff. Dar, în 1989, la sugestia tatălui său, a plecat în Austria, unde a urcat cu o trupă locală în topuri, dar colegii săi nu au dorit să facă pasul spre profesionism. Ajuns un om de afaceri prosper, Marius la implicat la maximum, forțându-și sănătatea. După două atacuri de cord, s-a întors la muzica rock, înființând propriu-i grup de blues, cu succes. În curs de înregistrare a celui de-al doilea disc, Marius Dobra Band a reprezentat anul trecut România la un festival internațional de la Bruxelles, a avut câteva concerte și în țară și… cu toate acestea, reușește să stea mai mult acasă, alături de cei dragi.

MIHAI TIVADAR (Franța) Claviaturist al unui grup rock maramureșean, Mihai a plecat la studii economice postuniversitare în Franța, în 2001, unde s-a și stabilit (la Grenoble). După câțiva ani, a reactivat trupa Dirty Shirt din Seiniul natal, rămasă fără lider, și împreună au ridicat ștacheta la cote net superioare activității din țară, Mihai luând în brațe una dintre chitare. De ani buni de zile concertează în Europa, lansând nu mai puțin de trei discuri. Mai mult, în 2014 se clasează pe Locul al II-lea la Wacken (cel mai important festival - concurs metal-rock din lume), anul trecut apărând și pe filmul aniversar al manifestării care a împlinit 25 de ani. Tot Dirty Shirt se fac vinovați de mai multe concerte europene în memoria Colectivului, iar la Baia Mare, de ani de zile, Moș Crăciun e rocker (egida unui festival rock din fiecare iarnă, care strânge fonduri pentru diferite cazuri umanitare).

ROMULUS CRUCEANU (SUA). Plecat din România în 1980 și stabilit la New York, tânărul violonist și pianist a avut șansa să studieze, apoi să predea la Queens College Aaron Copland (beneficiind de laboratorul lui Robert Moog, inventatorul sintetizatorului). Prin urmare, s-a dedicat muzicii electronice – unul dintre discurile sale a fost nominalizat în 1993 la premiul Grammy (secțiunea new age). În ultimele două decenii a revenit de mai multe ori în România, de fiecare dată cu un nou proiect. În anii din urmă a colaborat la New York cu Ljubisa Ristic (chitarist care a cântat cu nume importante în România anilor '70 - '80), iar la Londra cu Space Donovan, în spectacole tip musical. În momentul filmării, la sfârșitul anului 2015, Romulus lucra la discul-concept „Agnus Day".

Doru IONESCU

Revistă lunară de informare, opinie și dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:
George BALINT
Redactori:
Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU
Secretar de redacție: Costin ASLAM

Colegiu redacțional:
Mariana POPESCU, Mihaela Silvia ROȘCA,
Vasilica STOICIU-FRUNZĂ

Semnează în acest număr:
Ruxandra ARZOIU, Dumitru AVAKIAN, Loredana BALTAZAR, Ioana BENTOIU, Mihai-Alexandru CANCIOVICI, Grigore CONSTANTINESCU, Florin DIACONESCU, Andra FRĂȚILĂ, Oana GEORGESCU, Doru IONESCU, Ozana KALMUSKI-ZAREA, Petrișor MILITARU, Despina PETECEL-THEODORU, Ileana POPOVICI, Speranța RĂDULESCU, Elena-Agapia ROTĂRESCU, Adina SIBIANU, Mircea ȘTEFĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU, Vasile VASILE

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x